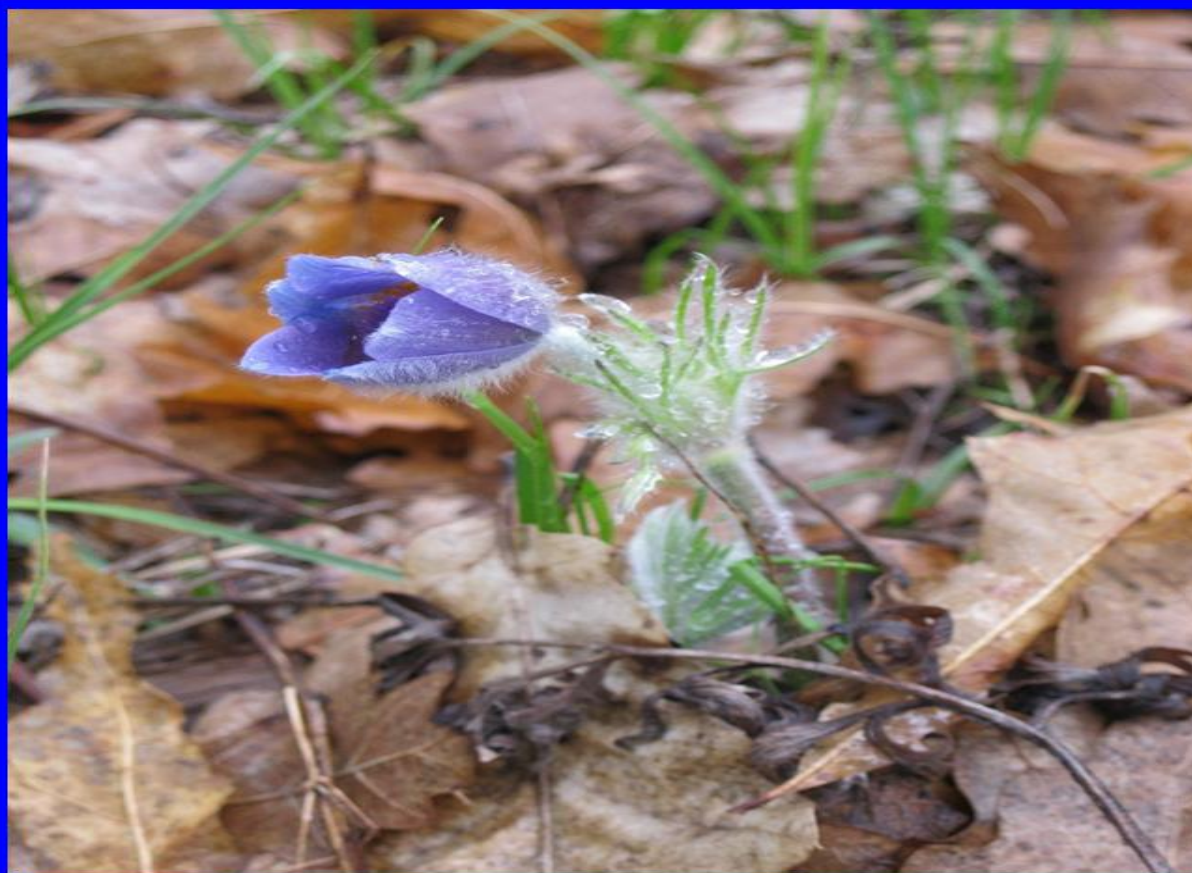

Министерство на околната среда и водите

**Регионална инспекция по околната среда и водите
гр. Монтана**

**Регионален доклад за състоянието на околната
среда
през 2024 година**

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ.....	7
II. АНАЛИЗИ ПО КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	10
II.1. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ	10
1. Мрежа за контрол качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ –Монтана като част от НСМОС - подсистема “Въздух”	10
2. Качество на атмосферния въздух – състояние и тенденции.....	10
3. Оценка на качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Монтана.....	19
II.2. ВОДИ	19
1. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контролната дейност през годината.....	19
2. Опазване на повърхностните води.....	20
3. Състояние на подземни води.....	34
4. Състояние на хидротехническите съоръжения /диги, язовирни стени и т. н./.....	42
5. Оценка на състоянието на повърхностните и подземни води на територията на РИОСВ.....	45
II.3. ЗЕМИ И ПОЧВИ.....	45
1. Обобщена информация за територията на РИОСВ - Монтана.....	45
2. Замяряване на почвите с тежки метали и металоиди.....	45
3. Нарушаване на земите и почвите от добивната промишленост.....	46
4. Замяряване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/.....	46
5. Замяряване на почвите с устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти.....	46
6. Ерозия на почвите.....	47
7. Засоляване и вкисляване на почвите.....	47
8. Кратка обобщена оценка за състоянието на почвите на територията на РИОСВ – Монтана.....	47
II.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ.....	47
1. Защитени територии.....	47
2. Биоразнообразие.....	55
III. АНАЛИЗИ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ	77

III.1.ОТПАДЪЦИ	77
1. Кратка информация и анализ на разработването, приемането от общинските съвети, актуализирането на общински програми за управление на отпадъците и общински наредби.....	77
2. Битови отпадъци.....	78
3. Строителни отпадъци.....	78
4. Масово разпространени отпадъци	78
5. Производствени отпадъци	79
6. Контрол по Регламент (ЕО) № 1013/2006 г., относно превоз на отпадъци	79
7. Болнични отпадъци	79
8. Кратка обобщена оценка за състоянието и разрешаването на проблемите с отпадъците на територията на РИОСВ – Монтана	79
III.2.ШУМ.....	81
1. Контрол на промишлените източници по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда.....	81
III.3. РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА.....	85
1. Радиационния гама фон и атмосферна активност.....	85
2.Кратка информация на радиологичните характеристики на необработваеми почви и води.....	85
III.4. ХИМИКАЛИ И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ ГОЛЕМИ АВАРИИ.....	86
1. Кратко описание на състоянието в областта на управлението на химикалите.....	86
2. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контрола през годината, съгласно различните нормативни актове.....	87
3. Кратко описание на резултатите от контролната дейност (за химикали и за управление на риска от големи аварии).....	89
IV. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ И КОНТРОЛ.....	93
1. ОВОС и Екологична оценка.....	93
2. Комплексни разрешителни.....	95
3. Контрол и предприети действия по прилагане на Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети	96
4. Доброволни ангажименти по отношение на опазването на околната среда – EMAS и екомаркировка на ЕС.....	97

5. Информация за състоянието на околната среда за активно формиране на обществено поведение за грижа към околната среда.....	97
6. Административно-наказателна отговорност и принудителни административни мерки.....	101
V. ПРОЕКТИ/ ОБЕКТИ С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ	103
VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	109

СПИСЪК НА НАЙ-ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗВ	Закон за водите
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗГМО	Закон за генетично модифицираните организми
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗЗ	Защитени зони
ЗМ	Защитена местност
ЗТ	Защитени територии
БЗП	Билкозаготвителен пункт
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ВЕЕС	Висш експертен екологичен съвет
ВЕЦ	Водоелектроенергетическа централа
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДОВОС	Доклад за оценка на въздействието върху околната среда
ДГС	Държавно горско стопанство
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КПКЗ (IPPC)	Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването
ЛМС	Локална мониторингова станция
МЗ	Министерство на здравеопазването

МФ	Министерство на финансите
МИЕ	Министерство на икономиката и енергетиката
МЗГ	Министерство на земеделието и горите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МПС	Моторно превозно средство
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НПО	Неправителствена организация
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ПЗ	Природна забележителност
ПДЕ	Пределно допустими емисии
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПП	Природен парк
ПР	Поддържан резерват
Р	Резерват
ПДК м.е.	Пределно допустима концентрация – максимална еднократна
ПДК ср.дн.	Пределно допустима концентрация – средноденонощна
ПДК ср.год.	Пределно допустима концентрация – средногодишна
ПДН	Пределно допустима норма
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУП	Подробен устройствен план
ПАВ	Полициклични въглеводороди
ФПЧ	Фини прахови частици
РЛ	Регионална лаборатория
РОУ	Райони за оценка и управление

РИОСВ – Монтана

Адрес: гр. Монтана 3400

ул. ”Юлиус Ирасек” № 4, п.к. 55

телефон 096/300960; e-mail: riosv@riosv-montana.com

<http://riosv-montana.com>

зелен телефон: 096/300960

ТЕЛЕФОНИ

Директор –	096/300961
Технически сътрудник; зелен телефон –	096/300960
Директор на дирекция „АФПД“ –	096/300965
Главен счетоводител –	096/300965
Директор на дирекция “ПД” –	096/300963
Директор дирекция „КОС” –	096/300963
Началник отдел „ПД” –	096/300964
Административно обслужване “Едно гише” -	096/300960
Направление “Опазване чистотата на атмосферния въздух и ВФФ” –	096/300965
Направление “Опазване на водите” –	096/300964
Направление “Управление на отпадъците и опазване на почвите” –	096/300965
Направление “Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, екологична отговорност и доброволни ангажименти” –	096/300964
Направление “Екологична оценка и ОВОС” –	096/300963
Направление “Биологично разнообразие, защитени територии и зони” -	096/300963
Направление “Специализирани регистри” –	096/300963

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Докладът за състоянието на околната среда на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана е подготвен от експертите на инспекцията с цел обективно и своевременно информиране на обществеността за състоянието на околната среда в териториалния обхват на РИОСВ – Монтана – област Монтана и област Видин.

В Регионалния доклад за състоянието на околната среда през 2024 г. е представена информация по всички компоненти на околната среда – въздух, води, почви, биологично разнообразие, както и факторите, които ѝ въздействат – отпадъци, шум, химични вещества.

Регионалния доклад е насочен към заинтересованите за опазване на околната среда – държавни институции, граждани, неправителствени организации, учаци.

КРАТКА ФИЗИКО - ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РАЙОНА

Географско положение, граници и големина

Териториалния обхват на РИОСВ - Монтана обхваща територията на две области в Северозападна България, област Монтана и област Видин, с обща площ на двете области 6657 кв. км.

Област Монтана е с обща площ от 3635 кв. км, което е 3,3 % от територията на Република България. Северна граница на областта е река Дунав, която е и държавна граница с Румъния. На югозапад областта граничи със Сърбия, на юг е ограничена от северните склонове на Стара планина. Съседна област в западна посока е Видин, в източна - област Враца и в южна посока - област София. От всичките 11 общини в областта 6 са с периферно, гранично положение и са с потенциал за осъществяване на трансгранично сътрудничество с общини от съседни страни – Сърбия и Румъния. Важно предимство на областта е свързано с местоположението ѝ. През територията на областта минават два от европейските транспортни коридори - коридор № 4 (път Е 79) Видин-Монтана-Враца-София-Кулата (РП I-1) и коридор № 7 (по крайбрежието на река Дунав). Пристанище Лом е второто по големина дунавско пристанище в България, като изградената инфраструктура до него осигурява най-късата директна сухоземна връзка (чрез второкласен път II-81 през Старопланинския проход Петрохан), свързващ пристанище Лом с пристанище Солун.

Административно областта е разделена на единадесет общини: Берковица, Бойчиновци, Брусарци, Вършец, Вълчедръм, Георги Дамяново, Лом, Медковец, Монтана, Чипровци и Якимово с 129 населени места.

Индустриалният сектор се отличава с висока степен на концентрация в областния град Монтана и по-слабо в градовете Лом, Берковица и Вършец. Състоянието на отделните общини в региона се характеризира с неравномерно разпределение на стопанските субекти.

Област Видин се намира в северозападната част на България и обхваща площ от 3022 кв. км, което представлява 2.7% от територията на Република България. Област Видин е входно - изходната врата на Република България за Европа и света. На север областта граничи с Република Румъния, на запад е в съседство с Република Сърбия, на юг е оградена от Стара планина, а на изток граничи с област Монтана. Северната ѝ граница - река Дунав, обуславя възможността за преки връзки с всички страни от Дунавския басейн. През областта преминават два транс- европейски коридора - № 4 Крайова /Р. Румъния - Видин – София – Кулата/ и № 7 Рейн- Майн - Дунав.

Територията на областта включва 11 общини: Видин, Бойница, Брегово, Белоградчик, Грамада, Димово, Кула, Макреш, Ново село, Ружинци, Чупрене с 142 населени места.

Град Видин е най-големия промишлен център в област Видин. Отделни промишлени отрасли са застъпени и в градовете Белоградчик, Кула и Димово. Състоянието на отделните общини в региона се характеризира с неравномерно разпределение на стопанските субекти.

Стопанско - географска преценка на природните условия и ресурси

Релеф

Районът се характеризира с разнообразен релеф, включващ част от Дунавския бряг, Дунавската равнина, Предбалкана и северните склонове на Западна Стара планина. Крайдунавските низини (Видинска, Ломска и Златия) и прилежащата им част от Дунавската равнина обхващат 60% от територията на района. Равнинният характер на релефа и близостта му с пълноводната р. Дунав способстват за напояване и механизирано обработване на земите. Следва Западната част на Предбалкана (Връшка чука, Бабин нос, Белоградчишкия венец, Ведерник, Широка планина, Веренишко бърдо и Пъстрина). Тя има разположение северозапад-югоизток. По южните склонове на Предбалкана се намират едни от най-големите овощни градини и лозя, а естествените пасища благоприятстват развитието на пасищното животновъдство. Старопланинската част започва от прохода Свети Никола, Чипровско - Берковския дял и стига до Козница. В тази част са най-хубавите букови гори и пасища в Северозападна България, което е важно условие за развитие на дърводобива и животновъдството. Петроханският проход предоставя най-краткия път от София до Видин и Лом, а долинните разширения на реките между Предбалкана и Стара планина са благоприятни за развитие на земеделието.

Полезни и изкопаеми

От полезните изкопаеми в района със стопанско значение са медните и оловно - цинкови руди в Чипровско – Мартиновски руден басейн, като с ограничени запаси, но богати по съдържание на метал са железните руди при с. Мартиново, общ. Чипровци. От нерудните изкопаеми стопанско значение имат запасите на варовици, мергели, инертни материали (чакъл и пясък) – суровина за строителството. Глините при с. Клисурсица и с. Благово са използвани в близкото минало като суровина за подовата керамика, брекчите при с. Челюстница – за производство на облицовъчни материали, а мрамора и гранита в Берковско - за облицовъчни материали и изделия. При с. Кошава и Сланотрън се намират най-големите запаси на гипс в страната. Златоносен пясък има по поречието на р. Огоста и р.Златица.

Климат

Климатът е умерено континентален. Средната януарска температура е 0°C, а средната юлска - 20°C. През лятото преобладават северозападни влажни ветрове, а през зимата те са североизточни, причиняващи измръзване на почвите.

Води

Водите в района все още се използват недостатъчно. В горните и средните течения водите на реките се използват за електропроизводство. Все още слабо е използването на водите от язовир “Огоста”, а е възможно да бъдат напоявани над 1,5 млн. дка нови поливни площи.

Почви

Почвите в региона са разнообразни. Низините са покрити с плодородни алувиално-ливадни почви. Черноземите в Дунавската равнина са образувани върху льосова основа. В Предбалкана преобладават светлосиви и тъмносиви горски почви, а в Старопланинската част – кафяви горски и планинско-ливадни почви. Почвеното богатство е добра предпоставка в съчетание с климатичните условия и повърхнината за производството на зърнени храни, фуражи, захарно цвекло, за развитие на зеленчукопроизводството, лозарството и овощарството.

Флора

Регионът се отличава с голямо разнообразие на дървесни, храстови и тревни съобщества. Горските ресурси са представени предимно от широколистни гори (дъб, бук, габър, липа, ясен и др.); по поречията – върби, лески, елши, тополи; в планинските части – смесени широколистно-иглолистни гори (бук, ела, смърч, бор) и във високопланинските части – иглолистни гори (ела, смърч, клек). Храстовидните формации (като подлес или самостоятелно) се срещат навсякъде – шипка, къпина, малина, трънка, дрян и др. Предбалканът и Старопланинието са най-богатите по отношение на биоразнообразие, като тук се срещат около 45 реликтни (в миналите геологични епохи са имали широко разпространение, а днес заемат неголеми територии) и ендемични (срещащи се само в определен географски район) защитени видове растения. Значителна част от териториите с богато биологично разнообразие са включени в границите на защитените зони от Националната екологична мрежа Натура 2000.

Фауна

Районът има значително разнообразие, като най-многочислено е видовото разнообразие сред гръбначните. Гнездящите птици са над 150 вида, влечугите са над 16 вида, бозайниците – над 60 вида, рибите – над 20. Богата на реликтни и ендемитни видове е и безгръбначната фауна.

Население

Селищната мрежа се състои от 22 общини, съответно по единадесет за област Монтана и област Видин.

II. Анализи по компоненти на околната среда.

II. 1. Качество на атмосферния въздух.

1. Мрежа за контрол качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Монтана като част от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) – подсистема „Въздух”

„Въздухът” е основен компонент на околната среда, без който съществуването на всички живи организми е невъзможно. Неговото качество е от съществено значение за здравето на населението и околната среда. Под „Качество на атмосферния въздух” се разбира състоянието на приземния слой на атмосферата, определено от състава и съотношението на естествените й съставки и добавените вещества с естествен и антропогенен произход.

Атмосферният въздух представлява смес от различни газове, сред които преобладават количествено четири съставки: азот (75,51 % масово участие), кислород (23,01 % масово участие), аргон (1,29 % масово участие) и въглероден диоксид (0,04 % масово участие). Останалите съставки като водород, неон, хелий и др. са в незначителни количества. Освен тези постоянни газове в атмосферния въздух се появяват различни частици и газове, в по-малки или в по-големи количества, в зависимост от климата, сезона, мястото и др. фактори, които са вследствие замърсяване от човешката дейност в сферите на промишлеността, бита, транспорта и др. Тези вещества се наричат „замърсители” или „вредни вещества”. Те предизвикват промени в качеството на атмосферния въздух и могат да доведат до неблагоприятни последици върху живота и здравето на хората, до увреждане на живите ресурси, почвата и екосистемите.

Качеството на атмосферния въздух в приземния слой се определя от следните по-често срещани въздушни замърсители: частици (прах, сажиди, аерозоли и др.), озон, въглероден оксид, серен диоксид, азотен диоксид, олово, арсен, тежки метали, полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ) и др.

През 2024 г. в региона на РИОСВ – Монтана контролът на качеството на атмосферния въздух в гр. Монтана се извършва от стационарен пункт „РИОСВ – Монтана” – градски фонов. Пунктът се обслужва от Регионална лаборатория – Монтана и работи с ръчно пробонабиране всеки работен ден.

Контролираните замърсители са: „фини прахови частици 10μ” (ФПЧ₁₀), „азотен диоксид” (NO₂), „серен диоксид” (SO₂), „никел” (Ni), „олово” (Pb) и „полициклични ароматни въглеводороди” (ПАВ). Мониторингът на качеството на атмосферния въздух в гр. Видин се осъществява от автоматична измервателна станция – Видин 2 (АИС – Видин 2). Пунктът е градски фонов. Контролираните замърсители в него са SO₂ и ФПЧ₁₀. Монтана и Видин са най-големите градове на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, с най-добре развити инфраструктура, промишленост, численост на населението и съответно най-много действащи и потенциални източници на замърсяване на атмосферния въздух.

2. Качество на атмосферния въздух – състояние и тенденции

Във връзка с ограничаване на антропогенното въздействие върху качеството на атмосферния въздух са издадени нормативни актове, имащи за цел защита на човека и околна среда от отрицателни последици. С тези закони се определят и норми:

- за имисии – пределно допустими концентрации на вредните вещества, чието наличие във въздуха не застрашава здравето на населението, флората и фауната;
- за емисии – норми за допустимо количество вредни вещества, които могат да бъдат отделяни в атмосферния въздух от съответните източници и зависят от вида, спецификата и мощността на отделните производства и инсталации.

Пределно допустимата концентрация на даден замърсител се определя като маса, съдържаща се в един кубически метър въздух при нормални условия и може да бъде:

- максимално еднократна концентрация – определя въздействието на замърсителя за кратък период от време (30 или 60 минути);
- средноденонощна концентрация – показва средната стойност на замърсяване за 24-часов период, обхващащ пиковите часове през деня и часовете, в които очакваното замърсяване е най-малко (през нощта);
- средногодишна концентрация е средно аритметично от средноденонощните концентрации, регистрирани в продължение на една година.

Всички тези пределно допустими концентрации дават оценка за степента на замърсяване на атмосферния въздух и за неговото качество. Разпределението на пунктовете, контролиращи качеството на атмосферния въздух, е посочено в табл. 2.1.

Таблица 2.1.

Замърсител	ФПЧ10	Pb аер.	SO ₂	NO ₂	CO	H ₂ S	бензен	NH ₃	ПАВ	As аер.	Cd аер	Ni	ФПЧ2.5	NO	O ₃
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Общ брой пунктове	2	1	2	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-
в т.ч.:															
1.Пункт “РИОСВ-Монтана”, гр. Монтана	да	да	да	да	-	-	-	-	да	-	-	да	-	-	-
2. Автоматична измервателна станция (АИС-Видин 2), гр. Видин	да	-	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Брой пунктове с концентрация над ПС на СЧН, ПС на СДН, или ПДК м.е, ПДКср.дн., в т.ч.	2	0	0	1	-	-	-	-	0	-	-	0	-	-	-
1.Пункт „РИОСВ-Монтана”, гр. Монтана	да	-	-	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Автоматична измервателна станция (АИС-Видин 2), гр. Видин	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Пунктове с концентрация над СГН, в т.ч.:	0	0	0	0	-	-	-	-	0	-	-	0	-	-	-
1.Пункт „РИОСВ-Монтана”, гр. Монтана	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Автоматична измервателна станция (АИС-Видин 2), гр. Видин	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ПС на СЧН - прагова стойност на средночасова норма за опазване на човешкото здраве за основните атмосферни замърсители

ПС на СДН - прагова стойност на среднодневна норма за опазване на човешкото здраве за основните атмосферни замърсители (24-часова експозиция)

СГН - средногодишна норма за опазване на човешкото здраве за основните атмосферни замърсители при едногодишна експозиция

ПДК - максимална концентрация на замърсяващите вещества в околната среда, непредизвикващи неблагоприятно въздействие върху населението, флората и фауната

ПДКм.е. - най-високата допустима краткосрочна концентрация в продължение на 30- или 60-минутна експозиция за определен замърсител, регистриран в даден пункт за определен период на наблюдение

ПДКср.дн. - допустимата концентрация в продължение на 24-часова експозиция като средна аритметична стойност от еднократните концентрации, регистрирани неколккратно през денонощието, или тази, отчетена при непрекъснато пробовземане в продължение на 24 часа

ПДКср.год. - допустимата концентрация в течение на едногодишна експозиция като средна

аритметична стойност от средноденоношните концентрации, регистрирани в продължение на една година

• Фини прахови частици (ФПЧ₁₀)

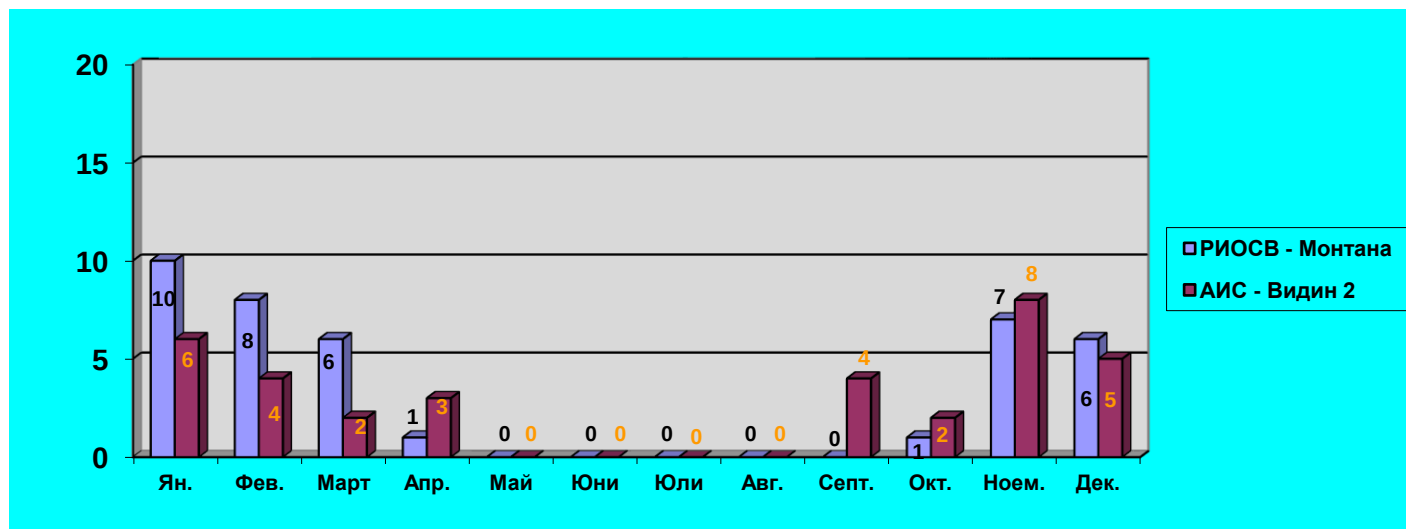
Фините прахови частици 10 μ са основен замърсител на атмосферния въздух в населените места поради голямото разнообразие на източници, емитиращи ФПЧ – горивни инсталации, битово отопление, транспорт и др. Допустимата средногодишна концентрация за ФПЧ₁₀ е ПДК_{ср.год.} = 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ при норма от максимум 35 броя превишения на средноденоношната концентрация ПДК_{ср.дн.} = 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ през годината.

През 2024 г. средногодишната концентрация на ФПЧ₁₀ в пункт „РИОСВ – Монтана“ е под нормата за ПДК ср.год. – 28,53 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Превишенията на ПДК_{ср.дн.} са 39 броя, или 10,9 % от общо 357 броя пробонабрани и анализирани проби. След отчитане на дължащите се на преноса на пустинен прах превишения, броят им е 37 броя. През последните няколко години замърсяването с фини прахови частици на територията на гр. Монтана трайно се задържа около и под годишно определената норма.

В гр. Видин средногодишната стойност на ФПЧ₁₀ е под нормативно определената – 30,27 $\mu\text{g}/\text{Nm}^3$. Броят превишения на средноденоношната концентрация през 2024 г. е 34 броя – 9,3 % от общия брой 362 анализирани проби. След отчитане на дължащите се на преноса на пустинен прах превишения, броят им значително намалява – 27 броя. Спазването на нормите за броя на превишенията на средноденоношните концентрации и на средногодишната стойност на замърсителя през последните няколко години свидетелства за трайно подобрене в качеството на атмосферния въздух в гр. Видин.

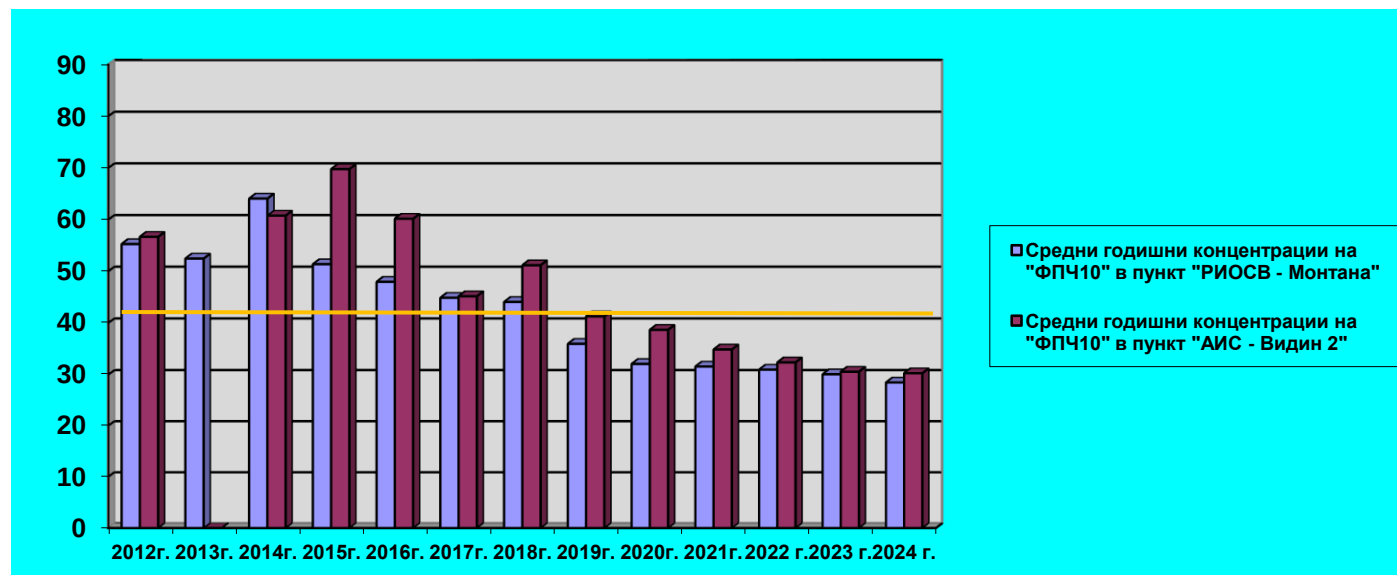
Замърсяването с фини прахови частици в общини Монтана и Видин е със сезонен характер и е онагледено с по-долу представената таблица за броя на превишенията на средноденоношната концентрация на ФПЧ₁₀. Все още високия дял на използване на твърди горива за отопление в битовия сектор през есенно-зимния сезон - от м. януари до м. март и от м. октомври до м. декември, е основна причина за замърсяването и превишенията на средноденоношната норма за фини прахови частици. Приносът на промишлеността и автомобилния транспорт в замърсяването на атмосферата с ФПЧ₁₀ е многократно по-нисък дял от този на битовото отопление.

Брой на превишенията на средноденоношните стойности на „ФПЧ₁₀“ по месеци в пункт „РИОСВ – Монтана“ и пункт „АИС – Видин 2“ през 2024 г.

**Средни годишни концентрации в $\mu\text{g}/\text{m}^3$ по показател „ФПЧ₁₀“
в пункт „РИОСВ – Монтана“ и пункт „АИС – Видин 2“ за периода 2012 г. ÷ 2024 г.**

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.
РИОСВ – МОНТАНА	55.3	52.5	64.1	51.4	48.0	44.9	44.1	36.0	32.1	31.6	31.0	30.1	28.5
АИС – ВИДИН 2	56.7	-	60.8	69.8	60.2	45.2	51.2	41.3	38.7	34.9	32.4	30.6	30.3

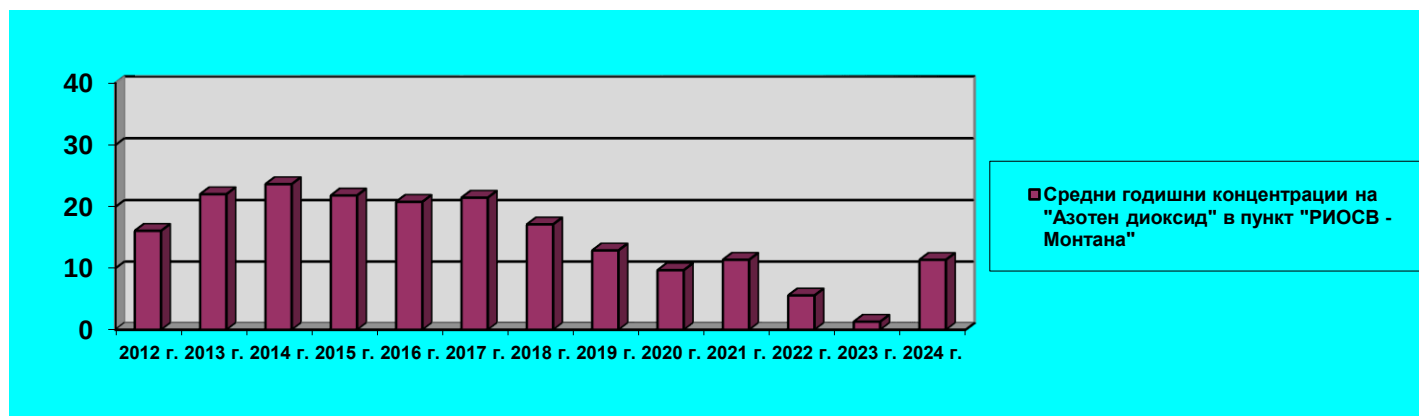

• **Азотен диоксид**

За отчетния период в гр. Монтана са отчетени 4 (четири) броя превишения на максимално еднократната пределно допустима концентрация от $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ на азотен диоксид, но нормата от 18 броя превишения за календарна година е спазена. Най-високата отчетена максимална еднократна стойност е $1632,1 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Средногодишната концентрация по този показател в пункт „РИОСВ – Монтана“ е $11,48 \mu\text{g}/\text{m}^3$, значително под ПДКср.год. = $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. В пункта в гр. Видин този показател не подлежи на мониторинг.

**Средни годишни концентрации в $\mu\text{g}/\text{m}^3$ по показател „Азотен диоксид“
в пункт „РИОСВ – Монтана“ за периода 2012 г. ÷ 2024 г.**

2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.
16.10	22.05	23.68	21.85	20.82	21.49	17.15	12.91	9.69	11.39	5.58	1.31	11.48

• Серен диоксид

В двата пункта на територията, контролирана от РИОСВ-Монтана, през 2024 г. не са отчетени превишения на нормите по показател серен диоксид - максимално еднократна ПДКм.е. = 350 µg/m³ и средноденонощна ПДКср.дн. = 125 µg/m³. Най-високите регистрирани максимална еднократна и средноденонощна концентрации в пункт „РИОСВ – Монтана“ са 20,20 µg/m³ и 14,68 µg/m³, съответно в АИС – Видин 2 – 36,73 µg/m³ и 19,50 µg/m³.

• Никел

През 2024 г. средногодишната концентрация по показател „никел“ в гр. Монтана е 5,12 ng/m³. От началото на измерванията в пункт „РИОСВ – Монтана“ нивата на замърсяване с никел са значително под допустимата целева норма от 20 ng/m³.

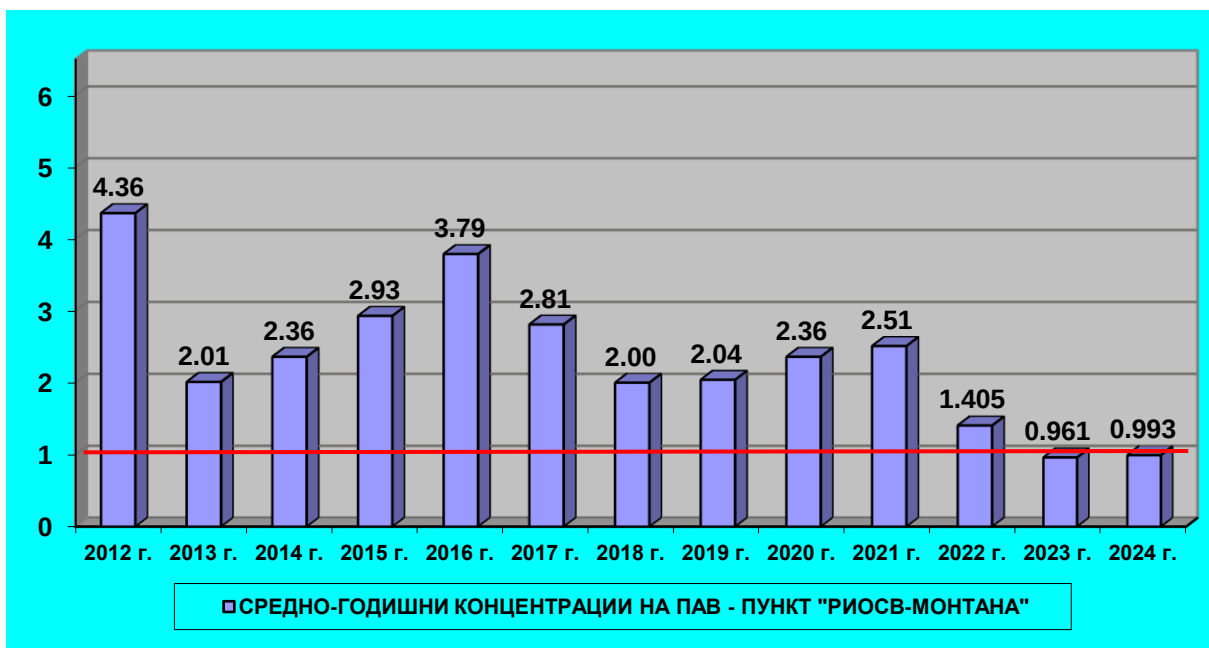
• Олово

Средногодишната концентрация по показателя през отчетната 2024 г. в пункт „РИОСВ – Монтана“ е 0,0519 µg/m³ при целева годишна норма от 0,5 µg/m³.

• Полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ)

Средногодишната концентрация на ПАВ - 0,993 ng/m³, за втора поредна година от началото на измерванията не превишава целевата норма от 1 ng/m³. Завишени стойности на ПАВ се наблюдават основно през есенно-зимния период (януари-март и октомври-декември) вследствие на непълното изгаряне на твърди горива в битовия сектор и на дизеловото гориво в двигателите на автомобилите.

**Средни годишни концентрации на ПАВ (ng/m³)
в пункт „РИОСВ – Монтана“ за периода 2012 г. ÷ 2024 г.**

Районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух са определени в съответствие с изискванията на Наредба № 7 от 1999 г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (Наредба № 7, обн. ДВ, бр. 45/1999 г.) към Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ, обн. ДВ, бр. 45/1996 г.).

От Изпълнителна агенция по околна среда, съгласувано с РИОСВ – Монтана, е изготвен списък на районите за оценка и управление на КАВ на територията ѝ. Те са както следва:

- **По чл. 30, ал. 1, т. 1** – райони, в които нивата на един или няколко замърсители превишават установените норми и/или нормите плюс определени допустими отклонения от тях (включително и райони, в които е налице превишаване на установените норми за съответните замърсители, в случаите когато за последните не са определени допустими отклонения). Тук попадат:

I район – Монтана, обхващащ община Монтана;

II район – Видин, обхващащ община Видин;

- **По чл. 30, ал. 1, т. 3** – райони, в които нивата на един или няколко замърсители са между съответните горни и долни оценъчни прагове. Тук попадат:

III район – Лом, обхващащ община Лом

IV район – Берковица, обхващащ общините Берковица, Вършец, Чипровци, Георги Дамяново и Чупрене;

V район – Брегово, обхващащ общините Брегово и Ново село;

- **По чл. 30, ал. 1, т. 4** – райони, в които нивата на един или няколко замърсители не превишават долните оценъчни прагове. Тук попадат:

VI район – Бойчиновци, обхващащ общините Бойчиновци, Брусарци, Медковец, Вълчедръм и Якимово;

VII район – Кула, обхващащ общините Кула, Грамада, Макреш и Бойница;

VIII район – Белоградчик, обхващащ общините Белоградчик, Димово и Ружинци.

При извършените проверки на общини Монтана и Видин за прилагането и изпълнението на мерките в общинските програми по чл. 27 от ЗЧАВ се установи известно забавяне в изпълнението им

съгласно предвидените в плановете за действие обеми и срокове. В община Монтана съгласно проектите по Програма LIFE и ОП "Околна среда 2014-2020" е приключена подмяната на стари отоплителните уреди с нови климатични устройства, газови и пелетни котли и камини. Предприети са действия по прием на формуляри за кандидатстване за безвъзмездна подмяна на отоплителни устройства на твърдо гориво с екологични алтернативи за отопление по проект „Прилагане на мерки за подобряване качеството на въздуха в община Монтана“, финансиран по Програма „Околна среда“ 2021-2027 г., съфинансирана от ЕС и националния бюджет. В изпълнение на мерките в програмата на община Видин, насочени към намаляване на замърсяването от битовото отопление през есенно-зимния сезон чрез подмяна на старите отоплителни уреди с нови нискоемисионни такива, по проект BG16FFPR002-5.001-0016 „За по-чист въздух в Община Видин“ по Програма „Околна среда 2021 – 2027“ ще бъдат обхванати над 3700 броя домакинства.

Критериите по чл. 27, ал. 7 от ЗЧАВ за ежегодно намаление на всеки един замърсител са изпълнени и в двете общини. Средногодишните концентрации на FPCH_{10} през 2024 г. не превишават нормата от $40 \mu\text{g}/\text{Nm}^3$ – $28,53 \mu\text{g}/\text{Nm}^3$ в пункта в гр. Монтана и $30,27 \mu\text{g}/\text{Nm}^3$ в пункта в гр. Видин. Годишната норма от 35 броя превишения на средноденонощните концентрации, преди отчитане на дължащите се на преноса на пустинен прах такива, е спазена в пункт „АИС – Видин 2“ в гр. Видин – 34 броя, при отчетени 32 бр. през 2023 г. и 40 бр. през 2022 г., докато в пункт „РИОСВ – Монтана“ в гр. Монтана отново е над определената нормативна стойност – 39 броя, при отчетени 36 бр. превишения през 2023 г. и 46 бр. през 2022 г. След корекция на броя на превишенията, сължащи се на преноса на пустинен прах, броят им е съответно 27 броя в в пункт „АИС – Видин 2“ и 37 броя в пункт „РИОСВ – Монтана“. Вторият подлежащ на задължителен контрол замърсител в община Монтана - полициклични ароматни въглеводороди, е със измерена средногодишна концентрация $0,9939 \text{ ng}/\text{m}^3$ при целева норма от $1 \text{ ng}/\text{m}^3$. В пункта в гр. Монтана са регистрирани 4 (четири) превишения на средночасовата норма за азотен диоксид (NO_2), но нормата от допустими не повече от 18 (осемнадесет) превишения за календарна година е спазена. Всички останали контролирани показатели за качество на въздуха в двата пункта на контролираната от РИОСВ – Монтана територия са със стойности на концентрациите значително под законоустановените допустими норми.

Във връзка с изпълнение на плана за контролна дейност през годината са извършени четири двуседмични индикативни измервания за качеството на атмосферния въздух в района на гр. Бойчиновци и са съставени 7 броя констативни протоколи за начало и край на отделните периоди на измерване, като резултатите по всички измерени показатели не превишават законоустановените нормативни стойности.

Източници на емисии на територията на РИОСВ – Монтана

По компонент „въздух“ за спазване на изискванията на ЗООС, ЗЧАВ и подзаконовата им нормативна уредба през 2024 г. са извършени 79 броя планови и 37 броя извънредни проверки.

На 4 (четири) промишлени обекти от горепосочените планови проверки са извършени 6 броя контролни емисионни измервания, като на един обект измерване не е осъществено поради неработещо съоръжение. Превишения на нормите за допустими емисии, изпускани в атмосферата, не са установени.

Всички представени от операторите в РИОСВ – Монтана 20 броя доклади от собствени измервания на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от точкови източници, са оценени като съответстващи на изискванията на Наредба № 6 от 26.03.1999 г. за реда и начина за измерване на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници (обн., ДВ, бр. 31/1999 г.). След извършени собствени измервания и мотивирана молба до РИОСВ – Монтана от „БКС Бъдинстрой“ АД, гр. Видин, за прекратено замърсяване на атмосферния

въздух с наднормени емисии на въглероден оксид със заповед на директора на инспекцията наложената на дружеството санкция е отменена.

За предоставяне на информация и данни от операторите и привеждане на обектите в съответствие с изискванията на ЗЧАВ са дадени 20 броя предписания – 2 бр. с констативни протоколи и 18 бр. с писма, всичките изпълнени в срок.

При извършените планови проверки на 9 броя бензиностанции за установени несъответствия с изискванията на Наредба № 16 за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини (обн. ДВ, бр. 75/1999 г.) на оператора на един от проверените обекти са дадени 2 броя предписания, изпълнени в срок. През 2024 г. са заверени представените от оператори 3 броя дневници за състоянието на системите, съответстващи на Етап II на улавяне на бензиновите пари.

Извършени са 2 проверки на инсталации за спазване разпоредбите на Наредба № 7/2003г. (обн. ДВ, бр. 96/2003 г.) за норми на допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в околната среда, главно в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации, като не са констатирани несъответствия. Всички представени от операторите 4 броя планове за управление на разтворителите (ПУР) за инсталации, извършващи дейности по Приложение №1 от Наредба № 7/2003 г., са утвърдени без забележки с решения на директора на РИОСВ – Монтана.

В проверените 3 броя обекти, попадащи в обхвата на Наредбата за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти, не са констатирани несъответствия и/или нарушения на етикетирането и съдържанието на летливи органични съединения в пуснатите в търговската мрежа продукти.

От извършени общо 18 броя проверки за изпълнение и спазване на изискванията на чл. 17 от ЗЧАВ и Наредбите по прилагане на Регламент (ЕО) № 1005/2009 г. за веществата, нарушаващи озоновия слой и Регламент (ЕС) № 517/2014 за флуорсъдържащите парникови газове 10 броя са планови, 7 броя са проведени съвместно с плана по друг компонент на околната среда и една е по уведомления от ТД Митница Русе за незаконен внос-износ на бутилки за еднократна и многократна употреба с флуорсъдържащи парникови газове. При проверките на един от операторите е дадено предписание, изпълнено в указания срок. За извършвания ежеседмичен преглед на интернет сайтове и платформи за публикувани обяви на забранени и/или с ограничителен режим на използване флуорсъдържащи парникови газове и бутилки за еднократна употреба са съставени 4 броя протоколи с констатации от проверките.

Проверени са двата планирани за проверка обекти по изпълнение на условията в издадените на операторите им разрешителни за емисии на парникови газове (РЕПГ) - ТЕЦ към „Видахим“ АД, гр. Видин, и Компресорна станция „Расово“ към „Булгартрансгаз“ ЕАД, гр. София. Несъответствия и нарушения не са установени.

През 2024 г. са извършени 37 броя извънредни проверки по компонент „въздух“ - 8 броя са по сигнали и жалби, 7 броя за начало и край на измервания на показателите, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в гр. Бойчиновци, една проверка за промяна на текуща санкция по чл. 69 от ЗООС, 2 броя за невявяване след покана на нарушител за съставяване на АУАН, 13 броя проверки по Заповеди на директора на РИОСВ – Монтана и заповеди/писма на МОСВ, ИАОС и ОД на МВР – Видин, взето е участие и в 6 броя държавни приемателни комисии.

На контролираната от РИОСВ – Монтана територия през отчетния период не са възниквали аварийни ситуации, свързани със замърсяване на атмосферния въздух.

3. Оценка за качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Монтана

♦ Прилаганите от община Монтана мерки способстват подобряването на качеството на атмосферния въздух. Броят на превишенията на средноденоношните концентрации на ФПЧ_{10} през последните няколко години значително е намалял и е около нормативно определения. Наднормени денонощни стойности са отчетени само през есенно-зимния период на годината и са основно вследствие от изгарянето на все още използваните твърди горива за отопление в битовия сектор, съчетано с неблагоприятни за разсейването на замърсяването метеорологични условия. Средногодишната стойност по показателя е по-ниска от нормативно определената.

Замърсяването с полициклични ароматни въглеводороди през последните две години е под законоопределената средногодишна концентрация.

Всички останали контролирани замърсители - серен диоксид, азотен диоксид, никел и олово, са със стойности значително под нормативно определените за качество на атмосферния въздух.

♦ През последните три години на територията на община Видин средногодишната норма и броя на средноденоношните концентрации на ФПЧ_{10} са в нормативно определените граници.

Вторият измерван за качество на атмосферния въздух в АИС-Видин 2 през 2024 г. показател – серен диоксид, е със стойности на средночасовите и средноденоношните концентрации значително под допустимите норми.

Поради необходимостта от окончателно валидиране на данните преди докладване в Европейската агенция по околна среда са възможни минимални промени в публикуваните данни. Окончателните данни се публикуват в Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда, изготвян от ИАОС.

II.1. ВОДИ

1.1. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контролната дейност през 2024 г.

Основният приоритет през 2024 г. е опазването на водите от замърсяване и подобряване на тяхното състояние като стратегически общонационален неделим природен ресурс чрез осъществяване на превантивен, текущ и последващ контрол на източниците на замърсяване на територията на областите Видин и Монтана. Целта е осигуряване на достатъчно количество и добро качество на водите чрез намаляване замърсяването на водите от битови и промишлени източници, и подобряване ефективността от пречистването на заустваните отпадъчни води.

Предвид действащата нормативна база в областта на управление на водите контролът, осъществяван от РИОСВ, включва:

- провеждане контролен мониторинг на отпадъчните води съвместно с Регионална лаборатория – Монтана към ИАОС - София и поддържане на база данни с резултатите от извършения мониторинг;
- контрол върху изпълнението на условията и изискванията в издадените разрешителни за заустване на отпадъчни води по Закона за водите, както и на комплексните разрешителни, издадени по реда на Закона за опазване на околната среда;
- контрол на обектите, формиращи отпадъчни води, включително и на състоянието и правилната експлоатация на канализационните мрежи на обектите, формиращи отпадъчни води, както и на пречиствателните станции и пречиствателните съоръжения към тях;

- проверки по жалби и сигнали, свързани с аварийни изпускания на отпадъчни води и замърсяване на водите;
- участие в комисии за обследване на проводимостта на речните легла с цел постоянна защита от вредното въздействие на водите.

II. 2. ОПАЗВАНЕ НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ

2.1. Поречия, попадащи в обхвата на РИОСВ - Монтана

Територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, попада в обхвата на Басейнова дирекция „Дунавски район“ с център гр. Плевен (БДДР-Плевен). Дунавският район обхваща българската територия от международния басейн на река Дунав, като административно-териториален обхват покрива изцяло или частично 18 области на България, 126 общини и 2278 населени места, включително столицата на страната - гр. София. Общата площ, която обхваща района, е 47235 кв. км. или 42,5% от територията на Р България и обединява речните басейни на 11 реки: Дунав, реките, западно от Огоста, Огоста, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом, Дунавски добруджански реки, Ерма и Нишава. Това са поречията на всички реки, вливащи се в р. Дунав на територията на България или извън нея, пресичащи западната граница на страната.

Повърхностно водно тяло означава отделен и значителен елемент от повърхностни води, като езеро, язовир, поток, река или канал, част от поток, река или канал, преходни води или разширение на крайбрежни води. В Дунавския район са идентифицирани следните категории повърхностни води:

- **Реки** – вътрешно-териториален воден обект – естествен воден поток, протичащ в повечето случаи по повърхността на земята, но който може да протича и под земята за част от течението си (т.н. пониращи реки). Понорът дава началото на подземна река, която, преминавайки през подземни кухни и тунели, отново излиза на повърхността.

- **Езера** - вътрешно-териториален повърхностен воден обект със стоящи води.

- **Язовирите** са водни обекти, образувани в резултат от човешка дейност. Контролираните от РИОСВ - Монтана поречия, попадащи на териториите на областите Монтана и Видин са:

➤ поречие Дунав	- обща водосборна площ 4 330,856 км ² ;
➤ поречие Огоста	- обща водосборна площ 4 282,290 км ² ;
➤ поречие Западно от Огоста	- обща водосборна площ 3 910,578 км ² .

2.1.1. Поречие р. Дунав - включва р. Дунав от границата при с. Ново село, общ. Ново село, до границата при гр. Силистра. Река Дунав е втората по големина река в Европа след Волга. Води началото си от планината Шварцвалд и дължината ѝ е 2859 км. Средният дебит на реката преди делтата е 6500 м³/секунда. Тя минава през 10 държави и заема общо 817 000 кв. км. Включена е в списъка на няколкото най-застрашени реки в света, изготвен за Световния ден на водата през 2007 г. При вливането си в Черно море тя се разделя на три ръкава – Килийски, Сулински и Георгиевски. Най-северният – Килийският ръкав, служи за граница на Румъния и Украйна. Средният ръкав – Сулинският, е най-пълноводният и най-дълбокият. В Югоизточната част на Европа, около Черно море, т.е. в долната част по течението на р. Дунав са разположени България и Румъния, като общата им граница е с дължина 631,3 км, от които 420 км по талвега на р. Дунав. Двете държави понасят интензивно замърсяване на водите на р. Дунав, идващо от горните части.

По-големи притоци на р. Дунав на територията на България са реките: Лом, Огоста, Цибрица, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом. На много места брегът е тесен и слиза стръмно към реката. На определени места той е широк до няколко километра и загражда сравнително големи низини, които периодично се заливат. За предпазването от заливането им от високите дунавски води са изградени земни диги.

2.1.2. Поречие Огоста - общата водосборна площ на поречието е 4 282,290 км², което попада в обхвата на контрол на две регионални инспекции по околна среда и водите – Монтана и Враца. На територията на РИОСВ – Монтана попадат 19 на брой реки с обща дължина от 333,843 км и водосборна площ 1 995,684 км², и 2 броя ПВТ, определени като езера с водосборна площ 68,334 км².

За начало на река Огоста е приета р. Чипровска (35.1 км), която извира под вр. „Вража глава“ (935 м) на границата с Република Сърбия (в Чипровско-Берковска планина, Западна Стара планина). Дължина на реката е 144.1 км с водосборна площ от 3157.1 км². Огоста приема водите на около 40 притока, най-големи от които са Превалска река (дължина 19.3 км), Лопушанска Огоста (17.0 км), Дългоделска Огоста (29.4 км), Берковска река (16.8 км), Бързия (35.3 км), Шугавица (45.6 км), Ботуня (68.7 км), Въртешница (38.2 км), Черна река (12.9 км).

Началото на Чипровска река (срещана и под името Пилатовец) е типично планинско дере с голям наклон средно 160‰. Коритото е тясно и дъното му е покрито с едри камъни и чакъл, свлечени от страничните дерета. От гр. Чипровци до с. Бели Мел наклонът на реката намалява и долината прави значителни уширения, особено в района между Чипровци и Железна. Дъното на долината става на места много тясно (80 - 100 м) с много стръмни склонове. Склоновете са гъсто залесени с широколистна гора. Бреговете на реката са немного високи и обрасли с храсти. Речното дъно е покрито с камъни, чакъл и пясък.

От с. Бели Мел до Монтана речната долина е коритообразна, с широко долинно дъно (800 - 1000 м), заето от работни площи. Склоновете на долината стават много полегати и се оформят от отделни хълмове. Залесеността чувствително намалява. Надлъжният наклон на коритото е много малък - средно 3-4 ‰. Дъното е покрито с едър чакъл. Реката мени коритото си, като тече покрай левия или десния склон на долината.

След град Монтана долината става по-широка. Залесеността почти изчезва. При с. Ерден Огоста прорязва един рид (Калето), където долината става 200 м широка. Реката в този участък е широка. Речното корито е покрито с едър и дребен чакъл.

Към с. Владимирово напречният профил на долината е трапецовиден. Десният склон е по-висок от левия. Реката започва да описва меандри независимо правия участък на долината. Надлъжният наклон е много малък — около 1 ‰.

До гр. Мизия характерът на долината се запазва същият. Склоновете бързо намаляват височината и наклона си. Реката до вливането си в Дунав описва силно извити меандри. От с. Портитовци р. Огоста навлиза в напълно равнинен терен. Ширината ѝ е голяма — на места достига до 400 м. Дъното ѝ е покрито с чакъл и пясък, а в най-долното течение — с пясък. Бреговете са ниски и заливаеми.

Непосредствено преди гр. Монтана е изграден хидровъзел “Огоста” - вторият по големина в Р. България след яз. “Искър”. Непосредствено под язовирната стена, както и в района на кв. “Кошарник” са построени малки водно-електрически централи (ВЕЦ). От водохранилището се използват води и за напояване на земеделски земи, но в ограничена степен, поради факта, че напоителната система е изградена частично.

В таблица №1 са дадени повърхностните водни тела в категория река и езера, включени в поречието на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана.

Таблица 1. ПВТ на територията на РИОСВ – Монтана в поречие Огоста

№	Име на река/язовир	Географско описание на водното тяло	Име на водното тяло	Код на водното тяло	Дължина, км	Водосборна площ, км ²
Тип Река						
1	р. Златица	р.Златица от извора до вливането в яз.Огоста	Златица OGRWB002	BG1OG700R1002	19,202	137,151
2	р. Бързия	р. Бързия от Бързия до язовир Огоста, вкл. притоците - р.	Бързия OGRWB1003	BG1OG700R1003	32,168	108,107

		Врещица и р. Берковска от РВ при Берковица				
3	р.Бързия	РВ "Пръшковица"; РВ "Гаванищица"; РВ "Садина бара"; РВ "Ширине" на реките Бързия, Рибна бара, Голяма Садина бара и Малка Садина бара	Бързия OGRWB1103	BG1OG700R1103	10,724	53,774
4	р. Берковска	РВ "Шабовица"; РВ "Бели ефенди"; РВ "Голяма река"; РВ "Къса река"	Берковска OGRWB1203	BG1OG700R1203	7,949	46,442
5	р. Шугавица	р.Шугавица от извора до вливането в р.Огоста	Шугавица OGRWB005	BG1OG700R005	42,166	220,113
6	р. Огоста	р. Огоста от вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново до язовир Огоста при Горно Церовене	Огоста OGRWB1001	BG1OG789R1001	4,084	50,843
7	р. Превалска	РВ "Лекия", РВ "Горна лука" - р. Превалска Огоста до вливане в р. Огоста при Белимел	Превалска OGRWB1101	BG1OG789R1101	18,536	91,671
8	р. Огоста	РВ "Щавляка" и РВ "Козарице"- р. Огоста от извор до Чипровци	Огоста OGRWB1201	BG1OG789R1201	9,217	36,067
9	р. Дългоделска	р. Дългоделска от извор до вливане в р. Огоста	Дългоделска OGRWB1301	BG1OG789R1301	29,412	252,685
10	р. Огоста	р. Огоста от вливане на р. Превалска Огоста при Белимел до вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново	Огоста OGRWB1401	BG1OG789R1401	9,944	55,104
11	р. Огоста	р. Огоста от Чипровци до вливане на р. Превалска Огоста при Белимел	Огоста OGRWB1501	BG1OG789R1501	10,476	43,005
12	р. Мартиновска	р. Мартиновска от извор до вливане в р. Огоста	Мартиновска OGRWB1601	BG1OG789R1601	11,858	41,790
13	р.Огоста	р. Огоста след язовир Огоста до вливане на р. Ботуня при Бойчиновци	Огоста OGRWB1213	BG1OG307R1213	19,549	167,183
14	р. Огоста	р. Огоста от вливане на р. Ботуня при Бойчиновци до вливане на р. Рибене при Бели брод	Огоста OGRWB1313	BG1OG307R1313	25,222	247,066
15	р. Ботуня	р. Ботуня от Вършец до вливане на р. Черна при Долно Озирово, вкл. притоците - Бяла и Черна	Ботуня OGRWB1006	BG1OG600R1006	14,187	107,145
16	р. Ботуня	р. Ботуня от вливане на р. Въртешница при Криводол до вливане в р. Огоста при Бойчиновци	Ботуня OGRWB1018	BG1OG600R1018	23,238	113,989
17	р. Ботуня	РВ "Крушечка бара"; РВ "Старата река"; РВ "Релкъв дол"; РВ "Драгиева бара"; РВ "Орлощица 1"; РВ "Орлощица 2"; р. Ботуня до Вършец	Ботуня OGRWB	BG1OG600R1106	9,507	42,809

18	р. Ботуня	р. Ботуня от вливане на р. Черна при Долно Озирово до вливане в р. Въртешница при Криводол	Ботуня OGRWB1118	BG1OG600R1118	25,941	107,396
19	р. Черна	РВ "Чегорила"; р. Черна до Горно Озирово	Черна OGRWB1206	BG1OG600R1206	10,463	73,344
Тип Езера						
1.	яз. Огоста	яз. Огоста на р. Огоста при гр. Монтана, общ. Монтана, обл. Монтана	Огоста OGRWB1004	BG1OG700L1004		66,108
2.	яз. Среchenска бара	яз. Среchenска бара на р. Среchenска бара при с. Ягодово, общ. Берковица, обл. Монтана	Среchenска бара OGLWB1016	BG1OG700L1016		2,226

По-подробна информация може да бъде открита на страницата на БДДР – Плевен.

2.1.3. Поречие Западно от Огоста е с обща водосборна площ от 3 910,578 км² и включва 20 броя ПБТ, характеризирани като река (водосборна площ - 3 570,114 км²) и 6 броя езера (водосборна площ - 340,464 км²), попадащи в териториалния обхват на РИОСВ – Монтана - Таблица 2.

Таблица 2. ПБТ – поречие Западно от Огоста

№	Име на река/язовир	Географско описание на водното тяло	Име на водното тяло	Код на водното тяло	Дължина, км	Водосборна площ, км ²
Река						
1	р. Тимок	р.Тимок от гр.Брегово до устието ѝ	Тимок WORWB001	BG1WO100R001	16,970	132,070
2	р. Тополовец	р. Тополовец след язовир Кула до устие, вкл. притоци - р. Делейнска и р. Рабровска с Полянска	Тополовец WORWB004	BG1WO200R004	43,602	507,158
3	р. Войнишка	р. Войнишка след язовир Полетковци до устие, вкл. притоци - Короманица и Сърдла	Войнишка WORWB1007	BG1WO300R1007	34,836	199,944
4	р. Видбол	р. Видбол от зоната за защита: BG1DSWWO01 - РВ "Бяла вода" при Раковица до устие, вкл. приток - р. Грамадска	Видбол WORWB1008	BG1WO300R1008	52,052	307,595
5	р. Видбол	РВ "Бяла вода" на р. Видбол	Видбол WORWB1108	BG1WO300R1108	6,371	18,725
6	р. Арчар	р. Арчар от извор до устие, вкл. притоци - Салашка и Градска река	Арчар WORWB1009	BG1WO400R1009	58,112	365,325
7	р.Скомля	р.Скомля от извора до устие	Скомля WORWB011	BG1WO500R011	39,809	161,304
8	р. Лом	р. Лом от вливането на р.Нечинска бара до устието	Лом WORWB015	BG1WO600R015	24,621	154,314
9	р. Лом	р. Лом от вливане на р. Стакевска до вливане на р. Нечинска бара	Лом WORWB1013	BG1WO600R1013	38,056	260,334
10	р. Нечинска бара	р. Нечинска бара след яз.Смирненски	Нечинска бара WORWB1014	BG1WO600R1014	13,782	134,163
11	р. Лом	р. Лом от вливане на р. Краставичка при Горни Лом до вливане на р. Стакевска	Лом WORWB1112	BG1WO600R1112	15,100	95,399
12	р. Стакевска	РВ "Стакевска река" на р. Стакевска	Стакевска WORWB1212	BG1WO600R1212	3,105	15,032

13	р. Чупренска	РВ "Голяма река" на р. Чупренска	Чупренска WORWB1312	BG1WO600R1312	5,054	19,050
14	р. Краставичка	РВ "Голяма река" на р. Краставичка	Краставичка WORWB1412	BG1WO600R1412	2,646	8,791
15	Без име	РВ "р. Горни Лом"	без име WORWB1512	BG1WO600R1512	4,252	6,225
16	р. Лом	р. Лом от РВ "р. Горни Лом" до вливане на р. Краставичка при Горни Лом	Лом WORWB1612	BG1WO600R1612	3,616	50,393
17	р. Краставичка	р. Краставичка от РВ "Голяма река" до вливане в р. Лом при Горни Лом	Краставичка WORWB1712	BG1WO600R1712	8,387	23,406
18	р. Чупренска	р. Чупренска от РВ "Голяма река" до вливане в р. Стакевска	Чупренска WORWB1812	BG1WO600R1812	20,102	100,869
19	р. Стакевска	р. Стакевска от РВ "Стакевска река" до вливане в р. Лом	Стакевска WORWB1912	BG1WO600R1912	29,000	193,527
20	р. Цибрица	р. Цибрица от извор до устие, вкл. приток - р. Цибър	Цибрица WORWB1016	BG1WO800R1016	116,844	814,838
Езера						
1.	яз. Кула	язовир Кула на р. Тополовец	Кула WORWB1003			58,918
2.	яз. Полетковци	язовир Полетковци на р. Войнишка	Полетковци WORWB1006			70,257
3.	яз. Рабиша	яз. Рабиша на р. Видбол при с. Рабиша, общ. Белоградчик	Рабиша WOLWB018			5,545
4.	яз. Христо Смирненски	яз. Христо Смирненски на р. Нечинска бара при с. Смирненски, общ. Брусарци	Христо Смирненски WORWB1014			98,096
5.	яз. Ковачица	яз. Ковачица на р. Липница при с. Ковачица, общ. Лом	Расово WORWB1020			40,366
6.	яз. Расово - 1	яз. Расово - 1 на р. Барата при с.Расово, общ. Медковец	Ковачица WOLWB021			67,174

Тук се включват поречията на реките Тимок, Тополовец, Войнишка, Видбол, Арчар, Скомля, Лом, Цибрица и техните притоци:

➤ **Река Тимок** - река в Източна Сърбия, десен приток на Дунав, в който се влива на северозапад от с. Врџв, Видинска област. В приустийната си част служи за граница между България и Сърбия (около 15.5 км). Образува се от Свърлишки Тимок и Търговишки Тимок. За начало на Тимок се приема Търговишки Тимок, който извира на Сърбска територия на северозапад от вр. Миджур, Западна Стара планина.

➤ **Река Тополовец** извира под името Мостище на 1.75 км североизточно от в. Връшка чука, Западен Предбалкан. Тя се образува от множество малки рекички, които са с чисто планински характер. Река Тополовец приема два главни леви притока, които се събират преди с. Раброво под името р. Рабровска. Наклонът на реката е сравнително стръмен. Река Тополовец при проливни дъждове приижда буйно и след вливането на р. Рабровска и поради ниските брегове и равния терен залива значителни обработваеми площи. Долното ѝ течение във Видинската низина е коригирано. Дължина ѝ е 67.6 км, а водосборната площ - 582.8 км².

➤ **Река Войнишка** се образува главно от два притока р. Чичилска и р. Короманица. За начало е приета р. Чичилска, която извира източно от вр. Черноглав. Повечето от рекичките, образувачи началото на р. Чичилска, извираят от югоизточните склонове на вр. Връшка чука, а останалите от северните склонове на вр. Черноглав. Река Войнишка запазва полупланинския си

характер на около 3 - 4 км след вливането в нея на р. Войница. Реката е коригирана в долното си течение. Дължина ѝ е 55.2 км, а водосборната площ 276.5 км².

➤ **Река Видбол** - извира под името Джоновец на около 300 м от вр. Бабин нос (1108 м), Западна Стара планина. В горното си течение и част от средното тече на изток. След с. Макреш променя посоката, тече на север през тясна долина и се влива в Дунав на 2.5 км южно от гр. Дунавци, община Видин. Притоците, формиращи река Видбол, извираят от източните склонове на Западна Стара планина. Един от първите притоци е Давидова бара, извиращ под връх Студен кладенец (894,8 м). Към тях попътно се вливат други, по-малки притоци, протичащи в поройни дерета. След като приеме един безименен десен приток, Джоновец тече известно време под името Раковица (така е обозначен на някои хидрогеложки карти). Притоците Джоновец (Раковица), Давидова бара и още няколко по-незначителни се вливат и приемат името Видбол на около 3 км над село Раковица. Дължина на реката е 61.8 км, а водосборната площ 329.8 км². Реката има снежно-дъждовно подхранване. Минимумът на валежите е през месец февруари, а максимумът - през месец май. Маловодието продължава около четири месеца – от юни до октомври. По тази причина през периода на пълноводието някои от малките дерета почти пресъхват. Теренът е пресечен и сравнително обезлесен, зает от сиви горски почви със силно изразена ерозия, което определя поройния характер на оттока. Валежите се оттичат повърхностно, без да има възможност за дрениране и по-дълготрайно подхранване на оттока.

➤ **Река Арчар** води началото си югоизточно от вр. Бабин нос (на 300 м от върха). В горното си течение тече на изток, в средното тече на север и в долното течение – отново на изток. Влива се в река Дунав южно от остров Близнаци. Дължината на реката е 59.4 км, с водосбор от 365.7 км² и основни притоци р. Ошанска и р. Салашка. Водосборните области на множество малки рекички, които оформят р. Арчар, в по-голямата си част са залесени плътно с широколистни гори (предимно дъб). Те са с голям среден наклон и сравнително голяма стръмнина на склоновете. Речната система в тази част има почти изцяло планински характер. Това продължава докъм с. Раяновци, откъдето се изменя характерът на залесеността, като широколистните гори се заменят с разредени дъбови храсти и с големи изезалесени райони. Наклонът на реката става по-малък, наблюдават се уширения на коритото, където реката се разлива и намалява скоростта си. Дъното на коритото е засипано с множество камъни и пясък, свличани от пороищата на незалесените дерета. Бреговете са скалисти и доста стръмни. След с. Рабиша наклонът на реката значително намалява. Там протича през слабо хълмиста местност в широка долина с много завои, като тече ту до десния, ту до левия склон на долината. Бреговете на реката поради слабите и ронливи седиментни скали са обикновено силно ерозирани и отвесни. Водосборната област на реката до устието е частично и слабо залесена, и то в повечето случаи с храсти от дъбов произход. Около с. Въртоп и Арчар реката получава голямо уширение и прави широка лъка. При с. Кладоруб р. Арчар приема най-големия си десен приток — р. Салашка. Тази река сравнително е голяма и води началото си от планинските склонове на с. Салаш северозточно от вр. Жребче. Характерът на тази река с почти същият с този на р. Арчар както по отношение сформиранието на нейното начало, така и по отношение физикогеографската характеристика на водосборната област. Изключение тук прави по-слабата залесеност, която се забелязва още в самото начало на реката. Водното ѝ количество е почти еднакво с това на р. Арчар. И двете реки при силно интензивни валежи прииждат и влачат със себе си най-различен материал чак до своето съединяване.

➤ **Река Скомля** е с дължина 41.6 км и водосборната площ 162,8 км². В долното течение на реката е направена корекция и тя се влива чрез канал в р. Дунав, южно от остров Керкенеза.

➤ **Река Лом** води началото си от източните склонове на пограничните планини в района на с. Горни Лом (Чипровско-Берковската планина, Западна Стара планина) и се влива в Дунав при гр. Лом. Дълга е 92,5 км, с водосборна площ 1140 км². Образува се от много дерета, като за начало са приети изворите на р. Бърза под вр. Миджур. Тези рекички имат планински характер, много стръмни наклони на речното корито и големи скорости на течението. Залесеността в този район е слаба. Залесени са само

известни части от водосборната област главно от широколистни гори. Коритото на реката е от скална порода и засипано с камъни, чакъл и пясък, които са типични за водосборни области от подобен характер. Надлъжният наклон на реката до с. Горни Лом е голям — средно 1000/00, а напречният профил на долината се характеризира с дълбоко врязване и стръмни склонове. От с. Горни Лом до с. Долни Лом реката запазва почти същия характер. Оттам надолу тя навлиза в почти равнинен терен (Долноломско и Средогрифски полета), където наклонът на реката е малък и има характера на равнинна река. Долината на реката е обградена с невисоки хълмове. Речните брегове са ниски, а дъното покрито с пясък. Така реката продължава до с. Фалковец, където приема два от главните си притоци — р. Стакевска и р. Чупренска. В този участък напречният профил на долината става коритообразен. От с. Фалковец р. Лом навлиза в полски терен, където долината и коритото на реката се разширяват като последното на места достига до 100—200 м, напр. при с. Дреновец. Бреговете на реката в този участък са много ниски и при проливни дъждове или пък интензивно снеготопене водите ѝ излизат извън коритото и причиняват наводнения. Дъното на реката в по-голямата си част е покрито с чакъл. При малки водни количества същите текат ту към единия, ту към другия бряг. Понякога след наводнение течението на реката е в средата на коритото. Водосборната област на реката е обезлесена и заета от обработваеми имоти. Този си характер реката запазва до вливането ѝ в р. Дунав при гр. Лом. Характерно за реката в долното ѝ течение е подприщването на водите ѝ, което се получава от по-високите нива на р. Дунав.

➤ **Река Цибрица** извира от местността “Влашко поле”, на около 1.7 км северно от Шеров връх и вр. Костин в Широка планина, Западен Предбалкан. Тече на североизток през Предбалкана и Дунавската хълмиста равнина в широка асиметрична долина (с по-стръмни източни склонове). Влива се в река Дунав след остров Цибър (Ибиша). Дълга е 87.5 km, с водосборна площ 933.6 км².

2.2. Кратка информация за пунктовете за наблюдение на повърхностните води

В териториалния обхват на РИОСВ - Монтана попадат повърхностни водни тела и мониторингови пунктове от поречията на реките, както следва:

- Част от р. Дунав;
- Част от р. Огоста;
- Реки Западно от р. Огоста.

Програмите за мониторинг се публикуват ежегодно на интернет страницата на БДДР - Плевен и в тях се съдържа пълната информация за планираните пунктове за мониторинг, показатели за анализ и честота на изпитване на водните проби.

Поречие Дунав

За река Дунав, пунктове освен в националната програма за оперативен мониторинг (десен бряг) са част и от международната транснационална мониторингова мрежа за река Дунав/TNMN/, като се мониторира и по т.н. “Дунавска програма” на Международния комитет по опазване на река Дунав /МКОРД/. Анализирани физикохимични, специфични и приоритетни вещества по утвърдената програма са с честота 12 пъти за периода на действие на програмата. Освен тези показатели по „Дунавска програма“ на пунктовете на българския бряг се извършва анализ на допълнително включени приоритетни вещества, съгл. изискванията на *Наредба СКОС*.

Река Дунав на територията на РИОСВ-Монтана се наблюдава чрез мониторинговия пункт при с. Ново село с име *р. Дунав при гр. Ново село (десен бряг)* и код BG1DU01119MS010R. Същият е част от международната транснационална мониторингова мрежа за река Дунав /TNMN/. Изпълняваната програма за мониторинг е унифицирана за всички пунктове по реката. Честотата на пробовземане е 12 пъти годишно. Водовземането на пробите се извършва в три точки- на левия бряг на реката, в средата и на десния бряг, т.е. българския.

Поречие Огоста

Във водосбора на река Огоста са разположени общо 32 повърхностни водни тела, състоянието на които се наблюдават чрез 36 пункта за мониторинг.

✓ ***р. Огоста след язовир Огоста до вливане на р. Ботуня при Бойчиновци, водно тяло BG1OG307R1213;***

Водното тяло е планирано за анализ през периода по основни физикохимични показатели и специфични замърсители в пункт *р. Огоста, след гр. Монтана* с код BG1OG00731MS140.

✓ ***р. Огоста от вливане на р. Ботуня при Бойчиновци до вливане на р. Рибене при Бели брод, водно тяло BG1OG307R1313***

Водното тяло географски е разположено по течението на река Огоста, непосредствено след вливане на лев приток р. Ботуня (водно тяло BG1OG600R1018). Екологичното му състояние се наблюдава в пункт *р. Огоста, при Кобиляк* с код BG1OG00051MS080.

✓ ***р. Огоста от вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново до язовир Огоста при Горно Церовене, водно тяло BG1OG789R1001***

Повърхностното водно тяло се намира в долното течение на река Огоста, след събиране на водите от всички притоци на реката, преди вливане в яз. Огоста.

В разпространението на водното тяло попадат три населени места, без изградена канализационна система. Липсват промишлени зауствания.

✓ ***р. Огоста от Чипровци до вливане на р. Превалска Огоста при Белимел, водно тяло BG1OG789R1501.***

Водното тяло се наблюдава в мониторингов пункт *р. Огоста, след с. Железна*, с код BG1OG02911MS1100.

Водното тяло наречено още – Чипровска Огоста, от географска гледна точка обхваща водосбора на р. Огоста, след вливане на левия и приток – р. Мартиновска Огоста. Натиск върху състоянието на водното тяло с годините оказва миналата дейност от минно-преработвателната промишленост. Във водосбора на водното тяло попадат и три броя закрити и рекултивирани хвостохранилища, от които не се очаква влошаване на състоянието на водното тяло.

✓ ***р. Дългоделска Огоста, с код на водното тяло BG1OG789R1301***

Състоянието на водното тяло, в програмата за оперативен мониторинг, в периода е наблюдавано посредством пункт *р. Дългоделска Огоста, с. Гаврил Геново*.

Поречие река Ботуня

✓ ***р. Ботуня от Вършец до вливане на р. Черна при Долно Озирово, вкл. притоците - Бяла и Черна, водно тяло BG1OG600R1006.***

Водното тяло е наблюдавано посредством пункт с код BG1OG00265MS1080 и име *р. Ботуня след с. Вършец до вливане на р. Черна при Долно Озирово, вкл. притоците - Бяла и Черна*.

Язовири

✓ ***язовир Среченска бара, водно тяло BG1OG700L1016***

Водното тяло язовир Среченска бара е разположено в Зона за защита на водите /ЗЗВ/, предназначени за ПБВ.

Речни водохващания /РВ/, предназначени за питейно-битово водоснабдяване /ПБВ/

- ✓ РВ "Крушечка бара"; РВ "Старата река"; РВ "Релкьов дол"; РВ "Драгиева бара"; РВ "Орлощица 1"; РВ "Орлощица 2"; р. Ботуня до Вършец, с код на водното тяло BG1OG600R1106.
- ✓ РВ "Чегорила"; р. Черна до Горно Озирово, с код на водното тяло BG1OG600R1206.
- ✓ РВ "Пръшковица"; РВ "Гаванищица"; РВ "Садина бара"; РВ "Ширине" на реките Бързия, Рибна бара, Голяма Садина бара и Малка Садина бара, с код на водното тяло BG1OG700R1103.
- ✓ РВ "Шабовица"; РВ "Бели ефенди"; РВ "Голяма река"; РВ "Къса река", с код на водното тяло BG1OG700R1203.
- ✓ РВ "Лекия", РВ "Горна лука" - р. Превалска Огоста до вливане в р. Огоста при Белимел, с код на водното тяло BG1OG789R1101.
- ✓ РВ "Щавляка" и РВ "Козарице" - р. Огоста от извор до Чипровци, с код на водното тяло BG1OG789R1201.

Посочените речни водохващания са предназначени за ПБВ. В последно изготвената категоризация към 2021 г., водните тела са категоризирани с категория А2 съгласно Наредба № 12/18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, с изключение на РВ "Крушечка бара", водите в което са категоризирани с категория А1.

Нишава

Речно водохващане РВ "Перачката река", водно тяло BG1NV200R1102 е предназначено за ПБВ и е категоризирано с категория А2 съгласно Наредба № 12/18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване.

Поречие Реки Западно от река Огоста

Реките, които са разположени на запад от река Огоста са следните:

- ✓ Река Тимок, водно тяло BG1WO100R001
- ✓ Река Тополовец - водно тяло BG1WO200R004 и яз. Кулата - водно тяло BG1WO200L1003
- ✓ Река Войнишка - водно тяло BG1WO300R1007 и яз. Полетковци на р. Войнишка - водно тяло BG1WO300L1006
- ✓ Река Видбол - водно тяло BG1WO300R1008 и РВ "Бяла вода" на р. Видбол, водно тяло BG1WO300R1108
- ✓ Река Арчар - водно тяло BG1WO400R1009
- ✓ Река Скомля – водно тяло BG1WO500R011
- ✓ Река Лом – с водни тела: BG1WO600R015, BG1WO600R1013, BG1WO600R1112, BG1WO600R1612, BG1WO600R1712, BG1WO600R1812, BG1WO600R1912, както и РВ "Стакевска река" на р. Стакевска, РВ "Голяма река" на р. Чупренска, РВ "Голяма река" на р. Краставичка, РВ "р. Горни Лом"
- ✓ р. Нечинска бара след язовир Христо Смирненски – водно тяло BG1WO600R1014
- ✓ Река Цибрица – водно тяло BG1WO800R1016
- ✓ Язовир Расово, язовир Рабиша, язовир Ковачица, язовир Христо Смирненски (на река Лом), водни тела съответно BG1WO800L1020, BG1WO300L018, BG1WO800L021, BG1WO600L1014

Реките, разположени на запад от река Огоста, в голямата си част са от тип R8. Реките не са с голям водосбор и са незначително натоварени, както се има предвид липсата на големи промишлени производства и малкият брой население в тази част на страната.

✓ **Река Тимок, водно тяло BGIWO100R001**

Водното тяло се наблюдава в пункт с име *р. Тимок при гр. Брегово* и код BG1WO00014MS140.

✓ ***р. Тополовец след язовир Кула до устие, вкл. притоци - р. Делейнска и р. Рабровска с Полянска - водно тяло с код BGIWO200R004***

Екологичното и химично състояние на водното тяло се наблюдава в мониторингов пункт с код BG1WO00211MS120 и име *р. Тополовец преди вливане в р. Дунав, при гр. Видин*.

Водното тяло обхваща целия водосбор на *р. Тополовец*, заедно с нейните по-големи десни притоци: *Рабровска и Делейнска река*.

✓ **Река Войнишка - водно тяло BGIWO300R1007**

Водното тяло се наблюдава в пункт с име *р. Войнишка - с. Търняне* и код BG1WO00321MS100.

✓ **Река Скомля – водно тяло BGIWO500R011**

Наблюдава се с един мониторингов пункт с код BG1WO00521MS060 и име *р. Скомля след с. Септемврийци*.

Река Лом – с водни тела: BGIWO600R015, BGIWO600R1013, BGIWO600R1112, BGIWO600R1612, BGIWO600R1712, BGIWO600R1812, BGIWO600R1912, както и РВ "Стакевска река" на р. Стакевска, РВ "Голяма река" на р. Чупренска, РВ "Голяма река" на р. Краставичка, РВ "р. Горни Лом"

✓ **Водно тяло с код BGIWO600R1013 *р. Лом от вливане на р. Стакевска до вливане на р. Нечинска бара***

Водното тяло се мониторира в пункт с код BG1WO01631MS100 и име *р. Лом след с. Крива Бара, преди вливане на Нечинска бара*.

✓ **Водно тяло с код BGIWO600R015 *р. Лом от вливане на р. Нечинска бара до устие***

Водното тяло се наблюдава в мониторингов пункт с код BG1WO00061MS030 и име *р. Лом преди гр. Лом*. Пунктът е разположен преди устието на *р. Лом* в *р. Дунав*.

✓ **Водно тяло с код BGIWO600R1112 *р. Лом от вливане на р. Краставичка при Горни Лом до вливане на р. Стакевска***

Водното тяло е разположено в горното течение на *р. Лом*. Същото се наблюдава в мониторингов пункт с код BG1WO00659MS050 и име *р. Лом при с. Горни Лом*.

✓ **Река Цибрица – водно тяло BGIWO800R1016 с географско описание *р. Цибрица от извор до устие, вкл. приток - р. Цибър***

Водното тяло се мониторира в пункт с код BG1WO00811MS010 и наименование *р. Цибрица при с. Долни Цибър*, разположен преди устие на *р. Цибрица* в *р. Дунав*.

✓ *Речните водохващания: РВ "Бяла вода" на р. Видбол, РВ "Стакевска река" на р. Стакевска, РВ "Голяма река" на р. Чупренска, РВ "Голяма река" на р. Краставичка, РВ "р. Горни Лом" са предназначени за питейно-битово водоснабдяване /ПБВ/. Разположени са в Зона за защита на водите /ЗЗВ/, предназначени за ПБВ.*

✓ **Язовир Ковачица, водно тяло от езерен тип с код BG1WO800L021**

Водното тяло се наблюдава в пункт с код BG1WO00812MS061 и географско описание „*яз. Ковачица - на стената*“.

✓ **Язовир Христо Смирненски е водно тяло с код BG1WO600L1014 и географско описание „Язовир Христо Смирненски на река Нечинска бара“**

Водното тяло е планирано за наблюдение по физикохимични показатели и специфични замърсители.

✓ **яз. Кула- водно тяло BG1WO200L1003**

Водното тяло е наблюдавано в пункт с име „яз. Кула - на стената“ и код BG1WO29791MS011.

За последно в яз. Кула е провеждан хидробиологичен мониторинг през 2019 г. на БЕК фитопланктон. Язовира е оценен в добър екологичен потенциал, което потвърждава резултатите получени при предходни изследвания.

✓ **Река Арчар- водно тяло с географско описание р. Арчар от извор до устие, вкл. притоци - Салашка и Градска река и код BG1WO400R1009**

Река Арчар извира на 200 м източно от връх Бабин нос в планината Бабин нос, на 1060 m н.в и до село Раяновци тече в планинска гориста долина. Водното тяло обхваща целия водосбор от извор на основното течение на р. Арчар и десните и притоци Салашка и Градска река.

В националната програма за оперативен мониторинг състоянието на водното тяло се наблюдава в един пункт с код BG1WO00413MS070 и име р. Арчар, при с. Арчар, разположен преди устието и в р. Дунав.

2.4. Кратка обобщена информация за обектите, източници на отпадъчни води

Опазването, рационалното използване и управлението на водните ресурси е от първостепенна важност за устойчивото развитие, както за региона, така и за цялата страна. Най-значителният индикатор за въздействието на човешката дейност върху естествената водна среда е качеството на водите. Към основните източници на замърсявания на водите спадат земеделието, промишлеността, транспорта и населените места, като голяма част от тези замърсявания постоянно се изпускат в повърхностните и подземни води. Замърсителите, основно от органичен произход, се разграждат под въздействието на естествени самопречистващи процеси до определена степен, но някои вещества изобщо не могат да бъдат разградени от естествените процеси, което налага тяхното отстраняване или намаляване до допустими за околната среда граници. Източниците на замърсяване се делят на:

➤ **Точкови източници на замърсяване** - това са заустването на канализации на населени места с над 2000 е. ж. заустващи без необходимо пречистване; зауствания от градски пречиствателни станции за отпадъчни води; зауствания на промишлени отпадъчни води от индустриални обекти.

➤ **Дифузни източници на замърсяване** - населени места без ПСОВ и без канализация, промишлени зони без канализация, сметища без изолация. При дифузно внесенията вещества от значение са биогенните вещества, пестицидите (препарати за растителна защита) и тежките метали. Проблемите, произлизащи от дифузното натоварване на повърхностните води с азот, се влияе основно от притока от подземните води (разтворените вещества), а натоварването с фосфор - основно от ерозията (внесените количества твърди частици). Други значими замърсявания са стари замърсявания и/или опасни замърсявания на почвата (включително от депа, аварии), при изоставени минно-технически съоръжения или значително сухо или мокро отлагане от атмосферата.

➤ **Морфологични изменения** - прекъсването на естествената дължина на реките, физически изменения на коритото, развитие на инфраструктурата (пътища, мостове), инженерни дейности, земекопни работи са важни и съществени въздействия, които влияят върху натоварването с вредни и биогенни вещества, увреждащи жизнената среда на водните организми.

➤ **Хидроморфологични изменения** - водочерпенето от повърхностните води, регулиране на оттока. Това са проблеми, възникнали вследствие изграждане на хидроенергийни съоръжения (ВЕЦ, МВЕЦ), изграждане на язовири, диги за защита от наводнения, бентове и преливници. Хидроморфологичните промени въздействат в значителна степен върху водните организми. Особено

силно е въздействието на напречни строителни съоръжения, които възпрепятстват миграционните коридори на водни организми.

Съгласно Закона за водите РИОСВ осъществява контрол върху обектите, формиращи отпадъчни води и заустващи в повърхностни водни обекти с издадени по реда на Закона за водите разрешителни за заустване на отпадъчните води в повърхностни водни обекти или комплексни разрешителни по Закона за опазване на околната среда с цел опазване и подобряване състоянието на водните ресурси в териториалния обхват на инспекцията. В разрешителните са определени индивидуални емисионни ограничения (ИЕО) за формираните от дейността им отпадъчни води по определени показатели в зависимост от характера на съответното производство. Постигането на заложените в разрешителните ИЕО преди заустването на отпадъчните води във водоприемник или канализационна система се постига чрез пречиствателни съоръжения (мазиноуловители, каломаслоуловители, локално пречиствателни станции за отпадъчни води).

2.4.1. Селищни канализационни системи с и без изградени ПСОВ

С оглед на изискванията на Директива 91/271/ЕИО относно пречистване на отпадъчните води от населените места (Директивата) към 31.12.2024 г. на територията на РИОСВ – Монтана се експлоатират три ПСОВ - на гр. Видин и гр. Монтана (за агломерации с население над 10 000 е.ж.), и на гр. Вършец (за агломерации между 2 000 и 10 000 е.ж.). Същите напълно отговарят на изискванията на Директивата относно заустването на пречистените отпадъчни води от населените места в чувствителни зони - наличие и на третично стъпало (съоръжение за отстраняване на фосфора). Операторите регулярно представят в РИОСВ – Монтана протоколи с резултати от проведения собствен мониторинг на отпадъчните води, чрез които може да се удостовери постигането на необходимото качество на пречистване на отпадъчни води от трите ПСОВ. Извършен е и контрол за наличност на устройство за обеззаразяване на изход ПСОВ – Монтана, Видин и Вършец и неговата готовност да бъде въведен в режим на работа. И трите станции имат налични такива устройства, които могат да бъдат приведени в режим на работа веднага при необходимост.

През 2024 г. на територията на РИОСВ – Монтана не са изградени или въвеждани в експлоатация ПСОВ от обхвата на Директивата. Не е започнало изграждането на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води на Лом, Берковица, Кула, Белоградчик, Вълчедръм, попадащи в обхвата на Директивата.

В експлоатация са още три селищни пречиствателни станции на с. Расово, общ. Медковец, на с. Копиловци, общ. Георги Дамяново и на с. Раковица, общ. Макреш, извън обхвата на Директивата. Осъществена е една извънредна проверка на ПСОВ – Вършец

През отчетният период са извършени 18 броя проверки на КС с ПСОВ на територията на инспекцията. Осъществена е една извънредна проверка на ПСОВ – Вършец и две извънредни проверки на ПСОВ – Расово във връзка със сигнал за р. Раковица в гр. Вършец и парламентарни питане от народен представител за ПСОВ – Расово. Вzeti са контролни водни проби от пречистените отпадъчни води на изход двете ПСОВ, които не показват отклонения от заложените в разрешителните за зауствания норми. На „ВиК“ ООД, гр. Монтана като оператор на ПСОВ – Расово е дадено предписание за почистване на отливните канали на дъждопреливниците, което е изпълнено в срок.

На КС без изградени ПСОВ са извършени 25 броя проверки по изпълнение на условията в разрешителни за заустване, за пробонабиране и налагане на санкции. За допуснати превишения на ИЕО от разрешителното за заустване на Община Грамада за КС на гр. Грамада е наложена санкция по реда на чл. 69, ал. 1 от ЗООС, която впоследствие е отменена след прекратяване на превишението.

По отношение спазването разпоредбите на *Наредба №7/2000 г. за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места*, през отчетния период са извършени седем проверки на обекти с комплексно разрешително, които заустват отпадъчни води в канализационните системи на населените места. Заустването на производствените отпадъчни

води се осъществява на база сключен на основание чл. 4, ал. 3 от *Наредба №7/2000 г.* договор с В и К оператора на съответната канализационна мрежа. Провеждан е собствен мониторинг на отпадъчните води, при който е констатирано спазване на заложените норми.

2.4.2. Отпадъчни води, формирани от дейността на стопански субекти, в обхвата на РИОСВ – Монтана

2.4.2.1. *Стопански субекти, източници на отпадъчни води, с пречиствателни съоръжения, които не работят ефективно на територията на РИОСВ – Монтана през 2023 г.:*

➤ За поречие Дунав:

✓ „Пирин Трейд 2013“ ЕООД, гр. София, Млекопреработвателно предприятие в с. Кошава, общ. Видин – за отчетния период е отменена текуща санкция по реда на ЗООС за допуснато превишаване на ИЕО от разрешителното за заустване.

✓ „Чарива фуудс“ ЕООД, гр. София, Млекопреработвателно предприятие в с. Кошава, общ. Видин - за отчетния период във връзка с провеждания мониторинг през I-то и II-то шестмесечие е наложена текуща санкция по реда на ЗООС за допуснато превишаване на ИЕО от разрешителното за заустване, която впоследствие е увеличена.

✓ „Технически компоненти България“ ЕООД, гр. Видин, Предприятие за производство на ел. технически изделия в гр. Видин – за отчетния период е наложена текуща санкция по реда на ЗООС за допуснато превишаване на ИЕО от разрешителното за заустване във връзка с проведения от страна Инспекцията контролен мониторинг, която впоследствие е отменена въз основа на проведения от страна на дружеството собствен мониторинг.

✓ Община Грамада, Канализационна система на гр. Грамада – за отчетния период е наложена текуща санкция по реда на ЗООС за допуснато превишаване на ИЕО от разрешителното за заустване във връзка с проведения от страна Инспекцията контролен мониторинг, която впоследствие е отменена въз основа на проведения от страна на общината собствен мониторинг.

➤ За поречия Огоста и Западно от Огоста:

✓ Община Берковица, Дом за пълнолетни лица с деменция в с. Бистрилица, общ. Берковица – през отчетния период е намалена наложена текуща санкция по реда на ЗООС въз основа на резултати от контролен мониторинг, проведен от страна на Инспекцията.

✓ „Компас“ ЕООД, гр. Монтана, Предприятие за производство на месни и меснорастителни консерви в с. Комарево, общ. Берковица - отчетния период е наложена текуща санкция по реда на ЗООС за допуснато превишаване на ИЕО от разрешителното за заустване във връзка с проведения от страна Инспекцията контролен мониторинг, която впоследствие е отменена въз основа на проведения от страна на дружеството собствен мониторинг.

✓ Община Вълчедръм, Канализационна система на гр. Вълчедръм - наложена текуща санкция по реда на ЗООС за допуснато превишаване на ИЕО от разрешителното за заустване във връзка с проведен от Инспекцията контролен мониторинг е отменена след прекратяване на неспазването на ИЕО, доказано с резултати от собствен мониторинг).

✓ „Микс2000В“ ЕООД, с. Лозен, Столична община, оператор на Предприятие за преработка на скални облицовъчни материали в гр. Берковица – за констатирани административни нарушения - неподдръжане на локалната ПСОВ в техническа и експлоатационна изправност, е съставен акт за установяване на административно нарушение по реда на Закона за водите.

2.4.2.2. *Брой стопанските субекти на територията на РИОСВ - Монтана, които с отпадъчните си води емитират приоритетни и приоритетно опасни вещества, съгласно Приложение №1 към чл. 1, ал. 2 на Наредбата за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители*

Актуалният списък на обектите със заложен в издадените им разрешителни по ЗООС или ЗВ норми по приоритетни и приоритетно опасни вещества е публикуван на интернет страницата на инспекцията в сектор „Води” - 13 обекта, от които четири са с издадено комплексно разрешително по ЗООС, разполагат с локална ПСОВ и заустват в КС с ПСОВ на гр. Монтана. При извършените през 2024 г. проверки на тези обекти е констатирано, че локалните пречиствателни станции за отпадъчни води се поддържат в нормален експлоатационен режим. Резултатите от проведения през 2024 г. мониторинг на отпадъчните води показват, че заложените в разрешителните приоритетни и приоритетно опасни вещества са със стойности доста под определения праг или по-малки от границата на количественото определяне на метода, т.е. не се съдържат в отпадъчните води на тези обекти.

2.4.2.3. Общият брой на стопанските субекти на територията на РИОСВ - Монтана, от дейността на които се формират биоразградими промишлени отпадъчни води и които заустват в повърхностен воден обект, съгласно Приложение №4 към чл. 35, ал. 2 от Наредба №2 от 08.06.2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване (обн. ДВ, бр. 47/21.06.2011 г.) – десет обекти с издадени разрешителни за заустване.

Осъществени са всички планирани проверки за 2024 г. на обектите, формиращи биоразградими промишлени отпадъчни води с издадени разрешителни за заустване, съгласно Приложение № 4 към чл. 35, ал. 2 от Наредба №2 от 08.06.2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване (обн. ДВ, бр. 47/2011 г.).

На млекопреработвателното предприятие в с. Кошава, общ. Видин с оператор „Чарива Фуудс“ ЕООД, гр. София и на месопреработвателното предприятие в гр. Лом с оператор „Мити 01“ ЕООД, гр. София продължават да действат наложените през предходни години текущи санкции по реда на ЗООС.

2.4.2.4. Проблеми със замърсяване на реките с руднични води – няма.

Най-често нарушенията на екологичното законодателството в областта на опазване на водите са свързани с неспазване на емисионните норми от разрешителните за заустване, причинено от допусната от страна на операторите неефективна работа на съществуващите пречиствателни съоръжения.

2.4.3. Обобщена информация за осъществения през 2024 г. контрол върху обектите, формиращи отпадъчните води на територията на РИОСВ – Монтана

През 2024 г. са извършени общо **225 броя проверки** на 143 броя обекти, от които **117 броя планирани контролни** проверки на 55 обекта, формиращи отпадъчни води по поречията на реките Дунав, Огоста, Лом, Ботуня, Цибрица, Тополовец, Войнишка, Видбол и Арчар. В тези проверки са осъществени 44 броя пробонабирания на отпадъчни води от 23 броя обекта, заустващи във водни обекти, включени в Геоинформационната система за управление на водите и докладване (ГИСУВД) през 2023 г. по Заповед на МОСВ, 23 броя проверки с 27 пробонабирания от 23 обекти, невключени в заповедта.

Извършени са **98 броя извънредни проверки** на 94 обекти във връзка: със съставяне на констативен протокол за налагане/отмяна на санкция - 13 проверки на 11 обекти; сигнали и жалби – 9 проверки на 9 обекти; 70 броя проверки на 70 броя речни участъци, диги, отводнителни помпени станции по заповед на областните управители на областите Монтана и Видин, и кметове на общини.

За този отчетен период с цел преустановяване или предотвратяване на замърсявания на водите, привеждане на обектите в съответствие с екологичното законодателство в областта на водите, са дадени общо 18 предписания, изпълнени в срок. Изготвени са четири доклада до директора на РИОСВ – Монтана относно резултати от мониторинг на отпадъчни води за предприемане на последващи

действия. Участвано е в четири заседания на Държавни приемателни комисии за приемане на строежи за изграждане ,на селищни водопроводи и канализации, както и участие в заседания на областните съвети на Област Монтана и Област Видин за намаляване на риска от бедствия, проведени във връзка със Заповед на Министър – председателя на Република България.

Част от постъпилите по отношение опазване на водите жалби/сигнали са препратени по компетентност за проверки и предприемане на съответни действия за разрешаване на изнесените в тях проблеми. За предприетите действия по постъпилите жалби/сигнали инспекцията е уведомила писмено жалбо/сигналоподателите. Осъществени са 3 проверки, при които е извършено пробонабиране от повърхностни води (7 бр. водни проби от два повърхностни водни обекта) – р. Берковска река в гр. Берковица и р. Раковица при гр. Вършец. През 2024 г. не са регистрирани аварийни ситуации, довели до замърсяване на повърхностни водни обекти.

Действащите на територията на РИОСВ - Монтана ПСОВ в обхвата на Директивата напълно отговарят на изискванията на същите по отношение заустването на пречистените отпадъчни води от населените места в чувствителни зони. Извършен е и контрол за наличност на устройство за обеззаразяване на изход ПСОВ – Монтана, Видин и Вършец и неговата готовност да бъде въведен в режим на работа. И трите станции имат налични такива устройства, които могат да бъдат приведени в режим на работа веднага при необходимост.

Не е започнато изграждането на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води на Лом, Берковица, Кула, Белоградчик, Вълчедръм, попадащи в обхвата на Директивата.

На база проведения мониторинг на отпадъчните води може да се заключи, че е налице прекратяване на емисиите на приоритетни и ПОВ в отпадъчните води, зауствани в повърхностни водни обекти и в канализационни системи. Измерените стойности на тези вещества са по-малки от границите на определяне на метода или доста под определения праг.

Осъществен е контрол по чл. 19 от Наредба № 6 за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти, на обектите, заустващи отпадъчни води в повърхностни водни обекти

На територията на РИОСВ – Монтана с изградени ПСОВ са агломерациите Видин и Монтана (с над 10 000 е.ж.), и Вършец (между 2 000 и 10 000 е.ж.). Честота на пробовземане по показателите от Таблица 1 и Таблица 2 на Приложение №3 от Наредба №6 на изходите на ПСОВ е заложена в издадените им разрешителни за заустване и отговаря на минималния брой проби, посочени в буква В на Приложение №3. Същата се спазва от операторите на канализационните системи. Видно от протоколите от изпитване през 2024 г. пречистените отпадъчни води на изход ПСОВ на Монтана, Видин и Вършец отговарят на заложените в разрешителните за заустване норми, съответно с нормите в цитираните по-горе приложения.

3. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

Програмите за мониторинг на подземни води се разработват ежегодно, съгласно изискванията на чл. 169 б от Закона за водите и Приложение V на РДВ. За оценка състоянието на подземните води се разработват две програми - за оценка на качеството и за оценка на количеството на подземните водни тела. При планиране на програмите за мониторинг и избора на пунктовете се съблюдават изискванията на утвърдената „Методика за планиране на мрежи и програми за мониторинг на подземните води“.

Мониторинг на качествено (химично) състояние

За оценка на химичното състояние на подземните води, съгласно изискванията на *чл. 169б, ал. 1 от ЗВ*, Басейнова дирекция Дунавски район (БДДР), разработва програма за контролен и оперативен мониторинг. За всеки отделен мониторингов пункт (МП) включен в програмите се определя индивидуална схема с честота на изпитване и показатели на анализ.

На територията на Дунавски район за басейново управление (ДРБУ) са определени 50 броя подземни водни тела (ПВТ) наблюдавани посредством 153 броя пункта, съгласно Заповед №РД-479/09.06.2022 г.

Основните и специфични показатели, по които се анализират подземните води са разделени на групи, представени в таблици №№ 1 и 2.

Таблица 1

Физико - химични показатели за подземни води			
Наименование			
I група		II група	
Основни физико-химични показатели		Допълнителни физико-химични показатели	
№ по ред		№ по ред	
1	Разтворен кислород	1	Нитритни йони
2	pH	2	Фосфати
3	Електропроводимост	3	Желязо общо
4	Нитратни йони	4	Манган
5	Амониеви йони	5	Цианиди
6	Температура		
7	Перманганатна окисляемост		
8	Обща твърдост		
9	Калций		
10	Магнезий		
11	Хлориди		
12	Натрий		
13	Калий		
14	Сулфати		
15	Хидрокарбонати		
16	Карбонати		

17	Сух остатък		
18	Флуориди		

Таблица 2

Специфични замърсители в подземните води			
Наименование			
I група		II група	
Метали и металоиди		Органични вещества	
№ по ред		№ по ред	
1	Олово	1	Трихлоретилен
2	Кадмий	2	Тетрахлоретилен
3	Арсен	3	Алдрин
4	Живак	4	Атразин
5	Мед	5	DDT/DDD/DDE
6	Цинк	6	Диелдрин
7	Никел	7	Изодрин
8	Хром общ	8	Ендосулфан
9	Хром - тривалентен,	9	Ендрин
10	Хром- шествалентен	10	Метоксихлор
11	Стронций (с природен произход)	11	НСН-съединение
12	Обща α - активност	12	Пропазин
13	Обща β - активност	13	Симазин
14	Естествен уран	14	Хептахлор
15	Радий R226	15	Хлордан
16	Антимон	16	2,4 Д /дихлор-фенокси-оцетна киселина/
17	Бор	17	Ацетохлор
18	Селен	18	Пендиметалин
19	Алуминий	19	Флутриафлор
		20	Триадименол
		21	Манкоцеб
		22	Тебуконазаол
		23	Хлорпирифос
		24	Трифлуоралин
		25	Алахлор
		26	Циперметрин
		27	Хлорпирифос-етил;
		28	Имидаклоприд;
		29	Тиаклоприд;
		30	Флузилазол;

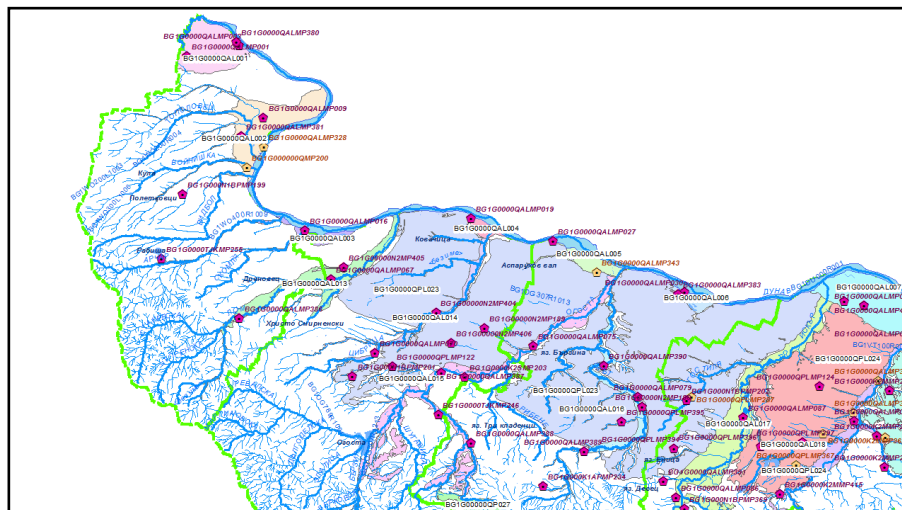
	31	Фамоксадон;
	32	Ципроконазол;
	33	Пропиконазол;
	34	Дифеноконазол;
	35	Метазахлор;
	36	S-металахлор;
	37	Тербутилазин;
	38	Флорасулам;
	39	Аминопиралид-калий
	40	Тиаметоксам;
	41	Карбоксин
	42	Тирам
	43	Дитианон
	44	Глифозат
	45	Прокиназит
	46	Метсулфурон
	47	Имазамокс
	48	Трибенурон
	49	Металахлор
	50	Диметоат
	51	Диметоморф
	52	Металаксил М
	53	Напропамид
	54	Метрибузин
	55	Флуазифоп-П бутил
	56	Бензен
	57	1,2 дихлоретан
	58	Нефтопродукти
	59	Полициклични ароматни въглеводороди *
	60	Бензо(b)флуорантен
	61	Бензо(k)флуорантен
	62	Бензо(ghi)перилен
	63	Индено(1,2,3-cd)пирен
	64	Бензо(a)пирен
	65	Флуорантен

Цялостна оценката на качествено състояние на ПВТ се изготвя, съгласно утвърден *Подход за оценка на химично състояние на подземните водни тела* и се изготвя веднъж на 6 години за целите на Плана за управление на речните басейни.

В обхвата на РИОСВ Монтана попадат подземни тела от първи, втори, трети, четвърти и пети слой.

Подземни водни тела от слой първи – НЕОГЕН - КВАТЕРНЕР - на територията на ДРБУ в първи слой попадат 33 броя водни тела. От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попадат осем:

Подземни водни тела от I-слой

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL001 и име „Порови води в Кватернера – Брегово - Новоселска низина“, наблюдавано с три пункта за мониторинг / MP001, MP003 /

- Мониторингов пункт с код BG1G0000QALMP001 при с. Брегово ШК1-ПС „Брегово 3“, община Брегово, област Видин;
- Мониторингов пункт с код BG1G0000QALMP003 при с. Ново село ШК ПС „Ново село“, община Ново село, област Видин;

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL002 и име „Порови води в Кватернера - Видинска низина“ – наблюдава се с два пункта за мониторинг / MP009, MP381 /

- Мониторингов пункт с код BG1G0000QALMP009 при гр. Видин ШК 1- ПС "КОС", община Видин, област Видин;-прев. нитрати- СГС - 54,5
- Мониторингов пункт с код BG1G0000QALMP381 при с. Новоселци ТК1 - ПС „Вили пчела“, община Видин, област Видин;-еднократно нитрати

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL003 и име „Порови води в Кватернера - Арчар-Орсойска низина“ – представено с един пункт за мониторинг / MP 016 / .

- Мониторингов пункт с код BG1G0000QALMP016 при с. Арчар ШК-Р1-ПС "Добри дол", община Димово, област Видин

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL004 и име „Порови води в Кватернера - Цибърска низина“ – представено с един мониторингов пункт /MP 019/.

- Мониторингов пункт с код BG1G0000QALMP019 при с. Станево дренаж ПС „Станево“, община Лом, област Монтана.

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL013 и име „Порови води в Кватернера - р. Лом” - представено с три мониторингов пункт / MP067, MP385, MP386 /.

➤ Мониторингов пункт с код BG1G0000QALMP067 при с. Крива бара ШК 5 ПС "Крива бара", община Брусарци, област Монтана

➤ Мониторингов пункт с код BG1G0000QALMP385 при с. Дражинци, ТК 2 - ПС „Дражинци“, община Ружинци, област Видин;

➤ Мониторингов пункт с код BG1G0000QALMP386 при с. Плешивец, ШК - ПС „Плешивец“, община Ружинци, област Видин.

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL014 и име „Порови води в Кватернера - р. Цибрица” - представено с един мониторингов пункт / MP070 /.

➤ Мониторингов пункт с код BG1G0000QALMP070 при с. Безденица ШК ПС "Безденица", община Монтана, област Монтана

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL015 и име „Порови води в Кватернера - р. Огоста” - представено с три пункта за мониторинг / MP075, MP387, MP388 / един, от който попада в обхвата на РИОСВ Монтана.

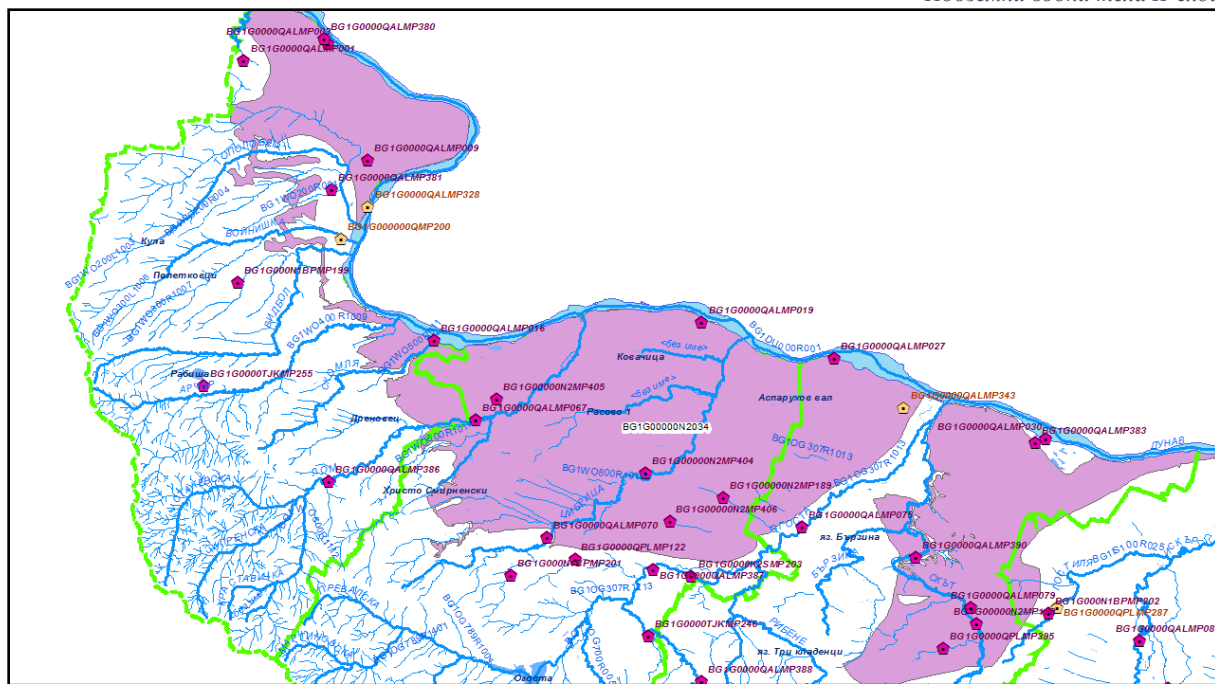
➤ Мониторингов пункт с код BG1G0000QALMP387 при с. Владимирово, дренаж „Владимирово“, община Бойчиновци, област Монтана.

Подземно водно тяло с код BG1G0000QPL023 и име „Порови води в Кватернера - между реките Лом и Искър” - наблюдава се с пет мониторингови пункта, от които един попада в обхвата на РИОСВ Монтана / MP122 /.

➤ Мониторингов пункт с код BG1G0000QPLMP122 при с. Габровница ШК ПС "Габровница", община Монтана, област Монтана.

Подземни водни тела от втори слой – НЕОГЕН - на територията на ДРБУ във втори слой попадат 3 броя водни тела. От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно:

Подземни водни тела II-слой

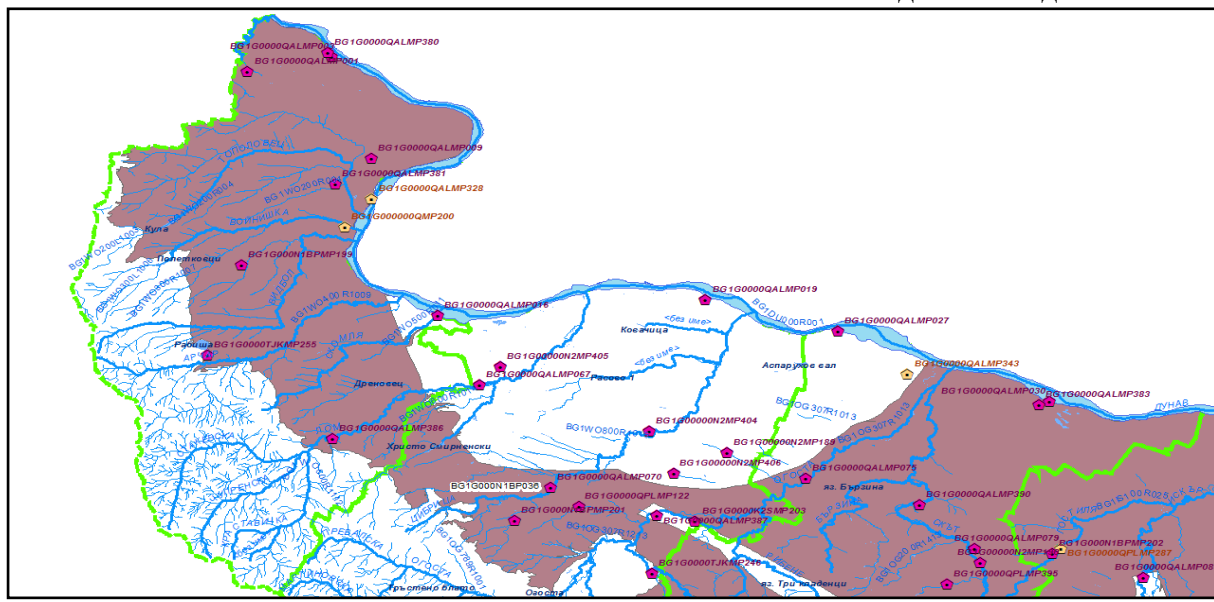

Подземно водно тяло с код BG1G00000N2034 и име „Порови води в Неогена – Ломско - Плевенска депресия” – наблюдавано от шест мониторингови пункта пет, от които попадат в обхвата на РИОСВ Монтана / МР189, МР404, МР405, МР406, МР438 /

- Мониторингов пункт с код BG1G00000N2MP189 при с. Септемврийци ТК, община Вълчедръм, област Монтана;
- Мониторингов пункт с код BG1G00000N2MP404 при с. Якимово - ТК1-Якимово, община Якимово, област Монтана;
- Мониторингов пункт с код BG1G00000N2MP405 при с. Василевци, ТК1-Василевци, община Брусарци, област Монтана.
- Мониторингов пункт с код BG1G00000N2MP406 при с. Мадан, ШК-Мадан, община Бойчиновци, област Монтана;
- Мониторингов пункт с код BG1G00000N2MP438 при с. Сливовик, ТК1-ВиК Монтана, община Медковец, област Монтана.
-

Подземни водни тела от трети слой – НЕОГЕН-САРМАТ - Подземните тела, попадащи в трети слой на територията на ДРБУ, са 2 на брой. От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно:

Подземни водни тела III-слой

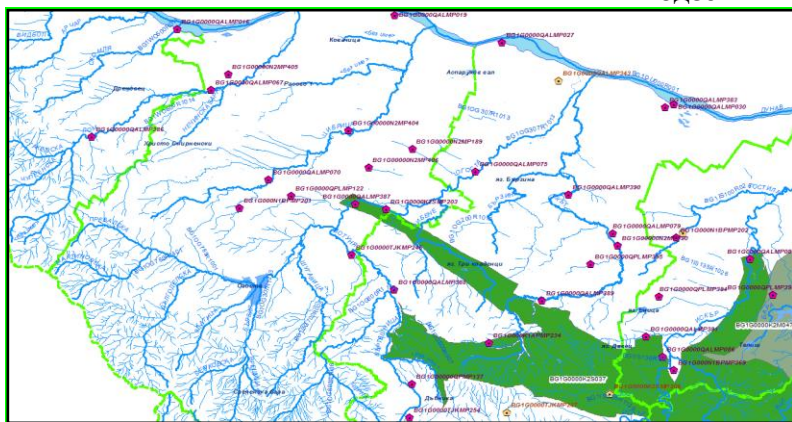

Подземно водно тяло с код BG1G000N1BP036 и име „Карстови води в Ломско-Плевенската депресия” – наблюдавано с шест пункта за мониторинг от тях в обхвата на РИОСВ Монтана попадат два:

- Мониторингов пункт с код BG1G000N1BPMP199 при с. Грамада група КИ, община Грамада, област Видин;-еднократно прев. по нитратни йони
- Мониторингов пункт с код BG1G000N1BPMP201 при д-р Йосифово КИ ПС "Д-р Йосифово", община Монтана, област Монтана.

Подземни водни тела от четвърти слой – ГОРНА КРЕДА - Подземните тела, попадащи в четвърти слой на територията на ДРБУ, са четири на брой. От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно:

Подземни водни тела от IV-слой

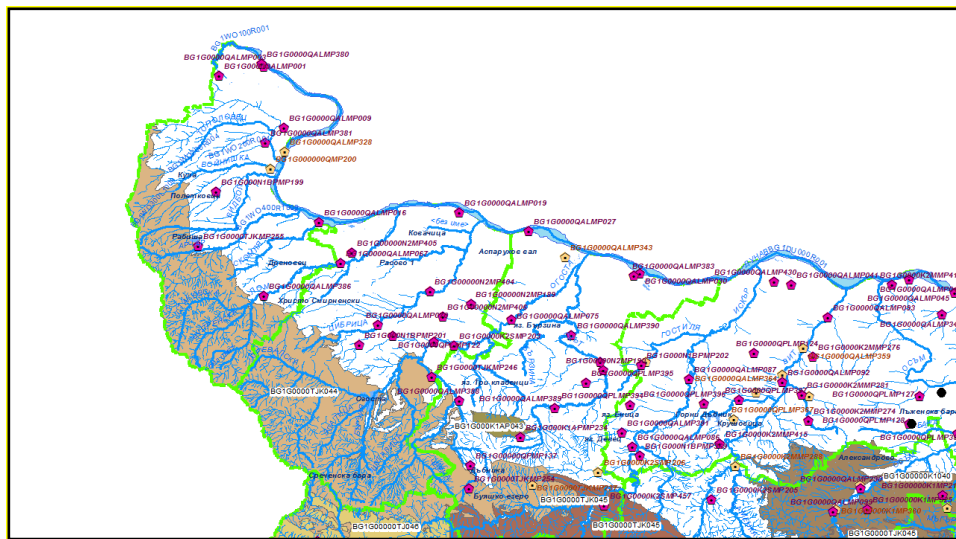

Подземно водно тяло с код BG1G0000K2S037 и име „Карстови води в Предбалкана” – наблюдава се с шест пункта за мониторинг, един от които попада в обхвата на РИОСВ Монтана:

➤ Мониторингов пункт с код BG1G0000K2SMP203 при с. Кобиляк - КИ "Кобиляк", община Бойчиновци, област Монтана

➤ **Подземни водни тела от пети слой – ТРИАС –ЮРА-КРЕДА** - Подземните тела попадащи в пети слой на територията на ДРБУ са седем на брой. От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно:

Подземни водни тела от V-слой

Подземно водно тяло с код BG1G0000TJK044 и име „Карстови води в Западния Балкан” – представено с четири мониторингови пункта / MP237, MP246, MP254, MP 255 / , от които в обхвата на РИОСВ Монтана попадат:

➤ Мониторингов пункт с код BG1G0000TJKMP246 при с. Палилула, КИ "Пали лула", община Бойчиновци, област Монтана;

➤ Мониторингов пункт с код BG1G0000TJKMP255 при с. Рабиша КИ "Рабиша", община Белоградчик, област Видин.

2. Мониторинг на количественото състояние

Мрежата за количествен мониторинг на подземни води обхваща 44 подземни водни тела в границите на БДДР. Общият брой на пунктовете е 170. Наблюдават се :

- нива – на кладенците
- дебити – на изворите

Съгласно чл. 171(2) т.2. и ал.(6) от Закона за водите/изм. - ДВ, бр. 61 от 2010г./ НИМХ-БАН отговаря за извършването на количествения мониторинг на водите.

В териториалният обхват на РИОСВ - Монтана са разположени 23 бр. пункта от програмата за количествен мониторинг на подземните води, които служат за оценка на количественото състояние на шест подземни водни тела.

Значимите замърсители по отношение на химичното състояние на подземните води са:

- Просмукване на замърсители при взаимодействие с повърхностните води;
- Липсата на канализации и ПСОВ в населените места;
- Интензивното земеделие;
- Индустриални източници на замърсяване;
- Действащи депата за твърди битови отпадъци, които не отговарят на изискванията на Наредба 6 /27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци
- Нерегламентирани сметища;
- Минна дейност.

4. СЪСТОЯНИЕ НА ХИДРОТЕХНИЧЕСКИТЕ СЪОРЪЖЕНИЯ /ДИГИ, ЯЗОВИРНИ СТЕНИ И Т.Н./

През 2024 г. е извършено обследване на техническото и експлоатационно състояние на хидротехническите съоръжения, както и проводимостта на речните легла от експерти на БДДР-Плевен в състава на междуведомствени комисии, назначени със Заповеди на Областните управители на съответните области и Кметове на общини, находящи се на територията на БДДР Плевен. В комисиите бяха включени експерти на ДАНТМ при обследването на язовирите – държавна и общинска собственост, представители на Областна администрация и Общини, РДПБЗН, РДГ, ОД“Земеделие“ и “Напоителни системи“ЕАД - клон Видин и клон Мизия. След направения обход и оглед на място предоставяме следната обобщена информация:

1. СЪСТОЯНИЕ НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЛАСТИТЕ МОНТАНА И ВИДИН :

1.1. Състояние и проводимост на речни корита извън урбанизираните територии:

1.1.2. Речни участъци с намалена проводимост извън урбанизираните територии на област Монтана.

На основание Заповед на Областен управител на област Монтана са проверени участъци от речните легла област Монтана.

- **Мост над р. Огоста в гр. Бойчиновци.** Наличие на израснали във водното течение дървета и храсти. Намалена проводимост поради натрупване на наносни отложения.
- **Дига след мост над р. Огоста при с. Портитовци.** Нормална проводимост.
- **ЖП мост над р. Огоста при с. Ерден.** Наличие на дънери и паднали дървета във водното течение.

- **Дига на р. Огоста преди помпена станция на с. Владимирово.** Наличие на израснали във водното течение дървета и дънери. Речното корито се е изместило и подкопава дигата.
- **Мост над р. Огоста при с. Лехчево.** Наличие на дънери във водното течение.
- **Мост над р. Лом в участъка на с. Василевци в района на ЖП спирка с. Василевци.** Наличие на израснали дървета във водното течение. Десния устой на моста е в предаварийно състояние.
- **Разрушени на няколко места повече от 800м предпазна дига в участъка между с. Княжева махала и с. Крива бара.** Наличие на самозалесила се храстовидна растителност. Натрупване на около 300 м³ наносни отложения. Дигата разрушена на няколко места.
- **Участък на р. Лом при с. Дондуково в района на помпена станция за питейна вода.** Наличие на около 200м³ наносни отложения.
- **Участък от р. Нечинска от около 1км в с. Смирненски под стадиона.** Наличие на израснали дървета, храсти и дънери във водното течение. Струпване на около 300м³ наносни отложения.
- **Участък от р. Лом при мост на път III-112 между с. Тополовец обл. Видин и с. Дъбова махала обл. Монтана.** Наличие на самозалесила се дървесна и храстовидна растителност. Наличие на наносни отложения. Следствие на натрупалите се наносни отложения в речното легло, ляв бряг на р. Лом се измества.
- **Участък на р. Лом (десен бряг) срещу кв. Хумата в гр. Лом.** Наличие на храстовидна растителност и наносни отложения.
- **Участък на р. Лом в близост до дигата на с. Замфир.** Наличие на храстовидна растителност и наносни отложения. Подкопаване на десния бряг в участък около 400м.
- **Участък на р. Лом срещу с. Замфир.** Наличие на храстовидна растителност и наносни отложения. Двата бряга са подкопани.
- **Участък от мостово съоръжение на р. Душилница, намиращ се с в извънурбанизираната територия на третокласен път III-8105, на около 1000м от края на с. Расово посока с. Медковец.** Наличие на храстовидна и дървесна растителност.
- **Участък на р. Огоста при мостово съоръжение и рибарници между с. Меляне и с. Гаврил Геново.** Наличие на паднали дървета, самозалесила се дървесна и храстовидна растителност и наносни отложения.
- **Участък на р. Черна над с. Горно Озирово.** Наличие на наносни отложения. Необходимост от опазване на бреговете на реката от ерозия.
- **Ръкав на р. Черна при пасарелката над с. Горно Озирово.** Наличие на наносни отложения и самозалесила се храстовидна растителност.
- **Участък на р. Огоста между с. Говежда и с. Меляне.** Реката има нормална проводимост.
- **Участък на р. Огоста между с. Дълги дел и с. Говежда.** Реката има нормална прводимост.
- **Участък на р. Огоста между гр. Чипровци и с. Мартиново.** Наличие на самозалесила се храстовидна растителност.

I.1.2. Речни участъци с намалена проводимост извън урбанизираните територии на област Видин .

На основание Заповед на Областен управител на област Видин са проверени участъци от речните легла на територията на общините Макреш, Димово и Ружинци.

- **Участък находящ се при моста на р. Видбол-път 1403 на разклона на с. Толовица.** Констатира се липса на вода. В участъка се наблюдава самозалесила се дървесна растителност. Корито на река е покрито с лисна маса.
- **Мост на р. Свадбица път 1403 от разклона за с. Толовица.** Констатира се липса на вода. В участъка има наличие на дървесна и храстовидна растителност.

- **Мост на гара Макреш – път 1403-19+350км.** Констатира се единични сухи клони в речното легло. Реката има нормална проводимост.
- **Бърков мост – път 1403-4+258км., между с. Цар Шишманово и с. Подгоре.** Констатира се частично наличие на вода и самозалесила се предимно храстовидна растителност.
- **Участък на р. Арчар при моста находящ се преди землището на с. Кладоруб.** Констатира се наличие на самозалесила се дървесна и храстовидна растителност и паднали сухи клони в коритото на реката. На места водата е завирена.
- **Участък на р. Арчар при моста за с. Острокапци.** Констатира се: Водите протичат от към ляв бряг. Откъм десен бряг реката има намалена проводимост, поради наличие на насносни отложение и самозалесила се предимно дървесна растителност.
- **Участък от р. Лом в близост до урбанизираните граници на с. Роглец, земл. на с. Бело Поле.** Констатира се намалена проводимост поради наличие на самозалелесила се храстовидна и дървесна растителност.
- **Участък на р. Лом разположен от двете страни на мостова конструкция на републикански път III-112 в близост до урбанизираните граници на с. Тополовец.** При извършения обход се констатира, че водното течение протича откъм ляв бряг, поради наличие на наносни отложение откъм десен бряг. Наблюдава се обрушване на на левия бряг.

На основание Заповед № РД- 2901-1/ 20.01.2022г.. на Областен управител на област Видин са проверени участъци от р. Лом в земл. на с. Горни Лом, с. Долни Лом и с. Средогрив; р. Равна река от хижа „Миджур“ до вливането и в Големарека и р. Голема река, от устието на Равна река до регулационните граници на с. Горни Лом.

5. Състояние на хидротехническите съоръжения (диги, язовирни стени) на територията на обл. Монтана:

Със заповеди съгласно своята компетентност БДДР участва в проведените междуведомствени комисии по Заповед на Областен управител на обл. Монтана относно обследване на техническото и експлоатационно състояние на язовирните стени и съоръженията към тях на територията на област Монтана.

Състояние на защитни диги на територията на обл. Монтана

Със заповед през 2024 г. БДДР участва в междуведомствена комисия по Заповед на областен управител на обл. Монтана за проверка на съоръжения за предпазване от вредното въздействие на водите.

Състояние на хидротехническите съоръжения (диги , язовирни стени) на територията на обл. Видин.

Със заповеди през 2024 г. съгласно своята компетентност БДДР взе участие в проведената междуведомствена комисия по Заповед на Областен управител на обл. Видин относно обследване на техническото и експлоатационно състояние на язовирните стени и съоръженията към тях на територията на област Видин.

Уведомяваме Ви, че съгласно чл.138, ал.(4), т.9 в изпълнение на мерки за поддържане на язовирните стени и съоръженията към тях в изправно техническо състояние и осигуряване на безопасната им експлоатация, компетентен орган е Главна Дирекция “Надзор на язовирните стени и съоръженията към тях (ГД НЯСС) към Държавна Дирекция „Метрологичен и технически надзор“ (ДАМТН).

Съгласно чл.191, ал. (3) от Закона за водите Областните управители контролират техническото състояние на хидротехническите съоръжения - държавна собственост, на територията на съответната област.

5. ОЦЕНКА ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ И ПОДЗЕМНИ ВОДИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА РИОСВ - МОНТАНА. ОСНОВНИ ПОЛОЖИТЕЛНИ КОНСТАТАЦИИ, ПРОБЛЕМИ И ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ЗАМЪРСЯВАНЕТО В ОТПАДЪЧНИТЕ ВОДИ И ПОДОБРЯВАНЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ВОДИТЕ

5.1. Действащите на територията на РИОСВ - Монтана ПСОВ в обхвата на Директивата напълно отговарят на изискванията на същите по отношение заустването на пречистените отпадъчни води от населените места в чувствителни зони.

5.2. Осъществен контрол за наличност на устройство за обеззаразяване на изход ПСОВ – Монтана, Видин и Вършец и неговата готовност да бъде въведен в режим на работа. И трите станции имат налични такива устройства, които могат да бъдат приведени в режим на работа веднага при необходимост.

5.3. Налице е прекратяване на емисиите на приоритетни и ПОВ в отпадъчните води, зауствани в повърхностни водни обекти и в канализационни системи. Измерените стойности на тези вещества са по-малки от границите на определяне на метода или доста под определения праг.

5.4. Операторите на обекти с издадени разрешителни по ЗВ и ЗООС се стремят да поддържат локалните си пречиствателни съоръжения за отпадъчни води в техническа и експлоатационна изправност.

5.5. Запазва се тенденцията за поддържане доброто състояние на по-голямата част от повърхностните водни обекти, попадащи на територията на РИОСВ – Монтана. Състоянието на подземните води е добро.

5.6. Забавяне реализацията на инвестиционните намерения за изграждане/доизграждане на канализационни мрежи и селищни пречиствателни станции за отпадъчни води на населените места с над 2 000 е.ж., попадащи в обхвата на Директивата.

II.3. ЗЕМИ И ПОЧВИ

Почвата е един от най-важните ресурси, основа за съществуването на хората, животните и растенията. В природните екосистеми тя осигурява среда за развитие на растенията и реализирането на тяхната биопродуктивност, регулира и разпределя водния отток, съхранява водата и служи като буфер на околната среда. Основното свойство на почвата е нейното плодородие – способността ѝ да осигурява хранителни вещества, вода, въздух и топлина на растенията, безусловно необходими за растежа, развитието и продуктивността им. Почвеното плодородие е резултат от едновременното протичане на две големи групи от процеси: изветряне и почвообразуване.

Устойчивото управление на земите е въпрос на баланс съвместно да се поддържат функциите на земните ресурси в полза на околната среда и обществото.

1. Обобщена информация за територията на РИОСВ – Монтана

РИОСВ контролира и следи за опазването на почвите като осъществява проверки, насочени към опазването ѝ, подобряване структурата и почвеното ѝ плодородие. Почвената покривка на България се характеризира с голяма пъстрота поради значителното разнообразие на факторите на почвообразуване.

На територията на РИОСВ – Монтана са разпространени предимно карбонатни, лесивирани, ливадни черноземи, а в по-високите предпланински и равнинно-хълмисти части - сиви горски почви.

Резултатът от контролната дейност по отношение опазването на почвите от замърсяване и увреждане е положителен.

2. Замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди

1. По утвърдената годишна програма за почвен мониторинг – I ниво за 2024 г. са взети проби от всички 7 броя пункта в териториалния обхват на РИОСВ – Монтана в периода 01 септември – 31 октомври 2024 г., преди извършване на есенното подхранване (торене). Редуцираното обследване е по

пълнен набор от показатели: рН (H₂O), Общ въглерод (ТС), Органичен въглерод (ТОС), Общ азот, Общ фосфор, тежки метали: Zn, Cu, Pb, Cd, Cr, Co и Ni, As, Hg, обемна плътност, РАН16, РСВ6 и органохлорни пестициди. Резултатите от почвения мониторинг I-во ниво за 2024 г. не са готови.

2. За почвен мониторинг- II ниво - Обследвани показатели са: рН в KCl – вредна киселинност, Al, H, Ca, Mg, Mn и степен на наситеност на почвите с бази (V3% -изчислява се).

Съгласно данните от проведените наблюдения по пунктовете в рамките на Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС), почвите на контролираната от РИОСВ – Монтана територия са в сравнително добро екологично състояние по отношение на замърсяванията с тежки метали.

3. Нарушаване на земите и почвите от добивната промишленост

На територията на РИОСВ - Монтана са разположени 3 бр. хвостохранилища и 2 бр. шламохранилища:

1. Хвостохранилище „Голям Буковец“ съхранява формираните минни отпадъци от обогатителната фабрика за флуорит в землището на гр. Чипровци, чиято експлоатация е преустановена. В него до януари 2016 г. се е депонирал отпадъка от обогатителната фабрика за първична преработка на флуоритова суровина. Приети са етапи “Техническа рекултивация” и „Биологична рекултивация“ на обект „Закриване и рекултивация на хвостохранилище „Голям Буковец”.

2. Хвостохранилище „Мечи дол“ (хранилище за тежки метали), със собственик Министерство на икономиката и оператор „ЕКО Медет“ ЕООД, гр. Панагюрище е от наливен тип и в изправно състояние. В него е депониран отпадъка от ОФ „Мартиново“ до 1973 г., когато започва да служи като аварийен басейн. Тогава започват наливните работи в хвостохранилище „Голям Буковец“ и отпадъка от фабриката се насочва там. Наливните дейности са преустановени към края на 1998 г. Хвостохранилището е рекултивирано.

3. Хвостохранилище „Чипровци“ (хранилище за тежки метали), със собственик Министерство на икономиката и оператор „ЕКО Медет“ ЕООД, гр. Панагюрище е в изправно състояние. В него е депониран отпадъка от ОФ „Мартиново“ като служи като аварийен басейн към помпената станция за хвост при фабриката. Наливните дейности са преустановени през септември на 1999 г. със спиране работата на обогатителната фабрика. Хвостохранилището е рекултивирано.

4. Шламохранилище към „Монолит“ АД е разположено на работна площадка в цех „Пъстрина“, в м. „Янкина ливада“, землище на с. Долно Белотинци. На площадката на цеха не се извършва дейност, поради което не се формира шлам, който да се отвежда в шламоутиателя. Шламохранилището е сухо, обрасло с тревна растителност.

5. Шламохранилище към „Мрамор Беркстон Б“ ЕООД, гр. София е разположено на работна площадка в двора на едноименното предприятие в гр. Берковица. Същото има наличен свободен обем.

Извършени са 3 броя проверки на нарушени терени във връзка със ЗП и ЗОЗЗ на депа с преустановена експлоатация, включени и извън наказателната процедура, на територията на областите Видин и Монтана. На територията, контролирана от РИОСВ – Монтана не са рекултивирани 3 броя депа с преустановена експлоатация със Заповеди на директора на РИОСВ - Монтана, които не отговарят на нормативните изисквания.

4. Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/

През 2024 г. са извършени 17 бр. планови проверки на депа с контейнери тип „Б-Б“ куб, съхраняващи ИУПРЗ и 6 бр. планови проверки на складове, съхраняващи негодни за употреба ПРЗ. Проверени са всички складове и площадки с „Б – Б“ кубове, намиращи се на територията на област Монтана и област Видин. По време на извършените проверки не са дадени предписания.

5. Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти

Извършва се мониторинг на почвите за замърсяване с три групи органични съединения: полициклични ароматни въглеводороди (РАН16), полихлорирани бифенили (РСВ6) и органохлорни пестициди. При вземането на пробите за изпитване се формира една средна представителна проба от трите повторения само от първата дълбочина на почвения хоризонт. От изпитването е видно, че съдържанието на устойчивите органични замърсители е под максимално допустимите концентрации (МДК), определени с Наредба № 3 от 1 август за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата.

Анализът на наличната информация показва, че на този етап няма регистрирана земя, замърсена с РАН и РСВ.

6. Ерозия на почвите

Загубата на почва (ерозията) до голяма степен е природен процес, който се засилва при прилагане на неподходящи селскостопански техники и практики. При изнасяне на хумусните вещества, почвите губят своята плодородност и водните екосистеми се замърсяват. Главните фактори влияещи върху степента на проявление на ерозията са климатичните условия, релефа, начина на използване на земята, състоянието на растителната покривка и времето през което почвата е била покрита с растителност. Голям дял от почвите в област Монтана са със средна податливост на ерозиране, а в област Видин - с много слаба. На контролираната територия от РИОСВ-Монтана няма сериозни проблеми по отношение на почвената ерозия.

7. Засоляване и вкисляване на почвите

За 2024 г. на територията на РИОСВ Монтана няма утвърдени от ИАОС пунктове за мониторинг по засоляване на почвите.

8. Кратка обобщена оценка за състоянието на почвите на територията на РИОСВ

По компонент „Почви“ през 2024 г. е планирано да се извършат 46 броя проверки, включващи 10 броя проверки по условия в издадено комплексно разрешително на 8 броя обекта.

Извършени са 46 броя планови проверки по компонент „Почви“ както следва:

- Опазване на почвите – 20 броя проверки, включващи проверки на животновъдни обекти и земеделски производители, проверки на кариери и комплексни проверки по заповед на Директора на РИОСВ – Монтана;
- Контрол на складове и „Б – Б“ кубове за съхраняване на негодни за употреба ПРЗ – 23 броя проверки, от които 17 броя проверки на площадки с контейнери тип „Б – Б“ куб и 6 броя проверки на складове за съхраняване на ИУПРЗ;
- Рекултивация на нарушени терени по ЗП и ЗОЗЗ – 3 броя проверки на депа с преустановена експлоатация, включени в наказателна процедура.
- Проверка на изпълнения на условия в КР по компонент „Почви“ — 10 броя проверки на 8 обекта.

Извънредните проверки през отчетния период са 11 броя във връзка с постъпили в РИОСВ – Монтана сигнали и жалби и 6 броя извънредни други (в т.ч. по изпълнение на предписание, по писмо на МОСВ, други).

Взето е участие по отношение на компонент „Почви“ в пет заседания на Експертния екологичен съвет (ЕЕС) при РИОСВ – Монтана.

Почвите на контролираната от РИОСВ – Монтана територия са в добро екологично състояние по отношение на запасеност с биогенни елементи/органично вещество, съдържание на тежки метали и металоиди и устойчиви органични замърсители.

II. 4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ

1. Защитени територии

Законът за защитените територии (ЗЗТ, ДВ, бр. 133/1998 г.) урежда категориите защитени територии (ЗТ), тяхното предназначение, режима на опазване и ползване, начина на обявяване и

управление. Законът цели опазването и съхраняването на защитените територии като национално и общочовешко богатство и като специална форма на опазване на родната природа, способстващи за развитието на културата и науката и за благополучието на обществото. Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни или забележителни обекти на неживата природа и пейзажи. В чл. 5 на ЗЗТ са регламентирани шест категории защитени територии: резерват, национален парк, природна забележителност, поддържан резерват, природен парк и защитена местност.

На територията на област Видин и област Монтана, контролирана от РИОСВ – Монтана територия към 31.12.2024 г. са обявени 43 броя защитени територии от категории, както следва:

- резерват (Р) – 2 броя – Р „Чупрене“ (земл. на с. Стакевци, общ. Белоградчик; с. Горни Лом, с. Репляна, с. Чупрене, общ. Чупрене) и Р „Горната кория“ (земл. на гр. Берковица, общ. Берковица);

- природна забележителност (ПЗ) – 15 броя, включваща: 6 броя пещери: „Мраморната пещера“ (земл. на гр. Берковица, общ. Берковица); „Пещера Мишин камък“ (земл. на с. Превала, общ. Чипровци); „Леви и десни сухи печ“ (земл. на с. Долни Лом, общ. Чупрене); „Пещера Венеца“ (земл. на с. Орешец, общ. Димово); „Пещера „Магурата“ (земл. на с. Рабиша, общ. Белоградчик и с. Толовица, общ. Макреш) и „Пещера Башовишки печ“ (земл. на с. Гранитово, общ. Белоградчик; с. Орешец и с. Бела, общ. Димово); 5 броя водопади: „Дуршин водопад“ (земл. на с. Копиловци, общ. Георги Дамяново); „Водния скок“ (земл. на с. Копиловци, общ. Георги Дамяново); „Хайдушките водопади“ (земл. на гр. Берковица, общ. Берковица); „Водопад на река Стакевска“ (земл. на с. Стакевци, общ. Белоградчик); „Водопад Петров церак“ (земл. на с. Тополовец, общ. Кула); 4 броя скални образувания: „Белоградчишки скали“ (земл. на гр. Белоградчик, с. Боровица, с. Чифлик, общ. Белоградчик; с. Върбово, общ. Чупрене); „Боровият камък“ (земл. на с. Боровица, общ. Белоградчик), „Гардата“ (земл. на с. Протопопинци, общ. Чупрене) и „Бабу“ (земл. на с. Гюрджич, общ. Ружинци; с. Средогрив, общ. Чупрене);

- поддържан резерват (ПР) – 1 брой – ПР „Ибиша“ (земл. на с. Долни Цибър, общ. Вълчедръм);

- природен парк (ПП) – 1 брой – част от ПП „Врачански Балкан“ (земл. на с. Горно Озирово, с. Долно Озирово, с. Долна Бела речка, с. Горна Бела речка, с. Долно Озирово, с. Стояново, общ. Вършец);

- защитена местност (ЗМ) – 24 броя: „Гора в местностите „Копрен“, „Равно буче“, „Калиманица“ и „Деяница“ (земл. на с. Копиловци, общ. Георги Дамяново; гр. Чипровци, общ. Чипровци); „Рибарници Орсоа“ (земл. на гр. Лом, общ. Лом); „Ускето“ (земл. на с. Дълги дел, общ. Георги Дамяново); „Уручник“ (земл. на с. Бързия, общ. Берковица); „Китката“ (земл. на с. Вирово, общ. Монтана); „Шумака“ (земл. на с. Сливовик, общ. Медковец); „Сто овци“ (земл. на с. Смоляновци, общ. Монтана; с. Превала, общ. Чипровци); „Равненско градище“ (земл. на с. Равна, общ. Чипровци); „Връшка чука“ (земл. на с. Извор махала, общ. Кула); „Раковишки манастир“ (земл. на с. Раковица, общ. Макреш); „Липака“ (земл. на с. Милчина лъка, общ. Грамада); „Остров Цибър“ (земл. на с. Горни Цибър, с. Долни Цибър, общ. Вълчедръм); „Остров Кутово“ (земл. на с. Кутово, общ. Видин); „Острови Близнаците“ (земл. на с. Цар Симеоново, общ. Видин); „Чупренски буки“ (земл. на с. Стакевци, общ. Белоградчик; с. Горни Лом, с. Репляна, с. Чупрене, общ. Чупрене); „Миджур“ (земл. на с. Горни Лом, общ. Чупрене); „Самарите“ (земл. на гр. Берковица, общ. Берковица); „Коритата“ (земл. на гр. Вършец, общ. Вършец); „Шабовица“ (земл. на гр. Берковица, общ. Берковица); „Глухарчевидна жълтица“ (земл. на гр. Вършец, общ. Вършец); „Находище на ружеvidна поветица“ (земл. на с. Ново село, общ. Ново село); „Остров Тимок“ (земл. на с. Връв, общ. Брегово); „Поречие на река Ботуня“ (земл. на с. Охрид, с. Палилула, общ. Бойчиновци) и „Река Лом“ (земл. на с. Трайково, с. Сталийска махала, общ. Лом; с. Василовци, с. Дондуково, с. Крива бара, с. Княжева махала, с. Дъбова махала, общ. Брусарци; с. Аспарухово, общ. Медковец; с. Динково, с. Тополовец, с. Дреновец, с. Бело поле, с. Дражинци, с. Плешивец, с. Ружинци, общ. Ружинци; с. Яньовец, общ. Димово).

Към 31.12.2024 г. общата площ на защитените територии на контролираната от РИОСВ – Монтана територия е около 108055,423 дка. За защитените територии има публичен регистър, който се актуализира периодично.

През изминалата 2024 г. са извършени общо 206 броя планови проверки, включващи 180 броя планови проверки от парковата охрана на Р „Чупрене“ и 26 броя проверки на 24 броя защитени територии. Извършени са и 8 броя извънредни проверки - 3 броя по писма на МОСВ, от които 1 брой по предложение за обявяване на нова защитена територия и 2 броя във връзка със сигнали; 1 брой на резерват „Чупрене“; 2 броя във връзка със сигнал за сеч в ЗМ; 2 броя по сигнали за неправомерни дейности в ЗТ. Служителят на парковата охрана към Р „Чупрене“ е извършил 180 бр. планови проверки.

Извършени са проверки на защитени територии, както следва:

- Резервати: Р „Чупрене“ и Р „Горната кория“;
- Природен парк „Врачански Балкан“;
- Природни забележителности: ПЗ „Бабуг“, ПЗ „Боровият камък“, ПЗ „Гардата“, ПЗ „Мраморната пещера“, ПЗ „Пещера Башовишки печ“, ПЗ „Пещера Мишин камък“, ПЗ „Пещерата Венеса в местност Чукара“, ПЗ „Пещерите Леви и Десни сухи печ“;
- Поддържан резерват: ПР „Ибиша“;
- Защитени местности: ЗМ „Чупренски буки“, ЗМ „Самарите“, ЗМ „Глухарчевидна жълтица“, ЗМ „Находище на ружеvidна поветица“, ЗМ „Остров Кутово“, ЗМ „Остров Тимок“, ЗМ „Остров Близнаците“, ЗМ „Поречие на река Ботуня“, ЗМ „Равненско градище“, ЗМ „Река Лом“, ЗМ „Сто овци“, ЗМ „Ускето“.

РЕЗЕРВАТИ (Р)

За резерватите и поддържаните резервати, РИОСВ – Монтана има изработени и утвърдени със Заповед № РД-572/06.08.2015 г. на министъра на ОСВ (обн., ДВ, бр. 64/2015 г.) „Планове за управление“. Плановите са изготвени в рамките на проект „Изпълнение на дейности за устройство и управление на резерват „Чупрене“, резерват „Горната кория“ и поддържан резерват „Ибиша“ по Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.“, по който РИОСВ – Монтана беше бенефициент.

Резерват „Чупрене“

Резерват „Чупрене“ е обявен през 1973 г., с площ от 9365 дка, с актуална площ от 14519,935 дка, съгласно Заповед №РД-101/21.02.2011 г. (ДВ бр.26/ 29.03. 2011 г) на министъра на ОСВ. Той е планински, типично горски резерват, разположен в западния дял на Стара планина, по протежение на главното старопланинско било, гранично с Р Сърбия. Основната цел за обявяването му е запазване на единствените компактни смърчови дървостои в Западна Стара планина в първичното им състояние, както и на редките представители на българската фауна – глухар, кръсточовка, дива котка и др. Биологичното разнообразие не е достатъчно проучено, като най-новите данни са от изготвения План за управление (ПУ) територията на Р „Чупрене“: от фауната се срещат над 242 животински вида, от които 110 безгръбначни животни и 132 вида гръбначни, в т. ч. 11 вида земноводни и влечуги (5 вида земноводни (един вид от разред опашати земноводни и 4 вида от разред жаби) и 6 вида влечуги (3 вида от подразред гущери (живороден гущери) 3 вида от подразред змии (смоци, медянка); 35 вида бозайници, в т. ч. 10 вида прилепи, от птиците бекас, бухал, кръсточовка, скален и малък орел, планински кеклик, горски кълвач и др. От флората на територията на резервата се срещат 130 вида, 13 бр. консервационно значими, от които защитени видове: петров кръст, нарцисовидна и горска съсънка, жълта безстъблена и петниста тинтява, пухест лопен, напръстник, стефчова тлъстига, витовско лале, старопланинска теменуга, кълбест и пеперудоцветен салеп, висока бисерка, жълт крем и др; 8 вида мъхове; гъби – 10 семейства, 21 рода и 39 вида, от които 7 вида ценни ядливи гъби: обикновена манатарка, пачи крак, хлебна млечница, виолетка, обикновена сърнела, сярножълта коралка и сивовиолетова гълъбка и др. Със Заповед №РД-501/11.07.2007 г. министърът на ОСВ определи пътека

за посетители през резервата, в която има обособени три панорамни площадки, които се поддържат в добро състояние.

При извършените две ревизии на ОУ „Чупрене“ – по една за полугодие, от комисии, назначени със заповед от директора на РИОСВ – Монтана е анализирана дейността на служителя по охрана на ОУ, по отношение опазване на горите, земите и водните площи, включени в границите на резервата и на осъществения от него контрол. За отчетната 2024 г. са извършени общо 180 бр. обхождания от служителя на парковата охрана в района на участъка, описани в дневник на парковата охрана. За ревизиите са съставени протоколи и изпратени Доклади до министъра на околната среда и водите. През отчетната 2024 г. при осъществявания периодичен контрол по опазване на двата резервата, експерти от направление „БРЗТЗ“ в РИОСВ – Монтана извършиха проверка и на оборудваните противопожарни депа (ППД) за защита на двата горски резервата от пожари и поддържането им в изправност.

Резерват „Чупрене“

Резерват „Горната кория“

Резерват „Горната кория“ е горски резерват, обявен през 1968 г. на МГТП с площ от 881 дка, с актуална площ 1607,081 дка, съгласно Заповед №РД-562/12.07.2007 г. (ДВ, бр. 72/2007 г.) на министъра на ОСВ. Разположен е върху северните склонове на Западна Стара планина в подножието на вр. Ком на 1500 м. н. в. Обявен е с цел запазване на редките за Стара планина естествени смърчови и смърчово-елово-букови гори. Резерватът е местообитание на единични екземпляри от сърни. От защитени видове от флората се срещат: безстъблената тинтява, томасиниев минзухар, пухест лопен, лъскав напръстник и др. През резервата от старата х. „Ком“ до м. „Малък самар“ е обособена пътека за посетители със Заповед №РД-921/24.10.2005 г. на министъра на околната среда и водите. Същата се поддържа, като РИОСВ – Монтана упражнява системен контрол по нейната експлоатация, както и контрол за недопускане на дейности, забранени по ЗЗТ и режимът на стопанисване на резервата.

Режимът на управление на двата резервата е строго консервационен, забраняващ всякакви действия в тях, в т.ч. влизане на хора и техника, движение на хора, освен по определените със заповед на министъра на околната среда и водите пътеки за посетители, както и в случаите на потушаване на пожари и санитарни мероприятия, съгласувани с Министъра на околната среда и водите, положително становище от БАН и решение на Националния съвет по биологичното разнообразие, съгл. разпоредбите на чл. 17 ал. 1 на Закона за защитените територии.

Във връзка със Заповед РД-195/15.03.2024 г. на МОСВ за определяне на периода от 01 април до 31 октомври 2024 г. за пожароопасен сезон за защитените територии – изключителна държавна собственост, РИОСВ – Монтана актуализира схемите за оповестяване при пожари за двата резервата – Р „Чупрене“ и Р „Горната кория“. Дадени са 5 бр. предписания за засилване на контрола по опазване на резерватите от пожари до кметовете на общ. Берковица, общ. Белоградчик и общ. Чупрене, до ТП ДГС „Берковица“ и ТП ДГС „Белоградчик“. За цитираните по - горе предписания от отговорните институции в срок е получена необходимата информация. След извършената актуализация и допълване, изготвените Оперативни планове за гасене на пожар за Р „Чупрене“/Р „Горната кория“, с приложенията към тях, бяха съгласувани от РД ПБЗН – Монтана и РД ПБЗН – Видин, съгласно изискванията на Наредба № 8/11.05. 2012 г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари и на Заповед № РД-195/15.03.2024 г. на МОСВ.

В съответствие с утвърдения от министъра на ОСВ „План за контролната дейност на РИОСВ – Монтана за 2024 г.“ са извършени проверки в Р „Чупрене“ и Р „Горната кория“ на части от резерватните територии по отношение на спазване на режимите по обявяване на тези територии, плановете за управление и общите разпоредби по Закона за защитените територии. Успоредно с проверките са проверени и прилежащите бивши буферни зони – ЗМ „Чупренски буки“ и ЗМ „Самарите“. При проверките не се констатираха нарушения в режимите на резервата, в резултат на човешка намеса.

Резерват „Горната кория“

ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ (ПЗ)

През 2024 г. са извършени планови проверки на защитени територии от категория природна забележителност, както следва: ПЗ „Бабѹ“, ПЗ „Боровият камък“, ПЗ „Гардата“, ПЗ „Мраморната пещера“, ПЗ „Пещера Башовишки печ“, ПЗ „Пещера Мишин камък“, ПЗ „Пещерата Венеца в местност Чукара“, ПЗ „Пещерите Леви и Десни сухи печ“. При проверките не са констатирани нарушения на режимите на стопанисване на природните забележителности, не са давани предписания и не са съставявани АУАН.

Във връзка с извършена извънредна проверка по сигнал на крепостта „Калето“ („Белоградчишка крепост“), в гр. Белоградчик, общ. Белоградчик, обл. Видин, попадаща в границите на защитена територия - ПЗ „Белоградчишки скали“, е констатирана дейност, без да е извършено съгласуването ѝ с компетентния орган – РИОСВ – Монтана. В тази връзка е съставен АУАН на Община Белоградчик, която е ползвател на крепостта „Калето“ („Белоградчишка крепост“) и сключено споразумение.

Природна забележителност „Бабѹ“

Природна забележителност „Пещерата Венеца в местност Чукара“

ПОДДЪРЖАН РЕЗЕРВАТ (ПР)

Поддържан Резерват „Ибиша“ е разположен в източната част от дунавския остров Цибър, обявен през 1984 г. за резерват с цел запазване на характерни за дунавските острови съобщества – заливни гори и блата, както и убежища на редки и застрашени от изчезване растителни и животински видове. До обявяването му за резерват е обитаван от три вида чапли (бяла, гривеста и нощна), лопатарка, малък и голям корморан, голям воден бик и др., което определя и международния природозащитен статут на защитената територия като корине място и в списъка на орнитологично важните места в България. С цел възстановяване на чапловата колония е прекатегоризиран със Заповед № РД-394/15.10.1999 г. (ДВ, бр. 99/1999 г.) на министъра на ОСВ в „поддържан резерват“, като със Заповед №РД-602/15.06.2010 г. (ДВ, бр. 77/2010 г.) площта му е актуализирана на 344,716 дка.

За поддържания резерват е изготвен План за управление, утвърден от министъра на околната среда и водите. При извършената през 2024 г. планова проверка на поддържания резерват не се констатираха нарушения на заповедта за обявяването му, разпоредбите на Закона за защитените територии и Плана за управлението му.

ПРИРОДЕН ПАРК (ПП)

Природен парк „Врачански Балкан“ е обявен през 1988 г. и се намира на територията на три области – Монтана, Враца и София. В област Монтана попадат землищата на селата Горна Бела речка, Долна Бела речка, Долно Озирово, Горно Озирово и с. Стояново, общ. Вършец на площ от 5 536 ха от общата му площ от 30129,9 ха. Управлява се от Паркова дирекция със седалище гр. Враца. За парка има приет с Решение № 750/14.10.2011 г. на МС „План за управление“. В тази връзка РИОСВ – Монтана осъществява превантивен контрол по недопускане нарушения при осъществяване на инвестиционни предложения, планове, програми и проекти съгласно режимите на стопанисване, определени както в ЗЗТ, Заповедта за обявяване, така също и в Плана за управление на парка. При извършената през 2024

г. планова проверка не са констатирани нарушения по смисъла на ЗЗТ, както и на заповедта за обявяването и Плана за управлението му.

ЗАЩИТЕНИ МЕСТНОСТИ (ЗМ)

През 2024 г. бяха извършени проверки на следните защитени територии от категория защитена местност: ЗМ „Чупренски буки“, ЗМ „Самарите“, ЗМ „Глухарчевидна жълтица“, ЗМ „Находище на ружеvidна поветица“, ЗМ „Остров Кутово“, ЗМ „Остров Тимок“, ЗМ „Остров Близнаците“, ЗМ „Поречие на река Ботуня“, ЗМ „Равненско градище“, ЗМ „Река Лом“, ЗМ „Сто овци“, ЗМ „Ускето“. При извършените проверки не са констатирани нарушения в режимите на стопанисването им, не са давани предписания и не са съставяни АУАН.

При извършените планови проверки на защитените територии от експертите на направление „Биологично разнообразие защитени територии и зони“ не са констатирани нарушения в режима на стопанисване на същите и не са давани предписания. От страна на стопанисващите органи няма констатирани нарушения и няма съставени актове в защитените територии.

Извършени са 8 броя извънредни проверки, както следва:

Извънредни проверки на резерват „Чупрене“ – 1 брой във връзка с провеждане на трансграничен празник на границата с резервата.

Извънредни проверки по целесъобразност на предложения за обявяване на ЗТ – 1 брой във връзка с писмо на МОСВ и предложение за обявяване на природна забележителност „Чутурите“, земл. на гр. Грамада, общ. Грамада.

Извънредни проверки по сигнали за нарушения в ЗТ – 6 броя:

- 2 броя извънредни проверки по сигнали за извършване на нерегламентирана сеч в имоти, в земл. на с. Динково, в границите на защитена местност „Река Лом“.
- 1 брой извънредна проверка по сигнали за вандалски прояви в пещера „Лепеница“, в границите на природна забележителност „Белоградчишки скали“, гр. Белоградчик, общ. Белоградчик.
- 1 брой извънредна проверка по писмо на МОСВ във връзка с настъпили негативни промени в природна забележителност „Пещера Магурата“, с. Рабиша, общ. Белоградчик.
- 1 брой извънредна проверка по сигнал във връзка с извършени дейности в природна забележителност „Белоградчишки скали“, без съгласуване от страна на РИОСВ – Монтана.
- 1 брой извънредна проверка на имот в местност „Панаирището“, попадащ в границите на природна забележителност „Белоградчишки скали“, във връзка със заявление на съгласуване на дейности в защитената територия.

Във връзка с изпълнение на заложените дейности в „Плана за дейности в защитени територии – изключителна държавна собственост през 2024 г. на РИОСВ – Монтана“, утвърден от Министъра на околната среда и водите, е изпълнено следното:

- В рамките на дейност V. „Научни изследвания, мониторинг“, т. V.1 от Плана, е сключен Договор, с изпълнител „Ол Аспект“ ЕООД, гр. София, за възлагане на дейност „Проучване за установяване на условията за гнездене на Глухаря (*Tetrao urogallus*) в резерват „Чупрене“. В тази връзка от комисия, назначена със заповед на директора на РИОСВ – Монтана е извършена проверка, при която дейността е оценена за изпълнена в срок, съгласно техническото задание и същата е приета;
- В рамките на дейност IV. „Образователни програми, информационно осигуряване, рекламни материали, посетителски център, обучение“, т. IV.1 от Плана, е сключен Договор, с изпълнител „Пеликан – ПМ“ ЕООД, гр. Монтана, с предмет „Изработване на дипляни с информация за новообявени 5 броя защитени територии на територията на РИОСВ – Монтана и на рекламни материали“. В тази връзка от комисия, назначена със заповед на директора на РИОСВ – Монтана е извършена проверка, при която дейностите са оценени за изпълнени в срок, съгласно техническото задание и са приети.

През 2024 г. са проведени процедури по реда на глава трета на ЗЗТ, на осн. чл. 38, ал. 1 и ал. 3, във връзка с постъпили предложения за обявяване на нови защитени територии, както следва:

- Процедура, във връзка с предложение на ВВФ България, за обявяване защитена местност ЗМ „Малък Ком“, в землищата на гр. Берковица и с. Бързия, общ. Берковица, обл. Монтана, с цел опазването на комплекс от разнообразни букови гори и гнездови местообитания на редки и защитени видове птици (обикновена чинка, орехче, горска бърбрия, черен кълвач, сив кълвач, син синигер и др.).
- Процедура, във връзка с предложение на ВВФ България, за обявяване на защитена местност „Годорини кукли“, в землището на с. Бързия, общ. Берковица, обл. Монтана, с цел опазването на комплекс от разнообразни букови гори и гнездови местообитания на редки и защитени видове птици (обикновена чинка, орехче, горска бърбрия, черен кълвач, сив кълвач, син синигер и др.).
- Процедура, във връзка с предложение на Асоциация на парковете в България и Асоциацията за опазване на българското георазнообразие, за обявяване на природна забележителност (ПЗ) „Чутурите“, с цел опазване на варовикови образувания наподобяващи „чутури“, с цилиндрични кухни по дългата ос, около които е натрупан варовиковият материал, находящи се в местността „Стублата“ в землището на гр. Грамада, общ. Грамада, обл. Видин.

Горски екосистеми

РИОСВ – Монтана упражнява контрол върху екологосъобразното ползване на горите (залесяване, сеч, строителство и др.) по отношение на дейности, планове и проекти, оказващи влияние върху развитието на горските екосистеми и природните ландшафти, както в защитените територии, така и за дейности в защитени зони от Натура 2000. На територията на инспекцията са обособени шест държавни горски стопанства и едно Учебно-опитно горско стопанство. Експерти от направлението участват в комисии по разработване на горскостопански планове за ТП ДГС – Монтана и ТП ДГС – Чипровци, в съвети по лова към ДГС, в областни съвети по опазване и охрана на горите и др. комисии и работни срещи, имащи отношение към опазване на горите и природосъобразното им стопанисване при осъществяване на дейности в тях.

2. Биоразнообразие

Биологичното разнообразие е многообразието на всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните съобщества и местообитания, на екосистемите и процесите, които протичат в тях. Биоразнообразието е неразделна част от националното богатство и опазването му е приоритет и задължение на държавните и общинските органи и гражданите.

Опазването на биологичното разнообразие е регламентирано в Закона за биологичното разнообразие. Законът урежда отношенията между държавата, общините, юридическите и физическите лица по отношение на опазването и устойчивото ползване на биологичното разнообразие в Р България. Биологичното разнообразие е неразделна част от националното богатство и опазването му е приоритет и задължение за държавните и общинските органи и гражданите.

Законът за биологичното разнообразие цели опазване на представителни за страната и за Европа типове природни местообитания и местообитания на застрашени, редки и ендемични растителни, животински и гъбни видове в рамките на Националната екологична мрежа (НЕМ); опазване на защитени растителни, животински и гъбни видове от флората, фауната и микотата на Р България, както и на тези, които са обект на ползване и търговия; опазване на генетичните ресурси и разнообразието на растителните и животинските видове извън естествената им среда; регулиране на въвеждането на неместни и повторното въвеждане на местни растителни и животински видове в природата; регулиране на търговията с екземпляри от застрашени видове от дивата флора и фауна и опазването на вековни и забележителни дървета.

Опазването на биологичното разнообразие в Р България е свързано с изграждането на Национална екологична мрежа, включваща: защитени зони като част от Европейската екологична мрежа Натура 2000, в които могат да участват защитени територии; защитени територии, които не попадат в защитени зони; в Националната екологична мрежа приоритетно се включват Корине места, Рамсарски места, важни места за растенията и орнитологично важни места. Чрез нея се цели: дългосрочното опазване на биологичното, геологичното и ландшафтното разнообразие; осигуряването на достатъчни по площ и качество места за размножаване, хранене и почивка, включително при миграция, линееене и зимуване на дивите животни; създаването на условия за генетичен обмен между разделени популации и видове; участието на Република България в европейските и световните екологични мрежи; ограничаване на негативното антропогенно въздействие върху защитени територии.

Растителните, животинските и гъбните видове от дивата флора, фауна и микота на страната се опазват в естествената им среда чрез: съхраняване на техните местообитания в Националната екологична мрежа (НЕМ), поставяне на видовете под режим на защита или на регулирано ползване; поддържане или възстановяване на условията в местообитанията, съобразно екологичните изисквания на съответния вид; разработване и прилагане на планове за действия за видове с различна степен на застрашеност; повторно въвеждане в природата на изчезнали видове и попълване на популациите на редки и застрашени видове и контрол и регулиране на неместни видове, които са или биха могли да бъдат въведени целенасочено или случайно в природата и застрашават местни видове. По-голямата част от защитените територии са обособени с цел опазване на находища и местообитания на защитени, редки и/или ендемични видове от дивата флора и фауна за България, Балканския полуостров или света.

България се нарежда в челните редици на страните от Европа по биологично разнообразие. Богатството от видове и съобщества се дължи на широкия спектър от климатични, топографски и хидроложки условия в страната. Тук могат да се открият представителни образци от почти всички местообитания, известни на континента, както и голям брой уникални екосистеми с европейско и световно значение.

Единственото находище на защитения растителен вид български ерантис (*Eranthis bulgarica*) на планетата се намира в границите на ЗМ „Връшка чука”. Тук растат и някои ендемичните и редки видове като томасиниев минзухар, ничичово прозорче, розов божур, тъмнопурпурна метличина, елвезиево кокиче, горска съсънка и др. Тъмнопурпурна метличина е открита и в бившата буферна зона на Р „Чупрене”, сега ЗМ „Чупренски буки“, в сходен с този на ЗМ „Връшка чука” хабитат. Там от късна пролет до есента могат да се видят и други защитени видове растения – нарцисовидна съсънка, петниста тинтява, жълт крем, балканска теменуга и др.

В землищата на селата Митровци, Превала, Върбово и Долни Лом се намират находищата на защитения растителен вид сръбска рамонда (*Ramonda serbica*) – реликтен за България вид и балкански ендемит. Тя се среща само в тези находища за територията на цялата страна и расте по скалните венци на трудно достъпни места и опазването на вида се осъществява успешно извън защитените територии.

Популация на растителния вид вълнеста козя брада (*Tragopogon floccosus*) се среща в границите на защитена зона „Орсоя”, находища на напльстена трихоколеа (*Trichocolea tomentella*) край гр. Вършец и гр. Берковица, петниста сверция (*Swertia punctata*) в землището на с. Горни Лом, общ. Чупрене, ружеvidна поветица (*Convolvulus althaeoides*) в землището на с. Ново село, обл. Видин, глухарчевидна жълтица (*Leontodon saxatilis*) в землището на гр. Вършец, бледожълт равнец в землището на с. Арчар, обл. Видин, полско котенце (*Pulsatilla pratensis*) в землището на с. Сливовик, общ. Медковец, обл. Монтана.

Не по-маловажно е опазването на защитените видове от фауната, за повечето от които има обявени защитени територии и защитени зони по Натура 2000. Целта на управлението им е запазване на местообитанията, съобразно запазването на биологичните изисквания на видовете. Поддържаният резерват „Ибиша” съхранява голяма гнездова колония на няколко вида чапли и на световно

застрашения вид малък корморан. Екземпляри от последния вид се срещат освен в р. Дунав и в яз. „Огоста“.

Горските резервати „Чупрене“ и „Горната кория“ са местата, които предоставят подходящите условия за живот на множество защитени видове безгръбначни, влечуги, птици и бозайници. В скалите в ЗМ „Гора в местностите „Копрен“, „Равно буче“, „Деяница“ и „Калиманица“ гнезди защитения вид скален орел, в старите хралупести дървета – бухали, в короните свиват гнезда много защитени видове пойни птици.

В началото на календарната година беше изготвен и изпратен график до ИАОС за мониторинговите дейности на РИОСВ – Монтана, предвидени за 2024 година по Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие (НСМБР), в който бе включено участие на експерти от Инспекцията в 48-тото Среднозимно преброяване на зимуващи водолюбиви птици и мониторинг на кафява мечка в Западни Родопи.

В периода 12 – 13 януари 2024 г. експерти на направление „Биоразнообразие, защитени територии и зони“ участваха в 48-то Среднозимно преброяване на зимуващите водолюбиви птици, съвместно с представител на Българско дружество за защита на птиците (БДЗП). По време на преброяването са обходени вътрешни водоеми и реки, включващи язовир „Огоста“ (преброяването му е извършено в осем точки), язовир „Христо Смирненски“ и язовир „Дреновец“, както и по течението на река Дунав: от с. Връв, общ. Брегово, обл. Видин до с. Долно Линево, общ. Лом, обл. Монтана (преброяването е извършено в 19 точки). След приключване на преброяването и анализиране на данните е видно, че преброените зимуващи водолюбиви птици на яз. „Огоста“ са от 12 вида с обща численост 952 бр., докато по поречието на река Дунав са наблюдавани 687 броя птици от 10 вида. По време на 48-то СЗП са наблюдавани и видове птици, които не са водолюбиви, като: обикновен мишелов (*Buteo buteo*), голям синигер (*Parus major*), дългоопашат синигер, син синигер (*Cyanistes caeruleus*), сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), полски блатар (*Circus cyaneus*), сива врана (*Corvus corone*), сврака (*Pica pica*), сойка (*Garrulus glandarius*), щиглец (*Corduelis corduelis*) и др. В точката при полуостров „Расника“–запад на яз. „Огоста“ и при с. Симеоново, общ. Видин са видяни два екземпляра от защитения вид морски орел.

След обработка на данните, същите са нанесени в програмата „BIOMON“ и изпратени в Изпълнителната агенция по околна среда и води (ИАОС), където се съдържа Националната база данни от всички мониторингови програми по компонентите на околната среда (включително и Среднозимното преброяване като такова).

С цел установяване на нерегламентирана продажба или незаконна търговия със защитени растителни и животински видове през отчетния период се извършиха проверки на 6 бр. зоомагазини и 6 бр. магазини и павилиони за цветя, съответно в обл. Монтана и обл. Видин. При осъществените проверки не бяха констатирани нарушения и нерегламентирана продажба на защитени растителни и животински видове.

Извършена е 1 брой извънредна проверка във връзка с подаден сигнал за унищожаване на находище на защитен растителен вид полско котенце (*Pulsatilla pratensis*), находящо се в землището на с. Чифлик, общ. Белоградчик.

Във връзка с подадени сигнали, касаещи бедстващи и ранени животински видове за изминалата 2024 г. са извършени общо 11 бр. извънредни проверки, свързани с подадени сигнали и жалби от физически лица и писма от институции отнасящи се за следните видове - 5 бр. бели щъркели, и по един брой за обикновен мишелов, обикновен скорец и кафяво прилепче. Извършени са два броя извънредни проверки на жилищни сгради в гр. Димово и гр. Видин по ЗБР за наличие на местообитания на защитени видове, застрашени от изпълнението на ПИИ по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на жилищния сграден фонд – етап I“ по Националния план за възстановяване и устойчивост.

Извършена е извънредна проверка във връзка с писмо на МОСВ, с цел преместване на гнездо на бял щъркел (*Ciconia ciconia*).

В резултат на извършените проверки на ранените птици е оказана медицинска помощ от ветеринарни служители и след преценка за тяхното състояние, същите са пуснати на свобода или са изпратени за лечение и рехабилитация в Спасителния център за диви животни, гр. Стара Загора.

Експерти на направлението извършиха 6 бр. планови проверки на волиери за папагали и терариум, от които: 1 бр. за отглеждане на сив африкански папагал жако и синьо – жълта Ара; 3 бр. за отглеждане на сив жако; 1 бр. за отглеждане на синьо – жълта Ара, зеленокрила Ара, Ара Арлекин, и сив африкански папагал жако, в гр. Видин, гр. Монтана, с. Крапчене, общ. Монтана и гр. Лом, както и една проверка на терариум за отглеждане на кралски питон в гр. Монтана. Проверките бяха във връзка със прилагане на Закона за биологичното разнообразие и Регламентите на Европейския съюз, касаещи Конвенцията CITES. При извършените проверки се констатира, че екземплярите са регистрирани в РИОСВ – Монтана с регистрационни карти, издадени на основание чл. 91, ал. 2, т. 2 от ЗБР, като същите се отглеждат при подходящи условия.

През 2024 г. в РИОСВ – Монтана са подадени 30 броя заявления за регистриране на екземпляри по реда на чл. 91 от ЗБР, включени в приложенията на Конвенцията CITES и Регламентите на ЕС, а именно за екземпляри от следните видове папагали: 2 бр. за сив африканск папагал жако; 17 бр. за синьо-жълта ара; 7 бр. за зеленокрила ара; 3 бр. за хибридна ара; 1 бр. за чернотемнен амазонек; 2 бр. за слънчева аратинга; 2 бр. за благороден папагал – еклектус, както и за един кралски и един бирмански питон. Същите са регистрирани в РИОСВ – Монтана със съответните регистрационни карти.

Извършена е извънредна проверка по ЗБР и прилагане регламентите на ЕС към Конвенцията CITES, във връзка с подадено заявление за регистриране на екземпляр от вида Хибридна Ара Арлекин (*Ara chloroptera* x *Ara ararauna*).

До 1 май 2024 г. в РИОСВ – Монтана се получиха заявления за регистрация на общо 20 бр. пунктове за изкупуване на градински и лозов охлюв, от които 16 бр. за територията на област Монтана и 4 бр. за област Видин. В изпълнение на Заповед № РД-361/09.04.2004 г. на министъра на околната среда и водите, регламентираща режимите, реда и условията за ползване, изкупуване с цел търговията в страната и изнасяне през граница на живи охлюви и черупки от видовете лозов охлюв (*Helix lucorum*) и градински охлюв (*Helix pomatia*) бяха извършени общо 20 бр. планови проверки на пунктове за изкупуване на охлюви. При извършените проверки не бяха констатирани нарушения по реда на Закона за биологичното разнообразие и във връзка със Заповед № РД-361/09.04.2004 г. на МОСВ.

През отчетният период се получиха шест броя разрешителни за изключения от забраните по ЗБР, издадени на основание Наредба № 8/2003 г. за реда и условията за издаване на разрешителни за изключенията от забраните, въведени със Закона за биологичното разнообразие за животинските и растителните видове от приложение № 3, за животинските видове от приложение № 4, за всички видове диви птици, извън тези от приложение № 3 и приложение № 4 и за използване на неселективните уреди, средства и методи за улавяне и убиване от приложение № 5 към Закона за биологичното разнообразие. Разрешителните са, както следва:

- Разрешително, издадено на ИБЕИ-БАН за улавяне, обезпокояване по време на размножаване, отглеждане на малките, презимуване и миграция, с цел маркиране с орнитологични пръстени, вземане на кръвни проби и проби от пера, маркиране на отделни екземпляри с ултралеки логери (врабчоподобни) и сателитни предаватели (други видове) с цел проучване на миграционните придвижвания на видовете, поставяне на миниатюрни камери в близост до гнезда, с цел изследване на гнездовата екологич на различни видове, временно задържане на екземпляри с цел изследване на вирулентното въздействие на паразитите, както и използване на неселективни уреди, методи и средства за улов.

- Разрешително, издадено на БФ към СУ за събиране на екземпляри и/или генетичен материал от защитени растителни видове за целите на научните растения и ex situ опазване;
- Разрешително, издадено на ЦИЗП-НПМ, БАН за улавяне на при използване на вертикални мрежи за прилепи, преследване и обезпокояване с цел научни изследвания;
- Разрешително, издадено на ИБЕИ-БАН за улавяне и вземане на намерени мъртви екземпляри от видовете Лешников сънливец (*Muscardinus avellaranus*) и Мишевиден сънливец (*Myomimus roachi*);
- Разрешително, издадено на "Електроразпределителни мрежи Запад" АД за повдигане върху платформи на 169 бр. рискови гнезда на бял щъркел, намиращи се върху стълбове на електроразпределителната мрежа;
- Разрешително, издадено на Фондация "Наука за природата" за улавяне при използване на вертикални мрежи за прилепи, преследване и обезпокояване, с цел изпълнение на проект "Прилепи и хора - живот под един покрив".

В изпълнение на утвърдения план за контролната дейност на РИОСВ – Монтана са извършени 2 бр. планови проверки по спазване на условия на разрешителни, издадени от МОСВ, както следва: по Разрешително № 960/06.12.2022 г., за улавяне при използване на вертикални мрежи и/или живоловен капан за прилепи, обезпокояване, взимане на кръвни проби и събиране на мъртви екземпляри за попълване на колекцията на ИБЕИ, което е издадено на екип на ИБЕИ – БАН; по Разрешително № 999/18.09.2023 г., касаещо повдигане върху изкуствени платформи на рискови гнезда, находящи се върху стълбове от електроразпределителната мрежа на екземпляри от вида бял щъркел, издадено на „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД. При извършените планови проверки не са констатирани нарушения на условията, вписани в горесцитираните разрешителни.

Експерти на направлението участваха в мониторинга на кафява мечка, проведен в периода 29.10 – 01.11.2024 г. на територията на Западни Родопи, в обл. Смолян и обл. Пазарджик. Същите обходиха определените им маршрути на територията на ДГС – Смилян, ДГС – Борино (на територията на област Смолян) и ДЛС – Чепино (на територията на област Пазарджик). Съгласно утвърдената методика за мониторинг на кафява мечка са попълнени полеви формуляри за мониторинг на кафява мечка, както и формуляри за описание на маршрути, съдържащи GPS координати на изминатите маршрути. Снети са координати от наблюдаваните следи и екскременти от местата на пребиваването на екземплярите от мониторирания вид. Мониторингът на кафява мечка, организиран от МОСВ на територията на Западни Родопи, в обл. Смолян и обл. Пазарджик е мониторингова дейност, която е част от Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие. Данните от проведения мониторинг са предадени в ИАОС – гр. София.

Към 31.12.2024 г. от актуализацията на регистъра на защитените природни обекти - вековни и забележителни дървета на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, има 140 броя обекти, в 44 населени места.

№ по ред	№ в ДР	Вид на ЗПО	Документ за обявяване	Местонахождение	Възраст	Н (м)
1	2	3	4	5	6	7
ОБЛАСТ МОНТАНА - 101 бр. защитени вековни/забележителни дървета, в 28 бр. населени места						
1	1491	Зимен дъб	Заповед №174/09.03.1983 г. на КОПС (ДВ, бр.26/1983 г.)	с. Бистрилица, общ. Берковица, м. „Бабино поле“	388	22
2	1493	Зимен дъб	Заповед №174/09.03.1983 г. на КОПС (ДВ, бр.26/1983 г.)	с. Гаганица, общ. Берковица, м. „Калиманица“	388	25

3	1705	Цер	Заповед №1241/22.11.1985 г. на КОПС (ДВ, бр.94/1983 г.)	с. Лесковец, общ. Берковица, м. „Белов рът“	186	20
4	1706	Цер	Заповед №1241/22.11.1985 г. на КОПС (ДВ, бр.94/1983 г.)	с. Лесковец, общ. Берковица, м. „Белов рът“	186	20
5	1707	Цер	Заповед №1241/22.11.1985 г. на КОПС (ДВ, бр.94/1983 г.)	с. Лесковец, общ. Берковица, м. „Белов рът“	186	20
6	1915	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Песочница, общ. Берковица, м. „Чуката“	168	15
7	1916	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Песочница, общ. Берковица, м. „Борилица“	218	14
8	1917	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Мърчево, общ. Бойчиновци, до бившия екарисаж	168	18
9	1960	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	гр. Бойчиновци, общ. Бойчиновци, кв. „Огоста“, в двора на бившето училище	118	18
10	1961	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	гр. Бойчиновци, общ. Бойчиновци, кв. „Огоста“, в двора на бившето училище	118	12
11	1962	Летен дъб	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Мърчево, общ. Бойчиновци, м. „Горно ливаге“	168	15
12	1969	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Одоровци, общ. Брусарци, бивш училлищен двор	174	15
13	1970	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	20
14	1971	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	25
15	1972	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	20
16	1973	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	25
17	1974	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	15
18	1975	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	20
19	1977	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	25

20	1978	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	20
21	1980	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	15
22	1981	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	20
23	1983	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	20
24	1984	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	20
25	1985	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	15
26	1986	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	15
27	1987	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	20
28	1988	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	15
29	1989	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	20
30	1990	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	20
31	2002	Цер	Заповед №РД-635/02.07.2004 г. на МОСВ (ДВ, бр.79/2004 г.)	с. Септемврийци, общ. Вълчедръм, в двора на ОУ „Д-р Петър Берон“	77	16
32	2009	Цер	Заповед №РД-1074/11.10.2004 г. на МОСВ (ДВ, бр.101/2004 г.)	с. Игнатово, общ. Вълчедръм, зад кметството	77	15
33	2010	Цер	Заповед №РД-1074/11.10.2004 г. на МОСВ (ДВ, бр.101/2004 г.)	с. Игнатово, общ. Вълчедръм, зад кметството	77	15
34	2028	Яворolist ен платан	Заповед №РД-219/20.03.2007 г. на МОСВ (ДВ, бр.33/2007г.)	с. Игнатово, общ. Вълчедръм, в парка	64	22
35	482	Секвоя	Заповед №1044/24.04.1971 г. на МГТП (ДВ, 46/1971 г.)	гр. Вършец, общ. Вършец, ул. "Република" №94	120	30
36	1253	Зимен дъб	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	20
37	1254	Зимен дъб	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	21

38	1256	Зимен дъб	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	22
39	1257	Зимен дъб	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	22
40	1258	Зимен дъб	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	14
41	1259	Зимен дъб	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	310	18
42	1260	Зимен дъб	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	310	21
43	1261	Зимен дъб	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	14
44	1262	Зимен дъб	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	14
45	1273	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	13
46	1274	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	18
47	1275	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	17
48	1276	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	22
49	1277	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	240	14
50	1278	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	240	14
51	1279	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Манастирски кладенец“	200	12
52	1280	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Манастирски кладенец“	220	15
53	1281	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Манастирски кладенец“	220	13
54	1282	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м.	220	13

				„Манастирски кладенец“		
55	1283	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Манастирски кладенец“	240	13
56	1285	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Манастирски кладенец“	440	18
57	1287	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Манастирски кладенец“	240	15
58	2332	Благун	Заповед №РД-383/02.05.2024 г. на МОСВ (ДВ, бр.48/2024 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Балова шума“	200	22
59	1940	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каменна Рикса, общ. Георги Дамяново, м. „Кръстатото дърво“	418	15
60	1941	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каменна Рикса, общ. Георги Дамяново, м. „Кръстатото дърво“	418	15
61	1942	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Говежда, общ. Георги Дамяново, м. „Райските церове“	221	20
62	1943	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Говежда, общ. Георги Дамяново, м. „Райските церове“	221	20
63	1944	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каменна Рикса, общ. Георги Дамяново, м. „Иванов ден“	218	20
64	1945	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каменна Рикса, общ. Георги Дамяново, м. „Иванов ден“	218	20
65	1946	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каменна Рикса, общ. Георги Дамяново, м. „Иванов ден“	218	20
66	1947	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каменна Рикса, общ. Георги Дамяново, м. „Иванов ден“	218	20
67	2018	Зимен дъб	Заповед №РД-234/14.04.2006 г. на МОСВ (ДВ, бр.40/2006 г.)	с. Видлица, общ. Георги Дамяново	215	15
68	2360	Благун	Заповед №РД-737/22.08.2024 г. на МОСВ (ДВ, бр.77/2024 г.)	с. Помеждин, общ. Георги Дамяново,	300	20
69	1245	Цер	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Добри дол, общ. Лом, до пътя за манастира	190	12
70	1248	Цер	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Добри дол, общ. Лом, м. „Под моста“	340	12
71	1249	Цер	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Добри дол, общ. Лом, м. „Под моста“	340	25

72	1251	Цер	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Добри дол, общ. Лом, в гробищния парк	190	18
73	1958	Западен платан	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	гр. Лом, общ. Лом, в центъра	118	20
74	2330	Западен чинар	Заповед №РД-383/02.05.2024 г. на МОСВ (ДВ, бр.48/2024 г.)	гр. Лом, общ. Лом, в центъра	130	30
75	2331	Западен чинар	Заповед №РД-383/02.05.2024 г. на МОСВ (ДВ, бр.48/2024 г.)	гр. Лом, общ. Лом, в центъра	130	30
76	2156	Зимен дъб	Заповед №РД-555/02.08.2017 г. на МОСВ (ДВ, бр.70/2017 г.)	с. Ковачица, общ. Лом	204	20
77	1956	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Аспарухово, общ. Медковец, м. „Над село“	138	15
78	1957	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Аспарухово, общ. Медковец, м. „Над село“	138	15
79	1749	Цер	Заповед №197/11.03.1987 г. на КОПС (ДВ, бр.25/1987г.)	с. Сливовик, общ. Медковец, м. „Смърдел геран“	384	23
80	1752	Цер	Заповед №197/11.03.1987 г. на КОПС (ДВ, бр.25/1987г.)	с. Сливовик, общ. Медковец, м. „Смърдел геран“	434	18
81	2123	Полски ясен	Заповед №РД-543/09.07.2013 г. на МОСВ (ДВ, бр.67/2013 г.)	с. Сливовик, общ. Медковец, в селото	88	18
82	1099	Цер	Заповед №285/04.05.1979 г. на КОПС (ДВ, бр.45/1979 г.)	с. Смоляновци, общ. Монтана, м. „Дъбравата“	242	15
83	1101	Зимен дъб	Заповед №285/04.05.1979 г. на КОПС (ДВ, бр.45/1979 г.)	с. Смоляновци, общ. Монтана, м. „Връхци“	192	12
84	1102	Зимен дъб	Заповед №285/04.05.1979 г. на КОПС (ДВ, бр.45/1979 г.)	с. Смоляновци, общ. Монтана, м. „Връхци“	192	12
85	1104	Цер	Заповед №285/04.05.1979 г. на КОПС (ДВ, бр.45/1979 г.)	с. Смоляновци, общ. Монтана, м. „Градище“	342	17
86	1108	Цер	Заповед №285/04.05.1979 г. на КОПС (ДВ, бр.45/1979 г.)	с. Смоляновци, общ. Монтана, м. „Блатото“	342	20
87	1109	Зимен дъб	Заповед №285/04.05.1979 г. на КОПС (ДВ, бр.45/1979 г.)	с. Смоляновци, общ. Монтана, м. „Блатото“	162	12
88	1110	Зимен дъб	Заповед №285/04.05.1979 г. на КОПС (ДВ, бр.45/1979 г.)	с. Смоляновци, общ. Монтана, м. „Блатото“	292	25
89	1157	Цер	Заповед №235/04.04.1980 г. на КОПС (ДВ, бр.35/1981 г.)	с. Вирове, общ. Монтана, поземлен фонд	341	20
90	1492	Полски бряст	Заповед №174/09.03.1983 г. на КОПС (ДВ, бр.26/1983 г.)	гр. Монтана, общ. Монтана, в центъра на града	238	28
91	2044	Скоруша	Заповед №РД-855/19.11.2007 г. на МОСВ (ДВ, бр.104/2007 г.)	гр. Монтана, общ. Монтана, м. „Парта“	141	10

92	1935	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Железна, общ. Чипровци, м. „Сербин дол“	333	20
93	1936	Зимен дъб	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Бели мел, общ. Чипровци, м. „Фунята“	318	9
94	1937	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Бели мел, общ. Чипровци, м. „Скачковица“	268	10
95	1938	Летен дъб	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Челюстница, общ. Чипровци, м. „Големи шумак“	183	14
96	1939	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Челюстница, общ. Чипровци, м. „Бачище“	133	14
97	1289	Цер	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Долно Церовене, общ. Якимово, м. „Старата воденица“	240	18
98	1290	Цер	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Долно Церовене, общ. Якимово, м. „Старата воденица“	240	18
99	1291	Цер	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Долно Церовене, общ. Якимово, м. „Старата воденица“	290	18
100	1292	Цер	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Долно Церовене, общ. Якимово, м. „Старата воденица“	290	20
101	1294	Цер	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Долно Церовене, общ. Якимово, м. „Старата воденица“	540	22
ОБЛАСТ ВИДИН – 39 бр. защитени вековни/забележителни дървета, в 16 бр. населени места						
1	699	Зимен дъб	Заповед №715/12.03.1975 г. на МГОПС	с. Чифлик, общ. Белоградчик м. „Джерма чешма“	396	18
2	701	Зимен дъб	Заповед №715/12.03.1975 г. на МГОПС	с. Рабиша, общ. Белоградчик, по пътя за пещера „Магурата“	346	14
3	701	Зимен дъб	Заповед №715/12.03.1975 г. на МГОПС	с. Рабиша, общ. Белоградчик, по пътя за пещера „Магурата“	346	18

4	702	Черен бор	Заповед №715/12.03.1975 г. на МГОПС	гр. Белоградчик, общ. Белоградчик, м. „Калето“	196	25
5	1953	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Боровица, общ. Белоградчик, м. „Градината“	318	24
6	2011	Летен дъб	Заповед №РД-1074/11.10.2004 г. на МОСВ (ДВ, бр.101/2004 г.)	с. Дъбравка, общ. Белоградчик, в сервитута на язовира	117	20
7	2052	Цер	Заповед №РД-427/14.07.2008 г. на МОСВ (ДВ, бр.89/2008 г.)	с. Боровица, общ. Белоградчик, в двора на винарска изба „Орля“	263	18-20
8	2053	Цер	Заповед №РД-427/14.07.2008 г. на МОСВ (ДВ, бр.89/2008 г.)	с. Гранитово, общ. Белоградчик, в гробищния парк	363	10
9	2054	Цер	Заповед №РД-427/14.07.2008 г. на МОСВ (ДВ, бр.89/2008 г.)	с. Гранитово, общ. Белоградчик, в регулацията до пътя	213	12
10	1139	Ясен	Заповед №235/04.04.1980 г. на КОПС (ДВ, бр.35/1980 г.)	гр. Видин, общ. Видин, в парк „Владикина бахча“	171	23
11	1140	Ясен	Заповед №235/04.04.1980 г. на КОПС (ДВ, бр.35/1980 г.)	гр. Видин, общ. Видин, в парк „Владикина бахча“	171	24
12	1141	Ясен	Заповед №235/04.04.1980 г. на КОПС (ДВ, бр.35/1980 г.)	гр. Видин, общ. Видин, в парк „Владикина бахча“	191	24
13	1149	Чинар	Заповед №235/04.04.1980 г. на КОПС (ДВ, бр.35/1980 г.)	гр. Видин, общ. Видин, в парк „Владикина бахча“	141	22
14	1150	Чинар	Заповед №235/04.04.1980 г. на КОПС (ДВ, бр.35/1980 г.)	гр. Видин, общ. Видин, в парк „Владикина бахча“	141	22
15	1244	Летен дъб	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Градец, общ. Видин, в частен двор	160	12
16	1486	Полски ясен	Заповед №174/09.03.1983 г. на КОПС (ДВ, бр.26/1983 г.)	гр. Видин, общ. Видин, в двора на храм-паметник „Св. Димитър“	148	25
17	1487	Полски ясен	Заповед №174/09.03.1983 г. на КОПС (ДВ, бр.26/1983 г.)	гр. Видин, общ. Видин, в двора на храм-паметник „Св. Димитър“	148	24
18	1488	Полски ясен	Заповед №174/09.03.1983 г. на КОПС (ДВ, бр.26/1983 г.)	гр. Видин, общ. Видин, в двора на храм-паметник „Св. Димитър“	148	22
19	1929	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каленик, общ. Видин, м. „Завет“	218	15
20	1930	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каленик, общ. Видин, м. „Завет“	218	15

21	1931	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каленик, общ. Видин, м. „Завет“	218	15
22	1932	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каленик, общ. Видин, м. „Завет“	218	15
23	1933	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каленик, общ. Видин, м. „Завет“	218	15
24	1934	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каленик, общ. Видин, м. „Завет“	218	15
25	1954	Полски ясен	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	гр. Грамада, общ. Грамада, в парка до общината	168	30
26	2025	Полски ясен	Заповед №РД-217/20.03.2007 г. на МОСВ (ДВ, бр.33/2007 г.)	гр. Грамада, общ. Грамада, до бившето АПК	164	15
27	2026	Летен дъб	Заповед №РД-217/20.03.2007 г. на МОСВ (ДВ, бр.33/2007 г.)	гр. Грамада, общ. Грамада, в регулацията, в частен двор	214	15
28	698	Зимен дъб	Заповед №715/12.03.1975 г. на МГОПС	с. Върбовец, общ. Димово, в регулацията	296	17
29	1967	Цер	Заповед №РД-98/28.03.1997 г. на МОСВ (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Бела, общ. Димово, м. „Цера“	224	19
30	2049	Полски ясен	Заповед №РД-421/10.07.2008 г. на МОСВ (ДВ, бр.76/2008 г.)	с. Скомля, общ. Димово, в двора на кметството	128	20
31	2050	Благун	Заповед №РД-421/10.07.2008 г. на МОСВ (ДВ, бр.76/2008 г.)	с. Дълго поле, общ. Димово, в сервитута на пътя	113	16
32	2051	Цер	Заповед №РД-421/10.07.2008 г. на МОСВ (ДВ, бр.76/2008 г.)	с. Дълго поле, общ. Димово, в регулацията	93	20
33	1949	Полски ясен	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	гр. Кула, общ. Кула, м. „Дуда“	218	28
34	1951	Полски ясен	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	гр. Кула, общ. Кула, в центъра	118	12
35	1952	Полски ясен	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	гр. Кула, общ. Кула, в регулацията, в частен двор	168	25
36	772	Летен дъб	Заповед №3223/16.12.1969 г. на МГТП (ДВ, бр.53/1970 г.)	с. Дреновец, общ. Ружинци, в двора на Добридолския манастир	352	18
37	773	Летен дъб	Заповед №3223/16.12.1969 г. на МГТП (ДВ, бр.53/1970 г.)	с. Дреновец, общ. Ружинци, в двора на Добридолския манастир	352	18

38	2045	Полски ясен	Заповед №РД- 855/19.11.2007 г. на МОСВ (ДВ, бр.104/2007 г.)	с. Дреновец, общ. Ружинци, в центъра	94	15
39	2157	Полски ясен	Заповед №РД- 555/02.08.2017 г. на МОСВ (ДВ, бр.70/2017 г.)	с. Дреновец, общ. Ружинци, в двора на бившето ОУ „Отец Паисий“	204	18

През 2024 г. са извършени 16 бр. проверки на вековни дървета (12 бр. планови проверки, включващи 24 бр. вековни/забележителни дървета, обявени по реда на ЗБР и 4 бр. извънредни проверки, от които 2 бр. по предложения за обявяване на вековни дървета и 1 бр. във връзка с писмо за невъзстановимо увредено ВД и по процедурата за заличаването му от регистър и 1 бр. във връзка с изпълнение на дадено предписание). От извършените проверки не се констатираха увреждания на вековните дървета от антропогенен характер или нарушения по Закона за биологичното разнообразие. При една от плановите проверки се констатира увреждане на ВД и цялостното му унищожаване, вследствие на буря, като в тази връзка ще бъдат предприети действия по заличаването му и премахването му от регистъра на вековни и забележителни дървета.

НАТУРА 2000

Националната екологична мрежа НАТУРА 2000 е единна система от функционално свързани помежду си защитени зони с висока природозащитна значимост, спрямо които се прилагат координирани дейности за опазване на биологичното разнообразие с цел дългосрочното опазване на биологичното, геологичното и ландшафтното разнообразие; осигуряване на достатъчни по площ и качества места за размножаване, хранене и почивка, включително при миграция, линееене и зимуване на дивите животни; създаването на условия за генетичен обмен между разделните популации и видове; участието на Република България в европейските и световните екологични мрежи; ограничаване на негативното антропогенно въздействие върху защитените територии.

Опазването на биологичното разнообразие в Р България е свързано с изграждането на Национална екологична мрежа, включваща: защитени зони като част от Европейската екологична мрежа Натура 2000, в които могат да участват защитени територии; защитени територии, които не попадат в защитени зони; в Националната екологична мрежа приоритетно се включват Корине места, Рамсарски места, важни места за растенията и орнитологично важни места.

Местата, попадащи в екологичната мрежа се определят в съответствие с две основни за опазването на околната среда Директиви на Европейския съюз – Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за местообитанията) и Директива 2009/147/ЕС относно опазването на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците).

Процесът по създаване на екологичната мрежа Натура 2000 в България започва през 2002 г. с приемането на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), който въвежда нормите на двете европейски директиви.

Съгласно него в страната се обявяват защитени зони като част от *Националната екологична мрежа*. Това са места от територията и акваторията на страната, които отговарят на изискванията за наличие на важни за биологичното разнообразие растителни и животински видове, и типове природни местообитания, включени в Приложенията на Директивата за местообитанията и Директивата за птиците. Списъците с природните местообитания и видовете, вкл. птици, за чиито местообитания се обявяват защитени зони са изброени в приложения 1 и 2 на ЗБР.

Националният списък със защитени зони за опазване на дивите птици и за опазване на природните местообитания е бил допълван и разширяван, като към момента мрежата от защитени зони включва:

- 120 защитени зони за опазване на дивите птици, покриващи 23,1 % от територията на България;
- 234 защитени зони за опазване на природни местообитания, покриващи 30,3 % от територията на България.

За да бъде гарантирано опазването на природните местообитания и местообитанията на видовете, плановете, програмите, проектите и инвестиционните намерения, които самостоятелно или в комбинация с други, могат да окажат значително отрицателно въздействие, се подлагат на оценка за съвместимостта им с предмета и целите на опазване на съответната защитена зона. Условието и реда за извършване на оценката за съвместимост са регламентирани в *Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на плановете, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони*.

Подробна информация и публичен достъп до данните за защитените зони, процедурите за оценка на съвместимост и свързани с тях документи са налични на интернет страницата на *Информационната система за защитените зони от екологична мрежа Натура 2000* - <http://natura2000.moew.government.bg>.

Публичното приложение на системата осигурява достъп до информацията за защитените зони чрез избор от динамична карта или чрез специализирана търсачка. Последната дава възможност за търсене на защитени зони по име, код, тип, местоположение, както и по видове и местообитания предмет на опазване в зоните.

На потребителите е осигурен достъп до богат набор от данни и документи за всяка една от защитените зони, в това число:

- Издадена заповед за обявяване на защитената зона и приложения към нея;
- Стандартен Натура 2000 формуляр;
- Предмет и цели на опазване на защитената зона;
- Хронологично представяне на процедурата по предлагане и одобряване на защитената зона и свързаните с нея документи;
- Цифрови граници на защитената зона в различни формати и координатни системи;
- Други данни, свързани със защитената зона;
- Визуализация на границите на защитената зона върху уеб ГИС карта.

На територията контролирана от РИОСВ – Монтана, включваща област Монтана и Видин, със заповед на Министъра на околната среда и водите са обявени:

- **9 защитени зони** по Директивата за опазване на дивите птици 2009/147/ЕС и **29 защитени зони** по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна 92/43/ЕЕС.

Защитени зони - 38 бр.			
Защитени зони по Директивата за опазване на дивите птици - 9 бр.		К О Д	ПЛОЩ
1.	ЗЗ „Западен Балкан”	BG0002002	1 468 324,711 дка
2.	ЗЗ „Врачански Балкан”	BG0002053	360 255,676 дка
3.	ЗЗ „Рибарници Орсоя”	BG0002006	4 754,302 дка
4.	ЗЗ „Берковица”	BG0002090	27 999,431 дка

5.	ЗЗ „Златията”	BG0002009	434 987,345 дка
6.	ЗЗ „Цибърско блато”	BG0002104	9 097,647 дка
7.	ЗЗ „Остров до Горни Цибър”	BG0002008	2 184,270 дка
8.	ЗЗ „Остров Ибиша”	BG0002007	3 993,232 дка
9.	ЗЗ „Остров Голя”	BG0002067	4 145,622 дка
Защитени зони по Директивата за опазване на природните местообитания - 29 бр.			
1.	ЗЗ „Западна Стара планина и Предбалкан”	BG0001040	2 197 567,816 дка
2.	ЗЗ „Врачански Балкан”	BG0000166	360 255,676 дка
3.	ЗЗ „Пъстрина”	BG0001037	35 515,803 дка
4.	ЗЗ „Портитовци-Владимирово”	BG0000517	6 643,795 дка
5.	ЗЗ „Река Лом”	BG0000503	17 227,100 дка
6.	ЗЗ „Златия”	BG0000336	31 948,102 дка
7.	ЗЗ „Цибър”	BG0000119	29 717,857 дка
8.	ЗЗ „Цибрица”	BG0000509	8 876,100 дка
9.	ЗЗ „Козлодуй”	BG0000527	1 253,778 дка
10.	ЗЗ „Билерниците”	BG0000593	649,065 дка
11.	ЗЗ „Орсоя”	BG0000182	29 494,139 дка
12.	ЗЗ „Моминбродско блато”	BG0000519	266,116 дка
13.	ЗЗ „Долно Линево”	BG0000526	176,261 дка
14.	ЗЗ „Макреш”	BG0000521	20 612,508 дка
15.	ЗЗ „Шишенци”	BG0000523	5 728,477 дка
16.	ЗЗ „Тимок”	BG0000525	4 576,5 дка
17.	ЗЗ „Арчар”	BG0000497	8 086,531 дка
18.	ЗЗ „Цар Петрово”	BG0000340	19 087,439 дка
19.	ЗЗ „Видбол”	BG0000498	13 044,426 дка
20.	ЗЗ „Войница”	BG0000500	31 071,380 дка
21.	ЗЗ „Делейна”	BG0000507	22 575,364 дка
22.	ЗЗ „Раброво”	BG0000339	9 108,162 дка
23.	ЗЗ „Въртопски дол”	BG0000518	10 188,500 дка
24.	ЗЗ „Видински парк”	BG0000522	15 787,931 дка
25.	ЗЗ „Оризището”	BG0000524	4 757,355 дка
26.	ЗЗ „Варкан”	BG0000587	6,938 дка
27.	ЗЗ „Остров Близнаци”	BG0000532	6 319,667 дка
28.	ЗЗ „Остров Кутово”	BG0000552	1 183,348 дка
29.	ЗЗ „Ново село”	BG0000631	8 140,10 дка

Обект на защита са и няколко значими влажни зони, известни с изключителното си биологично разнообразие. По Дунавското крайбрежие и северозападната част на България са разположени естествени влажни защитени зони, сред които „Остров Ибиша”, на чиято територия се намира и едноименния резерват и „Остров Голя” по Директивата за опазване на дивите птици, „Остров Близнаци” и „Остров Кутово” по Директивата за опазване на природните местообитания, с характерни естествени заливни гори от черна елша */Alnus glutinosa/*, бяла */Salix alba/* и крехка */Salix fragilis/* върба, бяла топола */Populus alba/* и черна топола */Populus nigra/*, на места в съчетание с тополови култури и хигрофитни тревни сообщества. Горите са с богат, практически непроходим подлес от псевдолиани и къпина.

От тях защитена зона BG0002007 „Остров Ибиша” е с международна значимост, определяща се от наличието на най-голямата у нас смесена чаплого-корморанова колония. Той е място от световно

значение за гнездящия тук малък корморан */Phalacrocorax pygmeus/* и едно от петте най-важни места в България за гнездящите нощна чапла */Nycticorax nycticorax/*, гривеста чапла */Ardeola ralloides/*, лопатарка */Platalea leucorodia/* и поен лебед */Cygnus Cygnus/*.

През 1998 г. островът е обявен за КОРИНЕ място, поради европейското му значение за опазването на изброените редки и застрашени местообитания, растения и животни, включително птици. През 2003 г. почти цялата територия на Орнитологично важно място Ибиша е обявена за Рамсарски обект, поради международното си значение за колониално гнездящите птици.

Съществуването на колонията от чапли и корморани изцяло зависи от заливната гора на острова, като място за гнездене и от наличието на плитчини около острова и по реката, необходими за намирането на храна.

В другата защитена зона BG0002067 „Остров Голя” зимува в малка численост и сивата гъска */Anser anser/*, включена в Червената книга на България. Сред представителите на следващия тип влажни зони са блатата с характерна орнитофауна и относително големи тръстикови масиви, а именно защитена зона BG0002104 „Цибърско блато” за опазване на дивите птици и BG0000519 „Моминбродско блато” за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна.

Цибърското блато е едно от най-важните места в България от значение за Европейския съюз за опазване на местообитанията и гнездовите популации на ръждивата чапла */Ardea purpurea/*, белооката потапница */Aythya nyroca/*, големия воден бик */Botaurus stellaris/*, малкият воден бик */Ixobrychus minutus/* и белобузата рибарка */Chlidonias hybrida/*.

В ЗЗ „Моминбродско блато” се намират приоритетни местообитания с код 3150 – *Естествени еутрофни езера*. В тях се срещат много разнообразни хидрофитни съобщества: на свободно плаващи растения по повърхността на водата от съюз *Hydrocharition*; на вкоренени на дъното растения с плаващи листа от съюз *Nymphaeion*, в по-дълбоките води от подводни макрофити от съюза *Potamonion*.

Чрез защитена зона по Директивата за опазване на природните местообитания – ЗЗ BG0000631 „Ново село” се цели опазване на местообитанията на дунавските риби – карагъз */Alosa immaculata/*, распер */Aspius aspius/*, голям щипок */Cobitis elongata/*, обикновен щипок */Cobitis taenia/*, белопера кротушка */Gobio albipinnatus/* и др.

За опазване местообитанията на пеперудите и други видове безгръбначни са разширени защитени зони BG 0000340 „Цар Петрово” и BG0000500 „Войница”. Тук са разпространени приоритетните местообитания 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior*, 91I0* Евро-сибирски степни гори с *Quercus* spp., 91H0* Панонски гори с *Quercus pubescens*, както и местообитания 91M0 – *Балкано-панонски церово-горунови гори*, 9150 – *Термофилни букови гори /Cephalanthero-Fagion/*.

Защитена зона BG0002090 „Берковица” за опазване на дивите птици е зона от световно значение за опазване на застрашения от изчезване ливаден дърдавец */Crex crex/*, който гнезди тук в голяма численост. Разработен е и План за управление на защитена зона „Берковица” BG0002090, предмет на опазване по Директива 2009/147/ЕО”, одобрен за финансиране със Заповед № РД-46/17.01.2012 г., по Приоритетна ос 3 на Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.”, Референтен № 5113123-4-689. Със заповед № РД-44/26.01.2016 г. (ДВ, бр. 12/12.02.2016 г.) на министъра на околната среда и водите е утвърден План за управление за защитена зона „Берковица”. Същият е в изпълнение на проект „Разработване на План за управление на защитена зона „Берковица” BG0002090 – предмет на опазване по Директива 2009/148/ЕС” с бенефициент РИОСВ – Монтана. Планът за управление е утвърден във връзка с прилагането на чл. 117, т.2, чл. 30 и чл. 31а, ал. 1 от Закона за биологичното разнообразие и в

съответствие с чл. 17 от Наредбата за разработване и утвърждаване на планове за управление на защитени зони ДВ, бр. 7/2009 г.

Една от най-големите зони за опазване на дивите птици на територията, контролирана от РИОСВ- Монтана и най-голямата компактна незаселена територия в страната - 43 498, 7 ха е защитена зона BG0002009 „Златията”. Тя е и важно мястообитание за видове свързани с откритите пространства като тръстиковия блатар /*Circus aeruginosus*/, вечерната ветрушка /*Falco vespertinus*/, ливадния блатар /*Circus pygargus*/, сокол скитник /*Falco peregrinus*/, значителни популации на пчелояда /*Merops apiaster*/. Местообитание е също така на малката белочела гъска (*Anser erythropus*) и място, където през последните години е наблюдавана голямата дропла /*Otis tarda*/.

Друга защитена зона отличаваща се с изключително богато биоразнообразие е 33 BG0002002 „Западен Балкан”. Установени са 160 вида птици, от които 62 вида са с европейско природозащитно значение. В Червената книга са включени 31 вида от срещашите се тук. 33 „Западен Балкан” поддържа една от най-многочислените популации на ливадния дърдавец /*Crex crex*/ и на планинския кеклик /*Alectoris graeca*/ в България.

В района се срещат четири световно застрашени вида птици – ловен сокол /*Falco cherrug*/, ливаден дърдавец /*Crex crex*/, царски орел /*Aquila heliaca*/ и белошипата ветрушка /*Falco naumanni*/. Ловният сокол, ливадният дърдавец и царският орел имат значими популации на територията на мястото. Белошипата ветрушка е с риск от изчезване в района. 33 „Западен Балкан” е сред най-важните места в България от значение за Европейския съюз за опазването на 22 вида – късопръст ястреб /*Accipiter brevipes*/, уралска улулица /*Strix uralensis*/, пернатонога кукумявка /*Aegolius funereus*/, горска чучулига /*Lullula arborea*/, полубеловратата мухоловка /*Ficedula semitorquata*/, червеновратата мухоловка /*Ficedula parva*/, глухар /*Tetrao urogallus*/, сокол скитник /*Falco peregrinus*/, черен кълвач /*Dryocopus martius*/, среден пъстър кълвач /*Dendrocopos medius*/, белогръб кълвач /*Dendrocopos leucotos*/, козодой /*Caprimulgus europaeus*/, бухал /*Bubo bubo*/, скален орел /*Aquila chrysaetos*/, градинска овесарка /*Emberiza hortulana*/, червеногърба сврачка /*Lanius collurio*/ и черночела сврачка /*Lanius minor*/. През последните години глухарят е застрашен от изчезване в района. Защитената зона е от европейско значение за опазването на популациите на планинския кеклик, кукумявката /*Athene noctua*/, обикновената ветрушка /*Falco tinnunculus*/, пъдпъдъка /*Coturnix coturnix*/, въртошиятката /*Jynx torquilla*/, зеленката /*Carduelis chloris*/ и коса /*Turdus merula*/. 33 „Западен Балкан” обхваща предимно планински и полупланински горски местообитания. С най-голяма площ са представени широколистните гори – 80264 ха., като половината от тях са букови от *Fagus sylvatica* и *F. moesiaca*. Около 50% от буковите гори са на възраст между 80 и 250 години. Горите от благун /*Quercus frainetto*/, цер /*Q. cerris*/, горун /*Q. dalechampii*/ и обикновен габър /*Carpinus betulus*/ имат издънков характер. Иглолистните гори са 2080 ха – предимно смърчови /*Picea abies*/ на територията на биосферния резерват “Чупрене” и смърчово-елови в резерват “Горната кория”

Едни от приоритетните типове хабитати в защитените зони са:

- 91МО балкано-панонски церово-горунови гори в защитена зона “Макреш”;
- 6250* панонски льосови и степни тревни съобщества в защитена зона “Козлодуй”;
- 2340* вътрешноконтинентални пясъчни дюни в защитена зона “Арчар”, “Орсоя”;
- 8310 неблагоустроени пещери- местообитание на прилепи - 33 “Билерниците”, 33 “Варкан”;
- 91ЕО* алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinos excelsior* – 33 “Тимок”, 33 “Цибрица” и др.

През отчетният период на 2024 г. експерти от направлението извършиха 9 броя проверки по Натура 2000 (от които 8 броя планови и 1 брой извънредна проверка), във връзка с предмета и целите на опазване на защитените зони и условията, включени в решения по оценка за съвместимост на инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони и сигнал за незаконна сеч в границите на защитена зона.

Проверените решения по чл. 18, ал. 1 и 2 от Наредбата по ОС и чл. 31, ал. 7 по ЗБР, попадат в границите на три защитени зони, а именно в: 33 BG0002002 „Западен Балкан“, 33 BG0002090 „Берковица“ и 33 BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“ по Директивата за опазване на дивите птици и Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна. Същите касаят проект за ПУП – План за регулация и застрояване в землището на с. Гаганица, общ. Берковица – за производствени и складови дейности и инвестиционен проект за сграда за сушилня за растения и билки и сгради за складове, Инвестиционно предложение за изграждане на цех за бутилиране на трапезна вода, в с. Чупрене, общ. Чупрене, Разширение на земеделско стопанство, в землището на с. Мездрея, общ. Берковица, обл. Монтана по бизнес план по подмярка 6.3. "Стартова помощ за развитие на малки стопанства" от мярка 6 "Развитие на стопанства и предприятия" от "Програма за развитие на селските райони 2014 - 2020", Промяна отреждането в имот, в с. Горна Ковачица, общ. Чипровци от "жилище" за "обществено обслужване - къща за гости", Бизнес план за "Отглеждане на овощни насаждения - сливи", в земл. на с. Чифлик, общ. Белоградчик, обл. Видин, Подробен устройствен план - план за застрояване в обхвата на имот, с промяна предназначението му за "Производствени дейности - фотоволтаична централа и ТП", в землището на гр. Берковица и Подробен устройствен план - план за застрояване – /ПУП - ПЗ/ за промяна на предназначението и за застрояване на новообразуван имот, в земл. на с. Долна Вереница, общ. Монтана.

При извършените 8 бр. планови проверки не са констатирани замърсявания на територията на защитените зони и нарушения на условията, включени в решенията по оценка за съвместимост.

Извършена беше извънредна проверка на терен по сигнал, в който се излагат твърдения за провеждане на незаконна сеч в поземлен имот с идентификатор 48266.209.4, землище на с. Милчина лъка, общ. Грамада, както и добив на дървесина в парцели близо до Вьсовица, с. Синаговци, общ. Видин, попадащи в защитени зони по Натура 2000. Със Заповед на Директора на РИОСВ – Монтана беше назначена комисия, за извършване на теренна и документална проверка. При извършената проверка на място и с помощта на лицензирано устройство - GPS софтуер, се констатира незаконна сеч в: поземлени имоти с идентификатори 48266.424.49 и 48266.424.55, в землище на с. Милчина лъка, общ. Грамада, попадащи в защитена зона BG0000522 „Видински парк“ по Директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка от защитени зони, със Заповед №РД-332/31.03.2021 г. на МОСВ (ДВ, бр. 54/2021 г.) за обявяване на защитената зона. Насажденията в тези имоти, се отнасят към следния тип приоритетно природно местообитание: *91Н0 Панонски гори с *Quercus rubescens*, което е предмет на опазване, съгласно горесцитираната защитена зона. За цитираните два имота 48266.424.49 и 48266.424.55, в землището на с. Милчина лъка е образувано досъдебно производство в РУ – Кула. След извършената проверка и направените констатации на факти и обстоятелства, експертите са констатирали налични признаци на извършено престъпление, изразяващо се в противозаконно унищожение / повреда на местообитание – предмет на опазване в защитена зона, по смисъла на Наказателния кодекс, като цялата документация е изпратена на Районна Прокуратура – Видин.

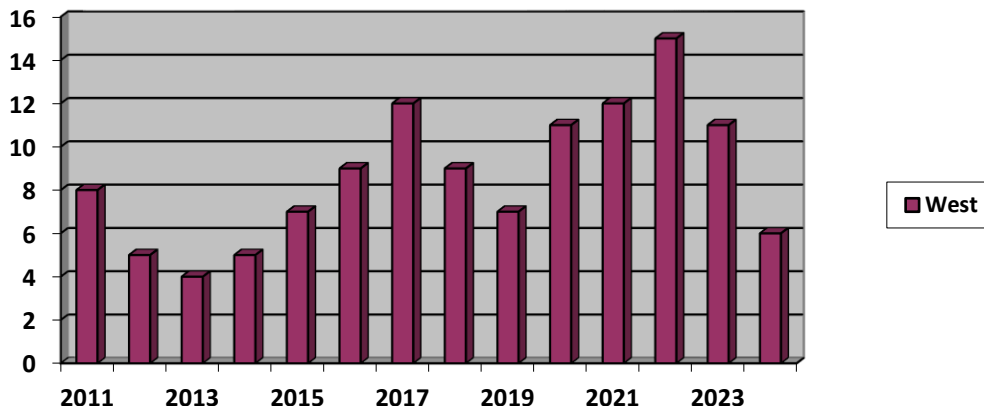
Със Заповед на МОСВ през 2024 година е обявена 1 бр. защитена зона по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, а именно: 33 BG0000509 „Дибрица“, със Заповед № РД-51/17.01.2024 г. на МОСВ (ДВ бр. 11/2024 г.) за обявяване на защитената зона.

През отчетния период на 2024 г., съгласно изискванията на Закона за биологичното разнообразие и Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове,

програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони са изготвени общо **417 бр.** външни становища за инвестиционни намерения, бизнес-планове, финансирани по интервенция П.Д.3. „Стартова помощ за установяване на нови земеделски стопани в селското стопанство“ и интервенция П.Д.2. „Подпомагане на много малки земеделски стопанства“ и **426 бр.** горскостопански програми и план-извлечения за ползване на гори, относно начина на процедиране по чл. 2, ал. 2 от Наредбата по ОС, **136 бр.** преценки по съвместената процедура за необходимостта от извършване на ОВОС/ЕО и 6 бр. решения по ОС, както следва:

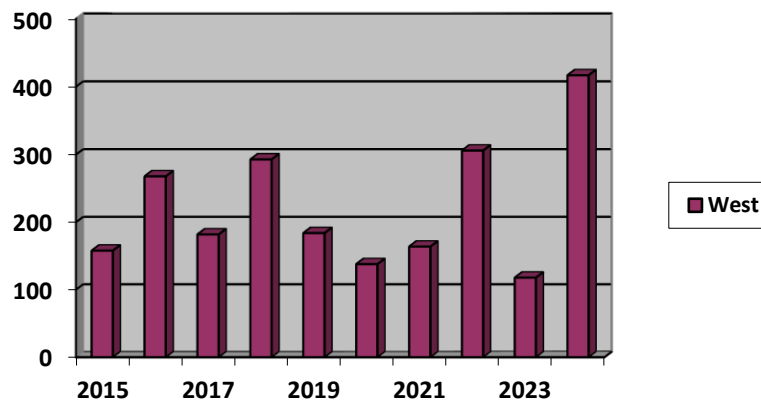
- Решения по ОС на инвестиционни предложения, съгласно чл. 18, ал. 1 и ал. 2 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони. През 2023 г. са издадени:

➤ 6 бр. Решения по ОС. Постановените Решения са с характер за съгласуване и одобряване на инвестиционните предложения със заложили условия и мерки, в зависимост от спецификата на инвестиционните предложения и три Решения за прекратяване на процедурата. Решенията не са обжалвани в законоустановения срок и са влезли в сила. Наблюдава се тенденция към намаляване броя на издадените решения по ОС спрямо предходната година, както е видно от графиката:

- Становища за инвестиционни предложения по чл. 2, ал. 2 от Наредбата за ОС, които не подлежат на процедури по реда на глава VI от ЗООС и не са предмет на процедура по ОВОС или екологична оценка по реда на ЗООС:

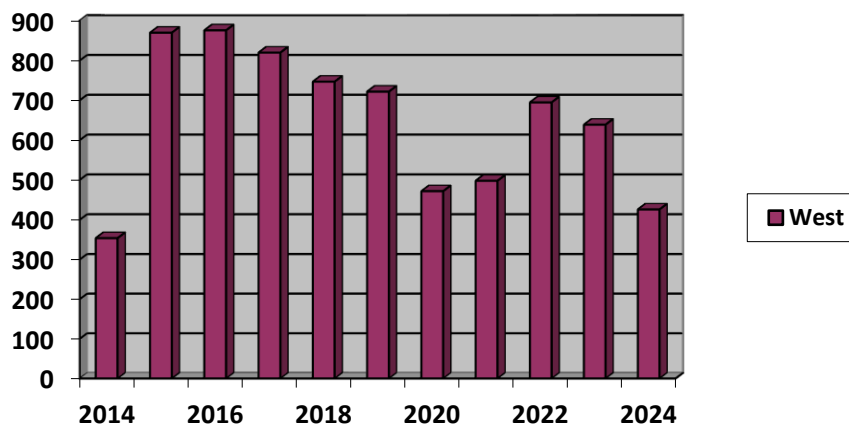
➤ 417 броя външни становища за инвестиционни намерения, бизнес-планове, финансирани по интервенция П.Д.3. „Стартова помощ за установяване на нови земеделски стопани в селското стопанство“ и интервенция П.Д.2. „Подпомагане на много малки земеделски стопанства“ спрямо 118 бр. за 2023 г., съгласно графиката:

- Писма по горскостопански програми и план-извлечения за ползване на гори по чл. 2, ал. 2 от Наредбата за ОС, които не подлежат на процедури по реда на глава VI от ЗООС, на процедура по ОВОС или екологична оценка по реда на ЗООС и са извън Глава втора от Наредбата за ОС:

- 426 броя писма по горскостопански програми и план-извлечения за ползване на гори.

Очертава се тенденция към намаляване броя на издадените писма спрямо предходната година, когато са били 639 бр., представено на графиката като сравнение с предходните години:

- Преценки по съвместената процедура за необходимостта от извършване на ОВОС/ЕО:
- През 2024 г. са изготвени 136 броя преценки за необходимостта от извършване на ОВОС и ЕО /спрямо 108 бр за 2023 г./.

- Регистри

Поддържа се регистър за инвестиционни предложения/планове и програми, подлежащи на процедури по реда на Наредбата за ОС; Регистър по образец и изисквания на МОСВ, който се изпраща на всеки три месеца до МОСВ, относно ИП/П/П и процедирането им по ЗООС; Регистър на обявените защитени зони на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, достъпен на интернет страницата на РИОСВ – Монтана; Регистър на всички защитени зони в обл. Монтана и обл. Видин.

Лечебни растения

Над 700 видове от българската флора се определят като лечебни растения. Управлението на дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки с цел търговия е регламентирано чрез Закона за лечебните

растения (ДВ, бр. 29/2000 г., изм. и доп., ДВ, бр. 102/2022 г.), както и в подзаконовите му нормативни актове.

В общинските програми за опазване на околната среда и към Лесоустройствените проекти на Държавните горски стопанства се съдържа информация за находищата от лечебни растения на територията на области Видин и Монтана се съдържа в разработените проекти на раздел „Лечебни растения” към тях. В тях са предвидени мерки за опазването на естествените находища при ползване на диворастващите лечебни растения, както и при култивираното им отглеждане.

Отделни видове диворастващи лечебни растения се поставят под специален режим на опазване и ползване, когато биологичното разнообразие или ресурсите им проявяват трайна тенденция към намаляване или има опасност от появяването на такава тенденция. Специалният режим се определя ежегодно до 10 февруари със заповед на министъра на околната среда и водите, която се обнародва в „Държавен вестник“.

През календарната 2024 г. са извършени общо 32 бр. планови проверки по Закона за лечебните растения и подзаконовите му нормативни актове, в съответствие с утвърдения План за контролната дейност на РИОСВ – Монтана за 2024 г., като са извършени и три извънредни проверки във връзка с подаден сигнал в РИОСВ – Монтана. Извършени са 32 бр. планови проверки, както следва: 23 бр. на билкозаготвителни пунктове и складове за билки, 7 бр. проверки на общински администрации (Чипровци, Якимово, Грамада, Димово, Вършец, Медковец, Берковица, Бийчиновци) и 2 бр. на Териториални поделения на държавни горски стопанства (Чипровци, Берковица). При извършените планови проверки не са констатирани нарушения по смисъла на Закона за лечебните растения.

Извършени са и три извънредни проверки във връзка с нерегламентирано изкупуване на лечебни растения – лечебна ружа от физически лица. При извършените извънредни проверки не е установено нерегламентирано изкупуване на лечебни растения.

До 31 декември 2023 г. в РИОСВ – Монтана не са получени заявления от организатори на билкозаготвителни пунктове за участие в разпределението на билките под режим за 2024 г., за област Монтана и област Видин. В резултат от липсата на заявления за разпределение на билки под специален режим на опазване за територията на РИОСВ – Монтана, МОСВ не отпусна квоти за билки под режим за двете области и съответно РИОСВ – Монтана не проведе комисии за разпределяне на максимално допустими количества билки от естествени находища под специален режим на опазване и ползване за 2024 г., за което е информирана Дирекция „НСЗП” към МОСВ.

През отчетният период в РИОСВ – Монтана са постъпили три заявления за регистриране на билкозаготвителен пункт за билки чрез книга за изкупените, реализираните и налични количества билки от лечебни растения и съответно са регистрирани три такива.

Генетичномодифицирани организми.

Във връзка с изготвяне на план-график и годишната програма за пробонабиране за 2024 г. в края на 2023 г., РИОСВ – Монтана изпрати писмо до ИАОС – гр. София с предложение за пробонабиране през 2024 г. от площи от „Специализирано поделение на опитна станция по зърнени, технически и фуражни култури“ (СПОСЗТФК) – гр. Лом. В съответствие с утвърдената през месец януари 2024 г. Програма за провеждане и контрол върху работата с генетично-модифицирани организми в контролирани условия и освобождаването им в околната среда през месец август беше извършена планова проверка в Специализирано поделение на опитна станция по зърнени, технически и фуражни култури – гр. Лом (СПОСЗТФК – гр. Лом), съвместно с представител на ИАОС – гр. София, като бяха взети листна маса от царевица сорт „Фабио“ и „Си Минерва“ от земеделските площи на Специализираното поделение. През месец август се получи протокол с обработените резултати, извършен в ИАОС – гр. София от изпитванията и извършеният анализ на растителни проби, взети от царевичката. От същият е видно, че във взетите проби няма наличие на ГМО култури. В края на 2024 г.

експерти на направлението изпратиха план-график до ИАОС за местата за вземане на ГМО-проби през календарната 2025 г.

Закон за защита на животните

През 2024 г. в РИОСВ – Монтана не са постъпвали заявления за регистрация на диви животни по смисъла на чл. 22, ал. 1 от Закона за защита на животните, респ., не са издавани регистрационни карти по смисъла на Закона.

Управление на защитени зони

През изминалата година с Постановление № 52 от 13.03.2024 г. на Министерския съвет беше обнародвано в Държавен вестник ново длъжностно разписание в Министерството на околната среда и водите. Съгласно същото в МОСВ и неговите регионалните структури се обособяват нови отдели „Управление на защитени зони“.

За обособяване на новите структурни звена са извършени законови промени, а именно: в Закона за изменение и допълнение на Закона за биологично разнообразие, направени са промени в Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (ДВ, бр. 73/2007 г., изм. и доп. ДВ, бр. 106/2021 г.). Изготвен е проект на Наредба за условията и реда за разработване и утвърждаване на териториални планове за управление на защитени зони, която ще замени действащата до момента Наредба за условията и реда за разработване и утвърждаване на планове за управление на защитени зони.

Целта на новите структурни звена е по-ефективно управление на Европейската екологична мрежа Натура 2000 в Р България, включване на всички заинтересовани страни в процеса, както и подобряването на условията за опазване на биологичното разнообразие. Плановите за управление ще се разработват на база специфичните и подробни цели за опазване на защитените зони и ще определят необходимите мерки за постигането им, насочени съответно към съхраняване или възстановяване на типовете природни местообитания и видовете, предмет на опазване, стандартни формуляри, местоположение и режими за защитените зони, при отчитане на икономическите, социалните и културните изисквания, както и регионалните и местните особености.

В РИОСВ – Монтана бяха проведени конкурси по смисъла на Закона за държавния служител и съответно назначени експерти в звено „Управление на защитени зони“ с един ръководител на звеното. Ролята на звеното ще бъде да подготви заданието и териториален план за управление на защитените зони по Натура 2000 при едновременно работа със заинтересованите страни.

С изготвяне на териториалните планове за управление на защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000 се надяваме да се постигне подобряване и възстановяване на благоприятния природозащитен статус на видове и техни местообитания, опазване на биологичното разнообразие, природосъобразно ползване на природните ресурси и като цяло хармонично съжителство на човека с околната среда в защитените зони по Натура 2000.

III. АНАЛИЗИ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

III.1. Отпадъци

1. Кратка информация и анализ за разработването, приемането от общинските съвети, актуализирането на общински програми за управление на отпадъците и общински наредби.

Общинските съвети са приели програмите за управление на отпадъците за периода 2021 г. - 2028 г. Всички общини имат приети наредби за управление на отпадъците на територията на съответната община.

2. Битови отпадъци

Извършени са всички проверки заложи в плана за контролан дейност, касаещи екологосъобразно управление на БО.

Проверени са всички общини, като са извършени 44 броя планови проверки – в 22 общини с проверени 227 броя населени места за осигуряване чистота на населените места във връзка със задълженията на кметовете, регламентирани в ЗУО и 478,28 км общински пътища за наличие на нерегламентирани замърсявания със СБО, биоразградими и строителни отпадъци.

При плановите проверки на 42 юридически лица, извършващи събиране и транспортиране на БО и общини, притежаващи регистрационни документи по чл. 78 от ЗУО е установено, че се води отчетност на количествата събрани и транспортирани БО по реда на Наредба №1/2014 г. чрез НИСО. Извършени са и 125 броя извънредни проверки, касаещи управление на смесени битови отпадъци, от които 22 броя проверки за изпълнение на предписание за осигуряване чистота на населените места и реките и прилежащите им територии на територията на 22 броя общини, 41 броя извънредни проверки по подадени 44 броя сигнали в инспекцията, касаещи нерегламентирано управление на БО и замърсяване на терени в населени места с БО, 62 броя последващ контрол по изпълнение на дадени предписания за почистване на замърсени терени със СБО, етапност на изпълнение на предписания, дадени във връзка с постъпили парламентарни питання и контрол по ЗУО.

3. Строителни отпадъци

Извършени са 27 планова проверка на лица извършващи събиране и транспортиране на СО, установено, че се води отчетност на количествата събрани и транспортирани СО по реда на Наредба №1/2014 г. чрез НИСО.

4. Масово разпространени отпадъци

През текущата година е осъществен контрол по управление на масово разпространени отпадъци (МРО): отпадъци от опаковки; негодни за употреба батерии и акумулатори; излязло от употреба електрическо и електронно оборудване; излезли от употреба моторни превозни средства; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти; излезли от употреба гуми – извършени са 93 броя проверки на фирми на територията на област Монтана и Видин, от чиято дейност се образуват МРО. Осъществен е контрол на 19 лицата по чл. 14, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО). Дружествата изпълняват задълженията си по чл. 14, ал. 2, т. 2 от ЗУО като участва в колективни системи, съгласно сключени договори с организация по оползотворяване.

Извършени са 4 броя проверки на търговски обекти за продажба на дребно на стоки за бита, които пускат на пазара пластмасови торбички за пазаруване. Установено е, че опаковките на торбичките са обозначени съгласно изискванията на Наредбата за продуктови такси.

Извършени са 4 броя проверки на търговски обекти в които се продават употребявани дрехи (дрехи втора употреба). Установено е, че в обектите не се извършва сортиране на дрехи. В търговските обекти не се съхраняват текстилни отпадъци от негодни за употреба дрехи втора употреба.

Извършени са 61 броя проверки на лица от чиято дейност се образуват отработени масла.

5. Производствени отпадъци

Контрол по управление на производствени отпадъци, образувани в резултат на производствената дейност на юридически лица. На територията на проверените обекти има осигурени складове за съхраняване на производствените отпадъци, еднозначно обозначени за вида на съхраняваните отпадъци. Отпадъците се предават за последващо третиране само въз основа на сключени писмени договори с фирми, притежаващи необходимите документи по ЗУО. Води се необходимата отчетност.

Съоръжения за третиране на отпадъци

Извършени са 75 броя проверки на съоръжения за третиране на отпадъци. Всички проверени съоръжения притежават необходимите разрешителни (Комплексни разрешителни, разрешителни по чл. 67 от ЗУО и регистрационни документи).

Разрешителен и регистрационен режим за дейности с отпадъци

Съгласно изискванията на ЗУО веднъж годишно се проверяват лицата, притежаващи разрешение по чл. 67 от ЗУО, за установяване съответствието на условията по управление на отпадъците с тези в издадените разрешения и за спазване на изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му. Извършени са 39 броя планови проверки на площадки включени в разрешителни за дейности с отпадъци.

6. Контрол, свързан с изискванията на Регламент (ЕО) №1013/2006 относно превози на отпадъци

През 2024 г. е планирано извършването на 23 бр проверки на лица по Регламент 1013/1006. През периода са извършени 2 бр. извънредни проверки по реда на Регламент 1013/2006.

7. Болнични отпадъци

Болничните отпадъци се предават за обезвреждане, като транспортирането им до съответните инсталации се извършва само от лица, притежаващи необходимите за целта документи. На територията на РИОСВ – Монтана действа една инсталация за обезвреждане на болнични отпадъци. Дружеството притежава разрешително по чл. 35 от ЗУО, издадено от РИОСВ – Монтана.

8. Кратка обобщена оценка за състоянието и разрешаването на проблемите с отпадъците на територията на РИОСВ – Монтана

- По всички постъпили в РИОСВ от МОСВ парламентарни въпроси, подадени от народния представител Петър Петров ПГ „Възраждане“ до председателя на народното събрание, касаещи нерегламентирано изхвърляне на отпадъци са извършени своевременни проверки на място. Резултатите от проверките на място са докладвани в срок в МОСВ.

- В резултат от засиления контрол на място за осигуряване чистотата на населените места, установени като замърсени са почистени, облагородени, осигурени са допълнително съдове за битови отпадъци

- Не са допускани незаконни превози на отпадъци на територията на страната по Регламент 1013/2006 през отчетната година.

- Добра комуникация и координация с „Национален координационен център“ към МОСВ, по отношение документооборота, придружаващ трансграничния превоз на отпадъци.

- Лицата, извършващи трансграничен превоз на отпадъци за които не се изисква нотификация за превози на отпадъци за или внос в Република България по реда на Регламент №1013/2006г., до площадки на територията на РИОСВ – Монтана изпълняват задълженията си по чл. 22 от Наредба №1 за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъци, както и реда за водене на публични регистри.

- В експлоатация са пет броя компостиращи инсталации за биоразградими отпадъци, обслужващи общините: Монтана, Чипровци, Георги Дамяново, Якимово, Вълчедръм, Берковица, Вършец и Лом. Дейността на компостиращите инсталации се осъществява при спазване на заложените условия в издадените разрешителни документи по чл. 35 от ЗУО.

- В двете области, контролирани от РИОСВ – Монтана са в експлоатация регионални депа, обслужващи общините на регионален принцип. Депата отговарят на изискванията на Наредба №6/2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци с издадени КР. През 2024 г. не са констатирани нарушения на екологичното законодателство при експлоатацията на двете регионални депа.

- РИОСВ - Монтана има отдалечен достъп до двете регионални депа видеоизображения в реално време и възможност за отдалечен преглед на съхраняваната в системата информация за експлоатацията на депата. Операторите на двете регионални депа са осигурили отдалечен достъп на депата.

- В гр. Монтана функционира площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, която обслужва жителите на община Монтана. За площадката има издадено разрешително за дейности с отпадъци по реда на ЗУО. За гражданите от област Монтана е осигурен транспорт за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, включително и едрогабаритни отпадъци (ЕГО) до площадката по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО за което на оператора е издаден регистрационен документ за събиране и транспортиране.

- Събраните смесените битови отпадъци от населението на от област Монтана се подлагат на сепариране в сепарираща инсталация, разположена на територията на РДО – Монтана. Инсталацията се експлоатира при спазване на заложените условия в издаденото разрешително за дейности с отпадъци. При работата на инсталацията се отделят рециклируеми фракции от пластмаса, хартия и стъкло от смесени битови отпадъци с което се намалява общото количество на депонираните отпадъци. Отделените рециклируеми фракции се предават за оползотворяване на фирми притежаващи необходимите документи по ЗУО въз основа на сключени писмени договори.

- От страна на община Монтана са предприети действия и е стартирала процедура за проектиране и изграждане на 4 клетка, която до момента е само профилирана.

- Община Видин е предприела действия и е стартирала процедура за проектиране и изграждане на 2 клетка.

- На територията на област Видин има в експлоатация съоръжения за третиране на строителни отпадъци и компостираща инсталация за третиране на биоразградими отпадъци, разположени на територията на РДНО - Видин. Съоръженията обслужват всички общини от област Видин. Общини от област Видин притежават превозни средства, включени в издадените им регистрационни документи за

събиране и транспортиране на строителни отпадъци и биоразградими отпадъци. При проверките на не са констатирани нарушения при експлоатацията на съоръженията.

- На интернет страницата на РИОСВ – Монтана се поддържа актуална информация, свързана с управление на отпадъците.

- С въвеждане на НИСО е възможно направата на справка за количествата образувани, приети и предадени отпадъци.

III.2. ШУМ

1. Контрол на промишлените източници по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда

Съгласно разпоредбите на Закона за защита от шума в околната среда (ЗЗШОС) „шум в околната среда“ е нежелан или вреден външен звук, причинен от човешка дейност, в това число шумът, излъчван от транспортните средства от автомобилния, железопътния, водния и въздушния транспорт, от инсталации и съоръжения на промишлеността, и от локални източници на шум. Министърът на околната среда и водите, директорите на РИОСВ и упълномощени от тях длъжностни лица осъществяват превантивен, текущ и последващ контрол върху шума, излъчван от инсталациите и съоръженията от промишлеността.

По ЗЗШОС през 2024 г. са извършени общо 16 броя проверки). На 9 броя обекти с издадени комплексни разрешителни и 2 броя обекти със задължителни за изпълнения условия в издадените им решения по ОВОС са извършени 13 проверки за генериране от производствените им дейности шум в околната среда. От 3 броя производствени обекти за проверка на нивата на излъчвания в околната среда шум чрез измерване на еквивалентното ниво на шум и нивото на обща звукова мощност, включително в място на въздействието, такъв е извършен на 2 броя от тях. Третият плануван обект не осъществява дейност по време на проверката и измервания не са извършвани. Превишения на законоустановените гранични стойности на шум не са установени. За предоставяне на актуална информация от оператори на промишлени обекти са дадени 3 броя предписания, изпълнени в указания им срок.

В изпълнение на изискванията на ЗЗШОС и на условията в издадените им комплексни разрешителни и решения по ОВОС, оператори на 5 броя обекти са извършили собствени измервания и са представили резултатите от наблюденията за шум в околната среда в РИОСВ-Монтана в законоустановените срокове.

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2024 г.

№	Наименование на обекта	Предмет на дейност	Местоположение на източника		Гранична стойност на показателите на шум в мястото на въздействие db(A)	Въздействие на източника		
			Съгласно Наредба №6/26.06.2006 г. за показателите на шум в околната среда	Разстояние до най-близко разположената жилищна или обществена сграда (м)		Описание на режима на работа (в часове)	Ниво на шума по границата на промишления обект db(A)	Ниво на шума в мястото на въздействие db(A)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	„Берг Монтана Фитинги“ ЕАД – производствена площадка, гр. Монтана (контролно по годишен график)	Производство на изделия от ковък чугун	Производствено-складови територии и зони	400	По границите на производствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	24 часа/5 дневна работна седмица	63,9	50,1
2	ЕТ „Валери Борисов“, с. Сталийска махала, общ. Лом, обл. Монтана (контролно по годишен график)	Производство, преработка и продажба на растителна продукция	Производствено-складови територии и зони	7	По границите на производствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	8 часа/5 дневна работна седмица	-	-
3	„Пентоп“ ЕООД, гр. Вършец (контролно по годишен график)	Производство на други изделия от дървен материал	Производствено-складови територии и зони	350	По границите на производствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	8 часа/5 дневна работна седмица	61,2	44,9

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2024 г.

4	„Регионално депо за отпадъци - Монтана” ЕООД, гр. Монтана (собствено периодично измерване)	Депониране на неопасни отпадъци	Производствено-складови територии и зони	1090	По границите на производствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	8 часа/5 дневна работна седмица	57,1	23,3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
5	„Берг Монтана Фитинги“ ЕАД – производствена площадка, гр. Монтана (собствено периодично измерване)	Производство на изделия от ковък чугун	Производствено-складови територии и зони	480	По границите на производствената площадка: Ден-70 Вечер-70 Нощ-70 В мястото на въздействие: Ден-55 Вечер-50 Нощ-45	24 часа/5 дневна работна седмица	Ден - 62,1	Ден - 41,8
							Вечер - 61,7	Вечер - 41,5
							Нощ - 61,3	Нощ - 41,3
6	„ЕМКО“ ООД обособено производство, гр. Монтана (собствено периодично измерване)	Производство на въоръжение и боеприпаси	Производствено-складови територии и зони	650	По границите на производствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	8 часа/5 дневна работна седмица	63,8	35,7
7	„Свинокомплекс Дунавци“ ЕООД – свинокомплекс Дунавци, гр. Дунавци, общ. Видин, обл. Видин	Отглеждане на свине	Производствено-складови територии и зони	130	По границите на производствената площадка: Ден-70 Вечер-70 Нощ-70	24 часа/7 дневна работна седмица	Ден - 54,1	Ден - 40,8
							Вечер - 52,9	Вечер - 37,5

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2024 г.

	(собствено периодично измерване)				В мястото на въздействие: Ден-55 Вечер-50 Нощ-45		Нощ - 51,7	Нощ - 37,9
8	„Монбат“ АД – производствена площадка, гр. Монтана (собствено периодично измерване)	Производство на оловно- киселинни акумулаторни батерии	Производствено- складови територии и зони	1000	По границите на произ- водствената площадка: Ден-70 Вечер-70 Нощ-70 В мястото на въздействие: Ден-55 Вечер-50 Нощ-45	24 часа/7 дневна работна седмица	Ден - 68,2	Ден - 38,2
							Вечер - 68,5	Вечер - 38,1
							Нощ - 68,2	Нощ - 38

III. 3. РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА

1. Радиационния гама фон и атмосферна радиоактивност

На територията на РИОСВ - Монтана действат три ЛМС /локални мониторингови станции/ - в Монтана, Видин и Вълчедръм - които са част от Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон.

Обобщени данни за средно годишните стойности на мощността на амбиентната еквивалентна доза на радиационния гама фон за 2024 г./в $\mu\text{Sv/h}$ / са дадени в таблицата по-долу:

ЛМС Видин	0,103
ЛМС Вълчедръм	0,079
ЛМС Монтана	0,114

Измерванията на радиационния гама-фон се извършват 24 часа в денонощието от Локалните мониторингови станции. Регистрираните през 2022 г. стойности не се отличават от характерните за региона.

Със стационарна станция се извършва набиране на аерозолни пробиза радиологичен мониторинг на атмосферен въздух. Наблюдаван параметър е специфичната обемна активност [mBq/m^3] на U-238, Ra-226, Ra-228, K-40 Cs-137, Pb-210 и Be-7. През 2024 г. са набрани и анализирани 25 бр. аерозолни проби. Не са регистрирани наднормени концентрации на естествени и техногенни радионуклиди, съгласно Наредба за радиационна защита от 20.02.2018 г. изм. и доп. ДВ бр. 110 от 20.12.2020 г.

2. Радиологични характеристики на необработваеми почви и води от повърхностни реки и водоеми

2.1 Радиологичният мониторинг на повърхностни води включва 10 пункта по поречията на реките Огоста, Дунав, Тимок, Цибрица, Бързия, Ботуня и Коритарска бара. Наблюдаван параметър е общата бета активност. За 2024 г. тя е в диапазона 0,020 - 0,295 Bq/l.

2.2 Радиологичният мониторинг на необработваеми почви включва:

- Радиологичен мониторинг в райони с потенциални замърстители на околната среда с радиоактивност - 10 пункта в 3-30км зона на АЕЦ "Козлодуй и 1 пункт в района на сгуруотвала на ТЕЦ "Видин".

- Фонов радиологичен мониторинг на необработваеми почви – включва 42 пункта в област Монтана и област Видин.

Наблюдаван параметър е специфичната активност [Bq/kg] на U-238, Ra-226, Th-232, K-40, Pb-210 и Cs-137. Не се установява изменение на характерните за отделните пунктове стойности на естествените и техногенни радионуклиди в анализираниите през 2024 г. проби. Специфичната активност на Cs-137 за пунктовете в райони с потенциални замърсители е в диапазона 1,26 – 18,5 Bq/kg. Специфичната активност на Cs-137 във фоновите проби е в диапазона 0,22 – 67 Bq/kg.

2.3 Радиологичният мониторинг на седименти включва 10 пункта по поречията на реките Огоста, Дунав, Тимок, и Коритарска бара. Не се установява изменение на характерните за отделните пунктове стойности на естествените и техногенни радионуклиди в анализираниите през

2024 г. проби. Специфичната активност на Cs-137 в пробите от пунктовете е в диапазона 0,40 – 8,5 Bq/kg.

III.4. ХИМИКАЛИ И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ ГОЛЕМИ АВАРИИ

4.1. Кратко описание на състоянието в областта на управлението на химикалите

Работата на експертите по химикали обхваща дейностите по ограничаване и предотвратяване на аварии с опасни химични вещества, с цел опазване на околната среда и здравето на населението. На територията на контролираните от РИОСВ – Монтана две области (област Монтана и област Видин), са съсредоточени разнообразни по вид и количества опасни химични вещества и смеси (ОХВС). Следи се спазването на Стратегията за устойчивост в областта на химикалите, която е част от приоритетите на ЕС за нулево замърсяване - ключов ангажимент на Европейския зелен пакт и има за цел по-добра защита на хората и околната среда от вредни химикали, както и стимулиране на иновациите чрез насърчаване на използването на по-безопасни и по-устойчиви химични вещества и смеси, като се забранява употребата на група химични вещества в потребителски продукти – играчки, артикули за деца, козметични продукти, детергенти, материали предназначени за контакт с храни и текстил, освен ако не се докаже, че е от съществено значение и е със специално разрешение използването им.

Контролът на всички ОХВС се осъществява на база общоприетото европейско законодателство, което е транспонирано в българското. В основата на прилагането в Европейския съюз на съвременното законодателство в областта на химичните вещества в полза на здравето на човека и околната среда е Европейската агенция по химикали (ЕСНА), която има за цел повишаване качеството на живот, като гарантира безопасна употреба на химичните вещества в Европа.

Текущият контрол на операторите, използващи и съхраняващи ОХВС се състои в:

- ✓ проверка на условията за съхранение и особено за съвместимост на всички химикали, съгласно Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (ЗЗВВХВС) и Наредбата за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси (Наредбата);
- ✓ наличие на информационните листи за безопасност, съгласно чл. 31 от Регламент 1907/2006 REACH;
- ✓ наличие и употреба на вещества с предмет на разрешаване, включени в Приложение XIV на Регламент 1907/2006 REACH, които не следва да се употребяват, освен ако за тях е подадено заявление за разрешаване, както и на вещества с предмет на ограничаване от Приложение XVII на REACH;
- ✓ наличие и употреба на вещества, включени в Приложение I на Регламент (ЕС) 2019/1021 относно устойчивите органични замърсители (УОЗ);
- ✓ контрол върху спазване задълженията на операторите за извършване на оценка за съхранение съгласно изискванията на раздел IV от Наредбата и утвърдения формат съгласно Заповед № РД-184/09.03.2021 г. на Министъра на околната среда и водите;
- ✓ складовете за съхранение на ОХВС по отношение на правилно съвместно съхранение, обозначаване с табели с категории на опасност и др;
- ✓ спазване всички превантивни мерки за предотвратяване на големи аварии и за ограничаване на последствията от тях за човека и околната среда, с най-голям приоритет са изискванията към операторите на предприятия/съоръжения, попадащи в обхвата на Глава 7, раздел I на ЗООС.

Предизвикателство пред дейността на РИОСВ – Монтана е увеличаващия се брой на предприятията осъществяващи внос, производство, съхранение и употреба на вещества от Приложение № 3 на ЗООС в количества под праговете за класифициране с рисков потенциал.

През 2024 г. на територията на РИОСВ – Монтана няма установени случаи на аварийни ситуации в обекти, класифицирани с висок или нисък рисков потенциал, в т.ч. не са констатирани аварии, водещи до замърсяване на компонентите на околната среда с опасни химични вещества и смеси.

4.2. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контрола през годината, съгласно различните нормативни актове

През 2024 г. контролът на химичните вещества и смеси приоритетно беше насочен към:

Контрол на обекти за съответствие с условията и реда за производство и употреба на химични вещества в самостоятелен вид, в смеси или в изделия, както и контрол по изпълнение на изискванията за регистрация на химични вещества, съгласно Регламент (ЕО) №1907/2006 (REACH), изменен с Регламент (ЕС) 2015/830;

- Спазване процедурите и инструкциите за безопасно съхранение на химикалите, поддръжката на складовите съоръжения, както и преглед (актуализиране при необходимост) на изготвените от операторите оценки за безопасността на съхранението на опасни химични вещества и смеси по чл. 9 от Наредбата за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси;

- Условията и реда за производство и употреба на химични вещества в самостоятелен вид, в смеси или в изделия;

- Контрол на изискванията за разширени информационни листове за безопасност (ИЛБ) и сценариите на експозиция (СЕ);

- Контрол на изискванията за разрешаване, съгласно REACH в рамките на Деветия хармонизиран европейски проект на Форума на ЕСНА (REF-9) „Контрол на изпълнението на задълженията за разрешаване, съгласно REACH;

- Контрол във връзка с провеждането на Десетия координиран европейски проект (REF-10) на Форума за обмен на информация по въпросите на прилагането на Регламент (ЕО) № 1907/2006 REACH в обектите в териториалния обхват на РИОСВ – Монтана. При извършената документална проверка по проект REF – 10 по отношение съдържанието на вещества, за които са въведени ограничения, съгласно Приложение XII на Регламент (ЕО) 1907/2006 (REACH), съобразно наличната информация в предоставените информационни листове за безопасност (ИЛБ) и на етикета на проверените продукти се констатира, че партидите съответстват по отношение на съдържанието на ограничени вещества от Приложение XVII на Регламент REACH. В тази връзка не са взимани проби от тях и съответно изпращани за анализ в акредитирана лаборатория;

- Контрол на ограниченията на вещества в изделия, вкл. нотификации от Комисията за защита на потребителите.

- Контрол на вещества, предмет на разрешаване (Приложение XIV на REACH), след достигане на съответната дата на забрана на целеви групи: оператори, на които е издадено разрешение или се ползват от преходния период, предвиден в чл. 56, §1, г) на REACH (чл. 56, §1, а)); потребители надолу по веригата, които употребяват вещества, за чиято употреба е издадено разрешение на участник нагоре по веригата на доставки (нотификатори по чл. 66); оператори, които пускат на пазара вещество, за чиято употреба е издадено разрешение на непосредствен участник надолу по веригата на доставки (чл. 56, §1, д)) и производители, вносители, потребители надолу по веригата на вещества, предмет на разрешаване, които пускат на пазара или употребяват без издадено разрешение;

- Регламент (ЕС) 2019/1021 относно устойчивите органични замърсители на производители на изделия, вносители и потребители надолу по веригата (които използват УОЗ вещества, чиято

употреба е разрешена в съответствие с граничните стойности, посочени в Приложения I и II на Регламент 2019/1021), в т.ч. контрол за установяване на притежатели на запаси на УОЗ вещества за разрешена употреба, съгласно чл. 5(2) от регламента.

Прилагане на глава седма, раздел I „Контрол на опасностите от големи аварии“ от ЗООС:

На територията на двете области – област Монтана и област Видин, контролирани от РИОСВ – Монтана попадат осем броя оператори на предприятия/съоръжения, класифицирани с висок/нисък рисков потенциал.

Пет броя предприятия и/или съоръжения с оператори „ЛАТ Найтрожден България“ ЕООД, гр. София, „Монбат“ АД, гр. София, „Ида Трейдинг“ ЕООД, гр. София, „Армс Кийпинг“ ЕООД, с. Горни Лом и „Видекс“ АД, гр. София (в ликвидация) са класифицирани като предприятия/съоръжения с висок рисков потенциал (ПСВРП).

Класифицирани с нисък рисков потенциал са три броя предприятия и/или съоръжения (ПСНРП) – „Олимекс“ ЕООД, гр. Видин, „ОМВ България“ ООД, гр. София и „Фаустина Груп“ ЕООД, гр. София (в несъстоятелност). Всички имат съгласувани от директора на РИОСВ- Монтана Доклади за политиката за предотвратяване на големи аварии (ДППГА).

Честотата на проверките на тези предприятия се определя от системната оценка на опасностите във всяко от тях.

Контролът на тези обекти се извършва по утвърден план, чрез съвместни проверки от определени със заповед на директора на РИОСВ- Монтана комисии, съставени от представители на регионалните структури на Министерството на околната среда и водите, Министерството на вътрешните работи, Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ и кметовете на общини. В съответствие с годишния план през 2024 г. за контролната дейност на комисиите за извършване на съвместни проверки на обекти, класифицирани с висок или нисък рисков потенциал, са извършени 6 броя контролни проверки на 5 предприятия, класифицирани с висок рисков потенциал и една на оператор на съоръжение с нисък рисков потенциал („Олимекс“ ЕООД). Осъществен е текущ контрол за спазване изискванията на:

- Закон за опазване на околната среда (ЗООС);
- Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (ЗЗВВХВС);
- Регламент (ЕО) №1907/2006 г. (REACH);
- Регламент (ЕО) № 1272/2008 г. (CLP);
- Наредба за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси;
- Наредба №8121з-647 за правилата и нормите за пожарна безопасност при експлоатация на обектите;
- Закона за защита при бедствия;
- Закона за здравословни и безопасни условия на труд.

Съоръженията се експлоатират в съответствие с приетите мерки в уведомления за класификация (УК), доклади за безопасност (ДБ), ДППГА и аварийни планове, при прилагане на Системата за управление на мерките за безопасност (СУМБ) и мониторинга на аварийното планиране. Документирано е преразглеждането на изпълнението на СУМБ. Площадките и аварийните пътища са чисти и добре поддържани, персоналът е запознат с опасностите при работа с опасни вещества.

През 2024 г. на трима оператори на ПСВРП са издадени от изпълнителния директор на ИАОС Решения за одобряване на ДБ въз основа на представени заявления, както следва:

➤ „Армс Кийпинг“ ЕООД, с. Горни Лом за Складова база Горни Лом в землището на село Горни Лом, община Чупрене;

➤ „Ида Трейдинг“ ЕООД, гр. София за Складова база Ливадски дол в землището на град Монтана;

➤ „Монбат“ АД, гр. София за експлоатацията на инсталация за производство на оловно кисели акумулаторни батерии и инсталация за рециклиране на батерии (ИРБ) в землището на град Монтана.

„Видекс“ АД (в ликвидация) няма одобрен актуализиран Доклад за безопасност (ДБ) и не е представял такъв в ИАОС. Операторът е в ликвидация от 13.02.2024 г. и няма служители на трудов договор. Единствен представител на предприятието е ликвидаторът г-н Милен Сланьовски, който е и материално отговорното лице на дружеството и отговорен за наличностите в складове за съхранение на ВВ № 4 и № 6, намиращи се на територията на бивш завод „Миджур“.

При извършените проверки на операторите на ПСВРП и ПСНРП са дадени общо 6 предписания, като всички са изпълнени в предвидения срок. За извършените проверки са съставени констативни протоколи и доклади по чл. 157 б, ал. 1 от ЗООС.

За отчетния период няма съставени актове за установяване на административни нарушения (АУАН) и не са прилагани принудителни административни мерки на ПСВРП и ПСНРП.

През 2024 г. не са установени аварийни ситуации, няма регистрирани случаи на големи аварии с опасни химични вещества и не са постъпвали жалби или сигнали от дейността на обектите, класифицирани като предприятия и/или съоръжения с висок/нисък рисков потенциал. При осъществения контрол се установи, че операторите са предприели мерки за предотвратяване на големи аварии и за ограничаване на последствията от тях за човешкото здраве и околната среда.

При осъществяване на превантивен, текущ и последващ контрол РИОСВ – Монтана до този момент не е констатирала наличие на опасности и външни фактори в обекти, съседни на предприятия/съоръжения, класифицирани с висок/нисък рисков потенциал, които биха довели до увеличаване на риска и последствията от възникване на големи аварии.

Въпреки това системният анализ на риска за тези обекти показва, че съществуват външни опасности, които биха увеличили риска и последствията при възникване на голяма авария. Тези външни рискове и източници на опасност са подробно описани във външните аварийни планове на съответните общински структури. Планирани са мерки, сили и средства за минимизиране на риска и последствията при възникване на голяма авария. През отчетната 2024 г. беше обърнато сериозно внимание върху съществуващите ПСНРП/ПСВРП по отношение на осигуряването на безопасни разстояния от/до ПСНРП/ПСВРП при съгласуване на устройствени планове и техните изменения, в т.ч. общи устройствени планове на общините (ОУП/ИОУП) и подробни устройствени планове (ПУП/ИПУП) на поземлени имоти, на чиято територия са разположени или се предвижда да бъдат разположени ПНРП и ПВРП, както и нови жилищни райони, транспортни пътища и обекти с обществено предназначение в близост до съществуващи ПНРП и ПВРП и нови такива. Продължи практиката на възложителите да се указва необходимостта от осигуряване съответните безопасни разстояния до съществуващите ПНРП и ПВРП и нови такива.

4.3. Кратко описание на резултатите от контролната дейност (за химикали и за управление на риска от големи аварии)

През 2024 г. на територията на РИОСВ – Монтана от направление „Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, екологична отговорност, доброволни ангажименти“ (КПКЗЕОДА) са извършени 68 броя проверки за контрол по приложение на Закона за защита от вредното въздействие на химични вещества и смеси (ЗЗВВХВС) и подзаконовите му нормативни актове, от които 62 броя планови проверки и 6 броя извънредни (33 броя са самостоятелни

проверки и 36 броя са в рамките на комплексни проверки по компоненти и фактори на околната среда, от които две са по искане на ОД на МВР- Видин). 6 броя проверки по СЕВЕЗО.

На два от обектите при планови проверки е направена и проверка в обхвата на чл. 103, ал. 1 от ЗООС, обекти с доклад от извършената класификация по образец съгласно Приложение № 1 от Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях, със заключение, че не са класифицирани като ПСНРП или ПСВРП. Планът за обектите подлежащи на контрол през 2024 г. по ЗЗВВХВС, е изпълнен на 100 %.

Извън тях експертите в направление КПКЗЕОДА са извършили и взели участие в:

- 18 броя (11 броя планови и 7 извънредни) на 9 броя оператори на инсталации с издадени Комплексни разрешителни по чл. 117 от ЗООС, при които са проверени изпълнението на условията в КР, касаещи законодателството по химични вещества и смеси;

- извършен контрол по приложение на ЗОПОЕЩ - 22 броя проверки - 3 броя планови проверки, 19 броя проверки в рамките на проверки по компоненти и фактори на околната среда (11 на обекти на обекти с издадени КР и 8 обекта са проверени в рамките на комплекси проверки по компоненти и фактори);

- извършени 6 броя проверки на предприятия с висок/ нисък рисков потенциал, класифицирани по чл. 103, ал. 2 от ЗООС.

През 2024 г. са извършени 13 броя извънредни проверки на 6 обекта по фактор „химикали”, от които:

- седем извънредни проверки на оператори с КР, както следва:
 - една проверка по сигнал за изпускане на неорганизиран емисии на производствена площадка на „Берг Монтана Фитинг“ ЕАД, за инсталация с издадено КР. При проверката не е констатирано неорганизирано изпускане на емисии при работата на инсталацията;

- две проверки на “Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Монтана, Криводол, Бойчиновци, Берковица, Лом, Чипровци, Георги Дамяново, Брусарци, Медковец, Вършец, Якимово и Вълчедръм”, с. Крапчене, м. "Неделище", като едната е във връзка със сигнал за нередовно запръстване и разпореждане на министъра на ОСВ за извършване на извънредна проверка относно спазване на условията в издаденото КР. При проверката е констатирано, че терените на използваните работни участъци са уплътнени и запръстени. Втората извършена проверка е във връзка със сигнал в социалните мрежи за наличие на дим и тлеещи участъци в непосредствена близост до депо, за което инспекцията се самосезира.

- една проверка на „Свинокомплекс Дунавци“ ЕООД, гр. Дунавци, на Ферма за интензивно отглеждане на свине Свинокомплекс „Дунавци“, с издадено КР, касаещ извозване и изхвърляне на торови маси от дейността на обекта в ниви, в землището на с. Дунавци, общ. Видин. При проверката не са установени миризми извън площадката на обекта, както и нерегламентирано изхвърляне на торови маси;

- три проверки на „Монбат“ АД, гр. София, от които една по сигнал за задушлива миризна на киселина около площадката на производственото предприятие, от извършената проверка не са констатирани миризми предполагащи емисии на киселини в атмосферата. Извършена е една проверка по писмо на МОСВ във връзка с издаване на Нотификация по реда на Регламент 1013/2006 и една проверка касаеща контрола по подписан Меморандум между „Монбат“ АД и МОСВ, относно обратно връщане на РЕ сепаратор на площадката на дружеството. При проверките не са установени нарушения и несъответствия с изискванията на законодателството;

- 4 броя по жалби и сигнали:

- един брой извънредна проверка на Цех за преработка на алуминий и производство на мълниеизолационни проводници, гр. Берковица, с оператор „Мастъртек БГ“ ЕООД, гр. София, по заповед на директора на РИОСВ- Монтана, във връзка с извършване на комплексна проверка

място и провеждане на контрол по фактори и компоненти на околната среда за изпълнение на екологичното законодателство. При проверката са установени несъответствия, поради което са дадени 5 броя предписания, от които 2 броя са от направление КПКЗЕОДА. Предписанията не са изпълнени и са изпратени два броя покани за съставяне на АУАН, предстои оформяне на АУАН по служебен път;

- един брой извънредна проверка на Асфалтова база, с. Сталийска махала, общ. Лом, с оператор „Пътинжинеринг - М“ ЕАД, гр. Монтана, във връзка със сигнал, касаещ изхвърляне на горещ асфалт в яма, при което е омряло попаднало куче в нея;

- извън плануваните проверки по контрол на пазара са извършени са и два броя извънредни проверки на търговски обекти за наличие на продукти относно получени уведомления по системата за бърз обмен на информация Safety Gate RAPEX.

- 2 броя съвместни проверки с органите на ОД на МВР- Видин:

- 2 броя извънредни проверки на предприятие за производство на патрони за стрелково оръжие в с. Горни Ломп, с оператор „Миджур Манеджмънт Кънстракшан“ ООД, с. Г. Лом и предприятие задобив на гипс, производство и пакетиране на гипс и строителни смеси, с. Кошава, с оператор „ГИПС Кошава“ АД, съгласно получено писмо и график за 2024 г. на ОД МВР- Видин за контрол на оператори с издадени разрешителни за дейности с взривни вещества.

Общо направлението е извършило 95 проверки през 2024 г.

Извършен контрол по регламенти както следва:

- Проверки по Регламент (ЕО) №1907/2006 г. относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH);

- Разширени информационни листи за безопасност и сценарии на експозиция изготвени в съответствие с нормативните изисквания.

През 2024 г. са извършени общо 11 планови проверки за наличие и предоставяне на ИЛБ. На 47 от обектите при планови проверки е направена и проверка в обхвата Регламент (ЕО) № 1907/2006 REACH. Производителите, вносителите и потребителите надолу по веригата на доставки на химични вещества и смеси, попадащи в обхвата на Регламент (ЕО) № 1907/2006 REACH са актуализирали информационните листи за безопасност съгласно изискванията. Резултатите от проверките показват значително подобряване качеството на ИЛБ и редовно предоставяне на потребителите по веригата. Задължените лица са представили разширени листове за безопасност, в които е включено и Приложение „Сценарии на експозиция“.

- Употреба на определени опасни вещества със срокове за забрана за употреба включени в Приложение XIV на Регламент (ЕО) № 1907/2006 г. Проверени са 11 дружества, в които не е установена употребата им.

- Употреба на вещества от Приложение XVII на Регламент REACH, за които има въведени ограничения при производството, пускането на пазара и употребата. Проверени са 11 дружества за наличие на вещества от Приложение XVII на REACH, като в обектите не са констатирани употреби на веществата или пускане на пазара, които са в нарушение на условията на ограничение, посочени в Приложение XVII.

- Регламент (ЕО) №1272/2008 относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси (CLP);

През 2024 г. са планирани 8 броя и извършени 8 броя проверки на 8 дружества по Регламент (ЕО) №1272/2008 (CLP) на производители и вносители на химикали. Няма установени нови задължени лица, няма извършена нотификация на вещества в Европейската агенция по химикали ЕСНА. Проведеният контрол е превантивен за фирмите, извършили вече нотификация за евентуален внос или производство на нови вещества (не нотифицирани). По време на

проверките операторите са представили всички изискуеми документи. На 33 от обектите при планови проверки е направена и проверка в обхвата Регламент (ЕО) №1272/2008 (CLP).

- Регламент №648/2004 относно детергентите;

През 2024 г са планирани 11 броя и извършени 11 броя проверки на 11 броя обекти по регламента. На един от обектите при планови проверки е направена и проверка в обхвата Регламент Регламент №648/2004.

- Регламент №649/2012 относно износа и вноса на опасни химикали (PIC)

За отчетния период не е прилагана процедура за износ или внос на вещества от Приложение I на Регламента.

- Регламент № 2017/852 относно живака;

През 2024 г. не са извършвани проверки по Регламент № 2017/852.

- Регламент (ЕС) 2019/1020 относно надзора на пазара

През 2024 г. са планирани 4 броя проверки на 4 броя обекти по регламента за надзор на пазара, в рамките на други планови проверки са извършени 5 проверки в обхвата на Регламент (ЕС) 2019/1020.

- Регламент (ЕО) 2019/1021 относно устойчивите органични замърсители (УОЗ):

В плана за контролна дейност на РИОСВ – Монтана през 2024 г. са планирани 5 броя и извършени 5 бр. проверки на оператори за съответствието на обектите с ограниченията за употреба на съединения, включени в Регламент (ЕО) 2019/1021 относно устойчивите органични замърсители (УОЗ), съответно на: Хексабромодихлорододекан (HBCDD); Полихлорирани нафталени (PCN); Късоверижни хлорирани парафини (SCCPs); Пентахлорфенол, и неговите соли и естери (PCPs); Декабромодифенил етер (deca-BDE); Перфлуорооктансулфонова киселина и нейните производни (PFOS). На 15 от обектите при планови проверки е направена и проверка в обхвата Регламент (ЕО) 2019/1021. В обектите се осъществяват следните дейности: производство и преработка на пластмасови изделия; производство на мебели от дървесина; производство на пластмасови опаковки; производство на конструкции и детайли от дървен материал; складове за съхранение на минерални торове; складове за съхранение на препарати за растителна защита; дистрибутор на препарати за растителна защита; производство на електроника; добив, производство и пакетиране на гипс и строителни смеси; производство на каучукови изделия. В проверените обекти не е установено наличие, употреба, внос/износ или производство на продукти/отпадъци, които съдържат горесцитираните УОЗ.

През 2024 г. са извършени и 6 броя проверки, от които 4 броя планирани и 3 броя извъдредни за наличие в търговската мрежа на продукти, които отговарят на изисквания, осигуряващи високо ниво на защита на обществените интереси, като здраве и безопасност в общ смисъл, здравословни и безопасни условия на работното място, защита на потребителите, опазване на околната среда и обществената сигурност. Проверките са фокусирани върху продукти, нотифицирани като несъответстващи съгласно законодателството на Съюза в Информационната и комуникационна система за надзор на пазара (ICSMS) и за които са получени уведомления по системата за бърз обмен на информация Safety Gate RAPEX, във връзка с писма №№ 48-00-597/19.09.2024 г., 48-00-627/07.10.2024 г. и 48-00-698-1/08.11.2024 г. за изделия категоризирани от нотификатора като представляващи сериозен риск за околната среда и във връзка с прилагане на Регламент (ЕС) 2019/1020 относно надзора на пазара, с цел установяване на съответствие на продуктите, разпространявани в търговската мрежа със законодателството по околна среда и осигуряване на високо ниво на защита на потребителите и околната среда, в тази връзка и в съответствие с контролната дейност по отношение на вещества, за които са въведени ограничения, съгласно Приложение XII на Регламент (ЕО) 1907/2006 (REACH) и на вещества, включени в Приложение I на Регламент (ЕС) 2019/1021 (POPs) относно устойчивите органични замърсители.

След преглед на предлаганите в търговските обекти артикули не се установи наличие на следните изделия с посочените в нотификациите партии с Референтен номер на ICSMS случай: GEN240529253526 (Bluetooth слушалки B20 Wireless headphone), GEN231114230792 (LED лампа за глава LED Waterproof head band lamp orange EC21820-CO12), RCH240610254627 (Плажна типка, Uppblåsbar strandboll, GU01404), GEN240215242064 (Осветителна верига LC0594mc00, A03134); GEN240402246916 (LED проектор Halloween от бяла пластмаса 26801) и GEN241017267514 (LED банер с букви Happy B'Day LED (Честит Рожден ден), които създават риск за околната среда.

- Наредба за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси;

През 2024 г. са извършени 60 броя проверки относно спазване на изискванията на Наредбата за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси, както следва 56 броя планови проверки. Извън планираните в обхвата на комплексни проверки по компоненти и фактори на ОС са извършени 2 броя и 2 броя по писмо и график на ОД на МВР- Видин. При тези проверки се констатира, че операторите съхраняват химичните вещества и смеси в съответствие с изискванията на Наредбата, поддържат се складовите съоръжения, спазват се общите изисквания към складовете и организацията за съвместно съхранение съгласно чл. 6 от Наредбата, както и условията посочени в информационните листи за безопасност на производителя или вносителя. Дружествата са изготвили оценка на безопасността на съхранението на химичните вещества и смеси в съответствие с утвърден със Заповед № РД-184/09.03.2021 г. от министъра на околната среда и водите формат за документирание на оценката.

От направения анализ на контролната дейност през 2024 г. по спазване изискванията на законодателството в областта на химикалите могат да се направят следните изводи:

В резултат на извършения контрол на обекти произвеждащи, употребяващи и съхраняващи опасни химични вещества и смеси е постигнато високо ниво на защита от вредното въздействие на опасните химични вещества и смеси върху околната среда и здравето на хората в района. Отчита се и по-добра осведоменост от страна на дружествата спрямо екологичното законодателство. Операторите на обектите, подлежащи на контрол по нормативната уредба в областта на химикалите спазват законодателството и са изпълнили дадените предписания.

Не са настъпвали аварийни ситуации, свързани с изпускане на ОХВС, водещи до увреждане на компонентите на околната среда.

IV. Превантивна дейност и контрол

1. Оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) и Екологична оценка (ЕО)

ОВОС и ЕО са превантивни инструменти, прилагани се за инвестиционни предложения, планове и програми с цел предотвратяване на замърсяването и опазване на околната среда и човешкото здраве. Чрез тях се осъществява:

- информиране на възложителите за приложимата процедура по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) за инвестиционни предложения, планове и/или програми и за необходимите действия, които трябва да предприемат;
- издаване на административни актове по ОВОС и ЕО;
- предоставяне на актуална информация на засегнатите лица и широката общественост.

1.1. Проведени процедури по реда на глава шеста, раздел II от ЗООС (ЕО) през 2024 г.:

В периода от 01.01.2024 г. до 31.12.2024 г. в РИОСВ – Монтана са внесени 115 бр. уведомление за планове и програми, като за 74 бр. от тях компетентният орган по околна среда е определил, че следва да се проведе процедура по преценяване на необходимостта от извършване на ЕО. В отговор на уведомление не са давани указания за провеждане на задължителна процедура по ЕО. След решение за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО за два плана е указано, че следва да се извърши ЕО. В резултат от проведените процедури по реда на глава шеста,

раздел II от ЗООС са издадени: 5 бр. становища по ЕО, с характер „съгласува“; 69 бр. решения за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО, от които 67 бр. с характер „да не се извършва ЕО“ и 2 бр. с характер „да се извърши ЕО“; 10 бр. решения за прекратяване на процедури по ЕО, поради непредставяне на допълнителна информация/неизпълнение на указания на компетентния орган по околна среда.

1.2. Проведени процедури по реда на глава шеста, раздел III от ЗООС (ОВОС) през 2024 г.:

За периода 01.01.2024 г. до 31.12.2024 г. от общо 314 бр. внесени в РИОСВ – Монтана уведомления за инвестиционни предложения за 47 бр. от тях компетентният орган по околна среда е определил, че следва да се проведе процедура по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, а за едно – задължителна процедура по ОВОС. След решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС за две инвестиционни предложения е указано, че следва да се извърши ОВОС. Издадени са: 42 бр. решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, от които 40 бр. с характер „да не се извършва ОВОС“ и 2 бр. с характер „да се извърши ОВОС“; 11 бр. решения за прекратяване на процедури по ОВОС (3 бр. по искане на заявителя; 8 бр. поради непредставяне на допълнителна информация/неизпълнение на указания на компетентния орган).

1.3. Осъществен контрол по издадени административни актове по ОВОС и ЕО през 2024 г.:

През отчетения период експертите от направление „ЕО и ОВОС“ в РИОСВ – Монтана са осъществили контрол на общо 41 броя издадени административни актове по ОВОС и ЕО, както следва:

- контрол по изпълнението на мерки и условия, поставени в решения по ОВОС и решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС: 6 бр.;
- наблюдение и контрол по изпълнението на мерки, посочени в становища по ЕО и на условия и мерки в решения за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО в процеса на прилагането на плана или програмата: 13 бр.;
- правното действие на актове по ОВОС и ЕО: 22 бр.

При осъществения през 2024 г. текущ контрол на издадените административни актове по ОВОС и ЕО са установени общо 3 бр. нарушения, за които са съставени 3 бр. АУАН и са сключени споразумения за приключване на административно-наказателното производство по реда на чл. 58г от Закона за административните нарушения и наказания. Дадени са общо 3 броя предписания, които са изпълнени в срок, установено при последващ контрол.

С проверките за правно действие на актовете по реда на глава шеста от ЗООС е установено, че 10 бр. са в сила, а 12 бр. са изгубили правното си действие, тъй като осъществяването на инвестиционните предложения не е започнало/плановите не са одобрени.

За загубилите правно действие административни актове са оповестени резултатите от проверките, чрез публикуване на съобщения на интернет страницата на РИОСВ – Монтана, като са информирани писмено съответния орган по одобряване/разрешаване и възложителите.

1.4. Предоставяне на информация на участниците в процесите по ОВОС и ЕО и на широката общественост:

На интернет страницата си РИОСВ – Монтана поддържа широк спектър от информация в областта на въздействието върху околната среда и екологичната оценка, включително се осигурява достъп до Публичен регистър с данни за процедурите по ОВОС и Публичен регистър с данни за процедурите по ЕО. Двата регистъра осигуряват на потребителите достъп до богат набор от данни и документи за текущи и приключили процедури по ОВОС/ЕО, включително и за постановените решения/становища. Предоставена е възможност за търсене по компетентен орган, инвестиционно

предложение/план/програма, местоположение, защитени зони и защитени територии, вид, етап и статус на процедурата по ОВОС/ЕО.

2. Комплексни разрешителни

РИОСВ – Монтана осъществява комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването от промишлени и производствени обекти, извършващи дейност с капацитет над определената прагова стойност в Приложение № 4 на Закона за опазване на околната среда. Целта на извършваната дейност е предотвратяване и минимизиране образуването на емисии на замърсяващи вещества, изпускани в околната среда, както и осигуряване на рационалното използване на суровини и енергия; на законосъобразната експлоатация на площадките на промишлените инсталации и предотвратяване на аварии.

Дейностите по комплексното предотвратяване и контрол на замърсяването (КПКЗ) са в две направления - участие на експертите на РИОСВ-Монтана в процедурите по издаване и преразглеждане на комплексните разрешителни (чрез изразяване на становища писмени и участия в ЕЕС на ИАОС) и контрол по изпълнение на условията в тях, включващ и разглеждане и потвърждаване на информацията в изготвените от операторите годишни доклади.

На територията, контролирана от РИОСВ - Монтана броят на операторите с издадени комплексни разрешителни (КР) е 15, като един оператор притежава 2 КР. Броят на инсталациите е 16, като един от операторите експлоатира 2 инсталации с едно КР.

През 2024 година са извършени 18 броя проверки (11 броя планови и 7 броя извънредни) на 9 оператора на 10 броя инсталации по изпълнение на условия в издадени КР, операторът „Монбат“ АД е с едно КР за два броя инсталации. Съгласно плана за контролна дейност, при заложи 11 броя проверки същите са реализирани. Процентно изпълнение на плана по този показател за 2024 г. е 100%.

Всички оператори с издадено КР в нормативно определения срок са представени годишни доклади за изпълнение на дейностите, за които е предоставено КР, както и докладванията в електронния формат в Европейски регистър за изпускането и преноса на замърсители (ЕРИПЗ) по Регламент 166/2006 ЕО, са извършили докладването в срок до 31 март, с изключение на операторите „Българплод София“ АД (площадка гр. Монтана), „Екопроекти“ ООД, гр. Димово, област Видин, „Игал“ ООД, гр. София (площадка с. Вълчек, община Макреш, област Видин) и „Фаустина Груп“ ЕООД, гр. Враца (площадка с. Доктор Йосифово), на които са издадени КР, но не са осъществявали дейност в инсталациите през 2023 г. и в тази връзка не са представили годишни доклади за 2023 г. и не са извършили докладване за годишните количества замърсители в атмосферния въздух.

От страна на РИОСВ - Монтана е проверено достоверността на докладваните от операторите данни по ЕРИПЗ. Представените ГДОС за 2023 г. съответства по форма и съдържание на утвърдения със Заповед № РД-806/31.10.2006 г. на министъра на околната среда и водите образец на годишен доклад. При проверката на качеството и достоверността на информацията по компоненти и фактори на околната среда от страна на експертите в РИОСВ - Монтана не са установени неточности и пропуски в докладваната в Годишния доклад информация. При извършената проверка през 2024 г. от екип експерти на РИОСВ- Монтана и БДДР- Плевен за достоверността на представената от операторите информация в ГДОС за 2023 г. и изпълнение на условията в КР за експлоатацията на инсталациите е констатирано съответствие с докладваното, което е описано в констативни протоколи (КП) от проверките. Окончателните доклади, комплектовани със становището на РИОСВ - Монтана са представени в ИАОС.

Запазва се тенденцията за изпълнението на плана за проверка на операторите с издадени КР на 100%. Въз основа на осъществявания регулярен контрол почти всички оператори с издадено

комплексно разрешително са представили в срок годишни доклади за изпълнение на условията в КР и са докладвали в Европейски регистър за изпускането и преноса на замърсители.

При извършване на контролната дейност през 2024 г. на територията, контролирана от РИОСВ - Монтана не са установени инсталации, попадащи в категориите промишлени дейности от Приложение № 4 на ЗООС, работещи без издадено КР. Операторите с издадени КР експлоатират инсталациите съгласно заложените условия в КР.

Операторите „Булгарплод София“ АД (площадка гр. Монтана), „Екопроекти“ ООД, гр. Димово, област Видин, „Игал“ ООД, гр. София (площадка с. Вълчек, община Макреш, област Видин) и „Фаустина Груп“ ЕООД, гр. Враца (площадка с. Доктор Йосифово), на които са издадени комплексни разрешителни не са осъществявали дейност в инсталациите, за експлоатацията на които е издаденото КР, през 2023 г. и в тази връзка не са представили годишни доклади за 2023 г. и не са извършили докладване за годишните количества замърсители в атмосферния въздух.

Извършени проверки и предприети действия по регистрирани жалби/сигнали.

През 2024 г. са постъпили седем броя жалби и сигнали, на които е реагирано своевременно. Извършени са седем проверки по регистрирани, както следва:

- една проверка по сигнал за изпускане на неорганизиран емисии на производствена площадка на „Берг Монтана Фитинги“ ЕАД, за инсталация с издадено КР. При проверката не е констатирано неорганизирано изпускане на емисии при работата на инсталацията;

- две проверки на “Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Монтана, Криводол, Бойчиновци, Берковица, Лом, Чипровци, Георги Дамяново, Брусарци, Медковец, Вършец, Якимово и Вълчедръм”, с. Крапчене, м. "Неделище", като едната е във връзка със сигнал за нередовно запръстване и разпореждане на министъра на ОСВ за извършване на извънредна проверка относно спазване на условията в издаденото КР. При проверката е констатирано, че терените на използваните работни участъци са уплътнени и запръстени. Втората извършена проверка е във връзка със сигнал в социалните мрежи за наличие на дим и тлеещи участъци в непосредствена близост до депо, за което инспекцията се самосезира.

- една проверка на „Свинокомплекс Дунавци“ ЕООД, гр. Дунавци, на Ферма за интензивно отглеждане на свине Свинокомплекс „Дунавци“, с издадено КР, касаещ извозване и изхвърляне на торови маси от дейността на обекта в ниви, в землището на с. Дунавци, общ. Видин. При проверката не са установени миризми извън площадката на обекта, както и нерегламентирано изхвърляне на торови маси;

- три проверки на „Монбат“ АД, гр. София, от които една по сигнал за задушлива миризна на киселина около площадката на производственото предприятие, от извършената проверка не са констатирани миризми предполагащи емисии на киселини в атмосферата. Извършена е една проверка по писмо на МОСВ във връзка с издаване на Нотификация по реда на Регламент 1013/2006 и една проверка касаеща контрола по подписан Меморандум между „Монбат“ АД и МОСВ, относно обратно връщане на РЕ сепаратор на площадката на дружеството. При проверките не са установени нарушения и несъответствия с изискванията на законодателството;

Пез отчетения период в РИОСВ – Монтана не са регистрирани аварийни ситуации, няма съставени актове за установяване на административни нарушения (АУАН) и не са прилагани принудителни административни на оператори с КР.

3. Осъществен контрол и предприети действия по прилагане на Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети (ЗОПОЕЩ).

По ЗОПОЕЩ през 2024 г. са извършени 22 броя проверки, от които планирани проверки 3 броя и 19 броя проверки в рамките на комплексни проверки по компоненти и фактори на околната среда.

На територията, контролирана от РИОСВ – Монтана за отчетния период няма случаи, които са класифицирани като непосредствена заплаха за екологични щети и случаи на причинени екологични щети. Не са установени щети върху защитени видове и природни местообитания; води и водни тела; почви. През периода не са постъпвали искания от физически или юридически лица (по смисъла на чл. 47, ал. 1 на ЗОПОЕЩ) за започване на процедура от компетентния орган за определяне и прилагане на оздравителни мерки.

Изпълнението на плана за контролна дейност по този показател е 100 %. Проверките са осъществени в рамките на плановите комплексни проверки. Не са извършвани извънредни проверки.

От извършения контрол не са установени случаи на непосредствена заплаха за екологични щети по чл. 20, ал. 1 от ЗОПОЕЩ и не са издавани нови Заповеди по същия закон. Не са постъпвали искания от физически лица за започване на процедура за определяне и прилагане на оздравителни мерки и не са издавани заповеди за превантивни/оздравителни мерки по ЗОПОЕЩ.

4. EMAS

На територията, контролирана от РИОСВ – Монтана няма оператори, регистрирани по Схемата на Общността за управление по околна среда и одит (EMAS) и в тази връзка през 2024 г. не са извършвани проверки.

5. Информация за състоянието на околната среда за активно формиране на обществено поведение за грижа към околната среда

При извършените проверки на общини Монтана и Видин за прилагането и изпълнението на мерките в общинските програми по чл. 27 от ЗЧАВ се установи известно забавяне в изпълнението им съгласно предвидените в плановите за действие обеми и срокове. В община Монтана съгласно проектите по Програма LIFE и ОП "Околна среда 2014-2020" е приключена подмяната на стари отоплителните уреди с нови климатични устройства, газови и пелетни котли и камини. Предприети са действия по прием на формуляри за кандидатстване за безвъзмездна подмяна на отоплителни устройства на твърдо гориво с екологични алтернативи за отопление по проект „Прилагане на мерки за подобряване качеството на въздуха в община Монтана“, финансиран по Програма „Околна среда“ 2021-2027 г., съфинансирана от ЕС и националния бюджет. В изпълнение на мерките в програмата на община Видин, насочени към намаляване на замърсяването от битовото отопление през есенно-зимния сезон чрез подмяна на старите отоплителни уреди с нови нискоемисионни такива, по проект BG16FFPR002-5.001-0016 „За почист въздух в Община Видин“ по Програма „Околна среда 2021 – 2027“ ще бъдат обхванати над 3700 броя домакинства.

Процедури по достъп на обществеността до информация за околната среда през 2024 г. постъпили заявления – 15 броя, издадени решения – 12 броя, с който е предоставен пълен достъп и 2 броя уведомителни писма. Отказан достъп на заявления с мотив разпоредбите на чл. 37, ал. 1, т. 3 и чл. 38 от ЗДОИ 1 брой. Обжалвания за отчетния период на 2024 г. няма.

Повишаване на екологичното съзнание и култура

През 2024 г. е проведен конкурс за изработване на оригинално пано или мартеница за дома и семейството, които да включват елементи от рециклируеми материали по повод 1 март.

По случай Световния ден на водата – 22 март РИОСВ - Монтана организира посещение на ученици от 12-ти клас, профилирана подготовка по биология, в Гимназия с преподаване на чужди езици „Петър Берон“, гр. Монтана на Пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) на гр. Монтана.

По време на визитата учениците се запознаха с дейността и процесите в инсталацията за пречистване на отпадъчните води в ПСОВ - Монтана. От представител на Регионална лаборатория – Монтана към Изпълнителна агенция по околна среда и водите, гр. София бе осъществено пробонабиране от пречистените отпадъчни води на изход ПСОВ и бе извършен експресен анализ на място по показатели рН, електропроводимост и температура.

На 22 април РИОСВ – Монтана в партньорство с Община Монтана отбеляза Деня на Земята с ученици от Пето СОУ „Христо Ботев, гр. Монтана и ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Габровница, общ. Монтана, където се проведе демонстрационни игри, свързани с разделното събиране на отпадъците, както и засаждане на цветя. Учениците от клуб „С грижа за природата“ към ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Габровница, общ. Монтана бяха организирани в училището изложба от рециклирани материали.

В ПМППГ „Св. Климент Охридски“, гр. Монтана“ на 22 април ученици от 8в клас представиха пред учениците от 5, 7, 8 и 11 клас филм „Болната планета“, презентация на тема „Планетата срещу пластмасата“, постери с видове пластмаси и влиянието им върху растенията, животните и човешкото здраве. Участници от публиката решаваха ребус с част от представената им информация.

В рамките на подготовката за изпълнение на програма „Мониторинг, контрол и обезвреждане на негодни за употреба препарати за растителна защита (ПРЗ) и мерки за превенция“ (втори етап), финансирана по Швейцарско-българска програма за сътрудничество

(ШБПС), РИОСВ - Монтана организира среща със заинтересованите страни по програмата. Срещата се проведе на 12 юни 2024 г. в залата на Младежкия дом в Монтана. Присъстваха представители на областната управа, на общините Бойчиновци, Брусарци, Вършец, Георги

Дамяново и Лом в област Монтана и на община Макреш в област Видин, някои от собствениците на складове, в които се съхраняват негодни за употреба ПРЗ, представители на ОДБХ-Монтана и на неправителствения сектор, както и наблюдател от офиса за икономическо сътрудничество към Швейцарското посолство. Експерт от дирекция „Управление на отпадъците и опазване на почвите“ в Министерството на околната среда и водите даде разяснения за практическото изпълнение на програмата, което ще започне през 2025 г.

Конкурс за детска рисунка под надслов „Красотата на природата“ по повод Европейския ден на „Натура 2000“ бе организиран от РИОСВ - Монтана.

По повод 5 юни - Световният ден на околната среда, РИОСВ – Монтана организира инициатива по повод празника, свързана с разделно събиране и почистване от отпадъци в района на крепостта „Кастра ад Монтанезиум“ /„Калето“/, с участието на ученици от ПГПЧЕ „Петър Богдан“ с ръководител Д. Иванова, зам. кмет на Монтана – г-н Ст. Станоев, зам. областен управител – Калин Хайтов, председател на общински съвет – инж. Иво Иванов, представители на общинската и областната администрация в Монтана и общински съветници. РИОСВ – Монтана раздаде на всички участници в акцията чували и ръкавици. Беше обходен участъкът от парк „Слънчева градина“ до крепост „Калето“, като отпадъците бяха събрани разделно – хартиени и картонени опаковки; пластмасови и метални отпадъци; стъклени опаковки.

употреба гуми.

На 02.08.2024 г. служители на РИОСВ – Монтана и представители на Областна администрация Монтана извършиха почистване на два терена в гр. Монтана – района на ЦДГ №12 „Здравец“ и около ПГТЕ „Христо Ботев“ и ПГСН „Проф. Арх. Стефан Стефанов“. Акцията по почистването е в рамките на инициативата на Министерството на околната среда и водите за идентифициране/картотекиране на замърсени терени и своевременно организиране на почистването им. Терените са почистени от разпилени отпадъци от опаковки, пластмасови и стъклени шишета, излезли от

През 2024 г. на интернет страницата на РИОСВ – Монтана са публикувани 38 броя прессъобщения.

Издадени агитационни материали – 100 броя дипляни с информация за новообявени 5 броя защитени територии, 20 броя тениски, 50 броя екомешка, 50 броя химикали с лого и текст.

Посетители на интернет страницата на РИОСВ – Монтана 36717 броя уникални посещения. Общ брой посещения (импресии) за 2024 г. – 123 256 броя.

6. Административно - наказателна отговорност и принудителни административни мерки.

През 2024 г. са съставени 18 акта за установени административни нарушения, като един АУАН е отменен.

Издадени са 6 броя наказателни постановления (НП) на обща стойност 7 600 лв., от които 6 бр. НП са за налагане на глоби на стойност 7 600 лв. Не са наложени имуществени санкции с издадени НП.

Наложените Глоби през 2024 г. глоби са по реда на Закон за управление на отпадъците (ЗУО) - 6 броя на стойност 7 600 лв.;

Събраните през 2024 г. суми от наложени глоби и имуществени санкции са 3690 лв.

Сключени са 18 бр. споразумения по чл. 58г от Закона за административните нарушения и наказания, както следва: по ЗООС - 7 бр.: по ЗУО – 10 бр.; по ЗЗТ – 1 бр. Общата стойност на сумите по сключените Споразумения е 22 820 лв., а събраната сума от сключени споразумения е 22 820 лв.

Не са предавани са за събиране от НАП преписки по наказателни постановления.

От обжалваните наказателни постановления за налагане на глоби през 2023 г. и 2024 г., но приключили през 2024 г., и от обжалваните през 2024 г. са влезли в сила 12 броя на стойност 52 600 лв., като в съдебна процедура са 5 броя на стойност 11 400 лв. Отменено от съда е 1 брой НП на стойност 500 лв.

Сравнение спрямо 2023 г.:

През 2023 г. са съставени 47 акта за установени административни нарушения.

Издадени са 31 броя наказателни постановления (НП) на обща стойност 100 300 лв., от които 26 бр. НП са за налагане на глоби на стойност 52 800 лв. и с 5 бр. НП са наложени имуществени санкции на обща стойност 47 500 лв. Наказателното производство по 1 броя съставени АУАН е прекратено.

Наложените имуществени санкции са по реда на:

- Закона за опазване на околната среда (ЗООС) – 3 броя на стойност 54 000 лв;

- Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) - 2 броя на стойност 2500 лв.

Наложените през 2023 г. глоби са по реда на:

- Закон за управление на отпадъците (ЗУО) - 18 броя на стойност 47 200 лв.;
- Закона за опазване на околната среда (ЗООС)- 2 брой на стойност 4000 лв.
- Закона за биологичното разнообразия (ЗБР)-5 броя на стойност 1500 лв.
- Закона за лечебните разстения (ЗЛР)- 1 брой на стойност-100 лв.

Събраните през 2023 г. суми от наложени глоби и имуществени санкции са 18 000 лв.

Сключени са 14 бр. Споразумения по чл. 58г от Закона за административните нарушения и наказания, както следва: по ЗООС - 2 бр.; по ЗУО – 6 бр.; по ЗБР – 3 бр., по ЗВ – 2 бр. и по ЗВВХВС -1бр. Общата стойност на сумите по сключените Споразумения е 36 000 лв., а събраната сума от сключени споразумения е 36 000 лв.

Предадени са за събиране от НАП преписки по 2 броя наказателни постановления на обща стойност 600 лв, от които:

- 1 брой по ЗЛР на стойност 100 лв.;
- 1 брой по ЗБР на стойност 500 лв.;

От обжалваните наказателни постановления за налагане на глоби през 2022 г. и 2023 г., но приключили през 2023 г., и от обжалваните през 2023 г. са влезли в сила 7 броя на стойност 13 800 лв., а в съдебна процедура са 3 броя на стойност 6400 лв. По отношение на обжалваните наказателни постановления, с които са наложени имуществени санкции, са влезли в сила 1 брой на стойност 2 000 лв.; отменен е 1 брой на стойност 10 000 лв.

От направеното сравнение спрямо 2023 г., през 2024 г. са съставени два пъти по-малко АУАН-и. По малко са и издадените НП - 31 за 2023 г. и 6 за 2024 г. Споразуменията в съответствие с чл. 58г от Закона за административните нарушения и наказания са увеличени с 4 броя.

Осъществената през 2024 г. санкционна дейност на РИОСВ – Монтана по чл.69, ал. 1 от ЗООС е въз основа на резултатите от проведен контролен мониторинг съвместно с Регионална лаборатория – Монтана към ИАОС - София по компонент „Води”, и с Регионална лаборатория – Плевен към ИАОС - София по компонент „Въздух”, както и от проведения собствен мониторинг от операторите с представени резултати от тях в РИОСВ - Монтана.

Наложените и променени санкции през 2024 година по компонент „Води“ за замърсяване на повърхностен воден обект, базирани на резултати от проведен контролен и собствен мониторинг на отпадъчни води, са:

1. „Аркус” Ад, гр. Лясковец, Обособено производство в гр. Лом (Поделение 1400) - с НП №С-6-362-1/16.02.2024 г. е наложена текуща санкция на стойност 897,97 лв/мес. (контролен мониторинг), отменена със Заповед №С-6-362-2/17.05.2024 г. (собствен мониторинг);

2. Община Грамада, Канализационна система на гр. Грамада – с НП №С-6-363-1/29.03.2024 г. е наложена текуща санкция на стойност 44,26 лв. (контролен мониторинг) , отменена със Заповед №С-6-363-2/23.04.2024 г. (собствен мониторинг);

3. „Технически компоненти България“ ЕООД, гр. Видин, Предприятие за производство на ел.технически изделия в гр. Видин - с НП №С-6-364-1/01.04.2024 г. е наложена текуща санкция на стойност 44,21 лв. (контролен мониторинг) , отменена със Заповед №С-6-364-2/27.06.2024 г. (собствен мониторинг);

4. „Пирин Трейд 2013“ ЕООД, Млекопреработвателно предприятие в с. Кошава – отменена текуща санкция със Заповед №С-6-350-2/07.03.2024 г. (контролен мониторинг).

5. „Чарива фуудс“ ЕООД, гр. София, Млекопреработвателно предприятие в с. Кошава, общ. Видин - с НП №С-6-365-1/25.04.2024 г. е наложена текуща санкция на стойност 77,91 лв. (контролен мониторинг), увеличена с НП №С-6-366-1/04.11.2024 г. на 97,64 лв/мес.(контролен мониторинг);

6. „Компас” ЕООД, гр. Монтана, Предприятие за производство на месни и меснорастителни консерви в с. Комарево, общ. Берковица – наложената с НП №С-6-352-1/08.02.2023 г. текуща санкция е намалена със Заповед №С-6-352-3/31.01.2024 г. на 7,65 лв/мес. (контролен мониторинг) и впоследствие е отменена текуща санкция със Заповед №С-6-352-4/29.11.2024 г. (контролен мониторинг);

7. Община Берковица, Дом за пълнолетни лица с деменция в с. Бистрилица, общ. Берковица - намалена със Заповед №С-6-358-2/09.007.2024 г. наложена с НП №С-6-358-1/29.06.2023 г. текуща санкция от 192,66 лв/мес. (контролен мониторинг) на 2,14 лв/мес. (контролен мониторинг);

8. Община Вълчедръм, Канализационна система на гр. Вълчедръм – наложената през 2023 г. текуща санкция е отменена със Заповед №С-6-359-2/11.01.2024 г. (собствен мониторинг);

Общата стойност на наложените с 5 броя наказателни постановления по реда на чл. 69, ал. 1 от ЗООС през 2024 г. по компонент „Води“ *санкции* е 1161,99 лв. (за сравнение през 2023 г. сумата е 520,81 лв.).

Санкционната дейност на РИОСВ – Монтана през 2024 г., касаеща компонент „Въздух“, по реда на чл. 69 от ЗООС, се базира на резултатите от проведения контролен и собствен мониторинг на изпусканияте в атмосферата емисии на вредни вещества и е както следва:

I. *Наложени санкции през 2024 г. няма (наложени през 2023 г. – 1 брой).*

II. *Намалени санкции през 2024 г. няма (2023 г. – 2 броя на 2 обекта).*

III. *Отменени санкции със Заповед на директора на РИОСВ – Монтана по реда на чл. 69б от ЗООС – 1 брой (2023 г. – няма):*

- „БКС Бъдинстрой“ АД, гр. Видин, Асфалтова база „Катюша“ в гр. Видин, общ. Видин, обл. Видин – със Заповед № С-6-350-2/05.11.2024 г. за прекратено замърсяване на атмосферния въздух с наднормени емисии по показател „въглероден оксид“ от работата на асфалтосмесител в обекта е отменена наложената през 2022 г. текуща санкция в размер на 11,94 лв./мес., считано от 16.10.2024 г.

Изводът от направения анализ и в сравнение с 2023 г. на наложените санкции за замърсяване на атмосферния въздух показва продължаващо намаляване на замърсяването с емисии над допустимите норми, вследствие на по отговорното отношение на операторите на обекти за поддържане в техническа изправност на пречиствателните съоръжения, осъществяване на оптимален горивен процес в горивните инсталации и засиления контрол от страна на експертите на инспекцията.

Жалби и сигнали

От общия брой извънредни проверки за 2024 г. са извършени 74 броя проверки по получени общо 138 броя сигнали и жалби от физически, юридически и други лица (вкл. и препратени с писма от МОСВ и други институции), по които са предприети действия в законоустановения срок. Подателите са уведомени своевременно за резултата. По компетентност до съответните институции за действия са препратени 64 броя сигнали и жалби. Основателните сигнали и жалби са 53 броя. При извършените проверки по сигнали и жалби са дадени 20 броя предписания, съставени са 4 броя АУАН.

От подадените сигнали РИОСВ – Монтана е предприела мерки за бедстващи птици от застрашени видове. Птиците, нуждаещи се от медицински грижи са прибрани и изпратени в Спасителния център за диви животни гр. Стара Загора с протоколи за разпореждане, или са им положени грижи на местно ниво.

V. ПРОЕКТИ/ОБЕКТИ С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

През 2024 г. на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана в област Видин и област Монтана са реализирани 32 броя проекти в кампанията за „Чиста околна среда“, финансирани от ПУДООС на обща стойност – 382 876,39 лв. 11 броя проекта са реализирани от училища и детски градини на обща стойност 76 082,33 лв. и 21 броя проекта от общини и кметства на обща стойност 306 794,06 лв.

Информация за изпълнявани проекти с екологично значение				
Наименование на проекта	Кратка характеристика	Източници на финансиране	Стойност на проекта	Етап на изпълнение
1	2	3	4	5
"Обичам природата и аз участвам", финансирана страна Кметство Крива бара, общ. Брусарци, обл. Монтана	Закупуване и монтаж на комбинирано детско съоръжение за пързаяне, катерене и пазене на равновесие. Закупуване и монтаж на детска занимателна игра, закупуване и монтаж на люлка тип везна, закупуване и монтаж на кошчета, закупуване и монтаж на пейки, доставка на уреди.	ПУДООС	15 000,00	Завършен
"Почистване, озеленяване и изграждане на кът за игра и отдих", финансирана страна Кметство Черни връх, общ. Вълчедръм, обл. Монтана	Почистване на терен и извозване на отпадъци. Засаждане на иглолистни дървета. Доставка и монтаж на тенис на маса на открито. Доставка и монтаж на шах маса на открито. Доставка и монтаж на беседка. Доставка и монтаж на комбинирано детско съоръжение. Доставка и монтаж на пейки, кошчета за отпадъци, транспортни разходи.	ПУДООС	15 000,00	Завършен
"Вода за всеки, вода завинаги", финансирана страна Кметство Ракитница, общ. Брегово, обл. Видин	Доставка и монтаж на пейки, доставка и монтаж на беседка. Озеленяване рози, иглолистни дървесни видове. Изграждане на парапет - метален, доставка и монтаж на паркови соларни лампи.	ПУДООС	14 720,00	Завършен
"Благоустройство на обществен селищен парк, намиращ се в ПИ 05654.500.879 по КК на с. Боровци, общ. Берковица", финансирана страна кметство Боровци, общ. Берковица, обл. Монтана	Почистване и подравняване на терена. Доставка и монтаж на паркови пейки, тенис на маса на открито, кош за отпадъци, маса за шах на открито, закупуване на бетон и алмировка на фундаменти. Затревяване. Закупуване на дръвчета широколистни, на жив плет, на цветя многогодишни, изграждане на алпинеум.	ПУДООС	14 997,20	Завършен
"Създаване на еко-зона за отдих и развлечения за жители и гости на с. Бело поле, общ. Ружинци, обл. Видин", финансирана страна кметство с. Бело поле, общ. Ружинци, обл. Видин	Почистване и подравняване на района. Закупени и засадени растителни видове - цветя на терена. Закупени, доставени и монтирани са : "Морски шах", комплекс маса с пейка, кошчета за разделно събиране на отпадъци, петоъгълна беседка, комбинирано детско съоръжение, детска люлка, цимент и детска въртележка.	ПУДООС	15 016,90	Завършен

"Изграждане на привлекателен кът за отдих в централната част на с. Мали Дреновец, общ. Димово, обл. Видин", финансирана страна кметство с. Мали Дреновец, общ. Димово, обл. Видин	Почистен терен. Закупени, доставени и засадени растителни видове- цветя и дървета. Закупени доставени и засадени рози, цъфтящи растения, декоративни дървета. Закупени, доставени и монтирани са : цимент, подреждане на плочи гнайс, подреждане на ломен камък, кошчета за отпадъци, беседка с обзавеждане, дървени пейки.	ПУДООС	14 998,90	Завършен
"Възстановяване на чешма и зона за отдих в землището на с. Острокапци", финансирана страна кметство с. Острокапци, общ. Димово, обл. Видин	Събиране и почистване на отпадъци. Почистване и подравняване на терена. Доставка и засаждане на растения и храсти. Доставка и монтаж на беседка с обзавеждането. Доставка и монтаж на кошчета за отпадъци, кръгла бетонова кашпа, пейка с два броя кашпи.	ПУДООС	14 997,50	Завършен
"Подобряване на жизнената среда в с. Гара Орешец чрез създаване на зелен кът за отдих", финансирана страна кметство с. Гара Орешец, общ. Димово, обл. Видин	Почистен е терена. Закупени, доставени и засадени са увивни рози, цъфтящи растения, вечнозелени растения, широколистно дърво. Закупени, доставени и монтирани са : цимент, строителна сакар, лепило за плочки, адаптор, беседка с обзавеждане, ъглови пейки с кашпи, дървени перголи.	ПУДООС	14 999,30	Завършен
"Обновяване на парковата част и създаване на екокът в стадион Лехчево", финансирана страна кметство с. Лехчево, общ. Бойчиновци, обл. Монтана	Почистен е терена. Закупени, доставени и монтирани са греди, летви, дъски облицовъчни, лепило за дърво, кошчета за общи отпадъци, кошчета за разделно събрани отпадъци, компостер за биоразградими отпадъци. Закупени, доставени и засадени са растения за алпинеум, широколистни и иглолистни фиданки.	ПУДООС	14 999,30	Завършен
"Обичам природата и аз участвам", финансирана страна кметство с. Портитовци, общ. Бойчиновци, обл. Монтана	Доставка и монтаж на пейка, кошче, комбинирано детско съоръжение, детска люлка, детски тунел, тематични люлки, детска въртележка.	ПУДООС	16 194,00	Завършен
"Зона за отдих и релакс в с. Кутово, общ. Видин", финансирана страна кметство с. Кутово,	Закупуване на пейка. Закупуване на беседка. Закупуване на фонтан. Закупуване на бетонови кашпи и градинска люлка. Закупуване на посадъчен материал за кашпи,	ПУДООС	14 987,96	Завършен

общ. Видин, обл. Видин	кошче за отпадъци, доставка и монтаж на информационна табела.			
"Изграждане на кът за отдих в с. Каленик ", финансирана страна кметство с. Каленик , общ. Видин, обл. Видин	Доставка и монтаж на пейка. Доставка и монтаж на кошче. Доставка и монтаж на маса с пейки. Доставка и монтаж на маса за шах с 4 седалки. Доставка и монтаж на шестоъгълна беседка. Доставка и монтаж на маса за тенис. Доставка и монтаж на рекламно-информационна табели. подравняване и закупуване на материали за основа под беседката.	ПУДООС	15 000,00	Завършен
"Буковска симбиоза: чоевкът заприродата и природата за човека ", финансирана страна кметство с. Буковец, общ. Видин, обл. Видин.	Доставка и монтаж на комбинирано детско съоръжение. Доставка на пейка с облегалка. Доставка на кошче за отпадъци. Доставка на пейка без облегалка. Доставка на ударопогълщаща настилка. Стойки волейбол за площадка. Оптегач за волейболна мрежа. Футболна мрежа. футболна врата. Доставка на спортни съоръжния. доставка на медоносни фиданки.	ПУДООС	14 974,80	Завършен
"Изграждане на детска площадка в с. Сланотрън, общ. Видин", финансирана страна кметство с. Сланотрън, общ. Видин, обл. Видин.	Доставка и монтаж на беседка. Доставка и монтаж на детска въртележка. Доставка и монтаж на паркова пейка. Доставка и монтаж на кошче за отпадъци. Доставка и монтаж на ограда за детска площадка. Доставка и монтаж на синтетична ударопогълщаща настилка. доставка и монтаж на рекламно-информационна табели.	ПУДООС	14 981,00	Завършен
"Обичаме природата и - ние участваме", финансирана страна кметство с. Бели мел, общ. Чипровци, обл. Монтана.	Почистване и подравняване на терен. Закупуване на тревна смеска. Закупуване на декоративни дървета. Закупуване на храсти. Закупуване на многогодишни цветя. Комбинирано детска съоръжение. Детски люлки - 3 броя. Паркова пейка. Кошчета за разделно събиране на отпадъци. Ремонт на плочници от бетонови плочки.	ПУДООС	13 084,00	Завършен

"Изграждане на фитнес площадка на открито и кът за отдих в с. Ружинци", финансирана страна общ. Ружинци, обл. Видин.	Почистен и подравнен е района на фитнес площадката. Закупени и засадени са растителни видове - дървета, храсти и цветя на площадката. Закупени и монтирани са: градински фитнес уреди, пейки, кошчета за отпадъци - 2 броя, кошче за разделно събиране на отпадъци - 1 броя и камери за видео наблюдение - 4 броя.	ПУДООС	14 999,20	Завършен
"Обичам природата и аз участвам", финансирана страна общ. Якимово, обл. Монтана.	Беседка - 1 брой, пейка - 4 броя, кошче за смет - 4 броя, широколистни дървета - 6 броя, дървена детска площадка с пързалка и 2 люлки - 1 брой.	ПУДООС	9 200,00	Завършен
"Почистване, залесяване и изграждане на детска площадка със зона за отдих в УПИ II -1862 "за парк" по плана на с. Медковец, финансирана страна общ. Медковец, обл. Монтана.	Почистване на тревни площи и извозване на отпадъци, заравняване на терена, доставка и монтаж на комбинирано детско съоръжение, детски пясъчник, детска люлка, детски тунел, беседка класика петогълна, кош за отпадъци. Доставка и засаждане на широколистни фиданки. Доставка и засаждане на иглолистни фиданки, информационна табела.	ПУДООС	15 445,60	Завършен
"Обичам природата и аз участвам", финансирана страна общ. Брусарци, обл. Монтана.	Почистване на терена и извозване на отпадъци. Засаждане на иглолистни дървета. Доставка и монтаж на: комбинирано детско съоръжение, комбиниран стрийт фитнес уред, пейка - 2 броя, кошче за смет - 2 броя, фитнес уред конник - 1 броя и фитнес уред Люлка - 2 брой.	ПУДООС	15 000,00	Завършен
"По залез край Дунав при върбата", финансирана страна общ. Лом, обл. Монтана.	Доставка и монтаж на маси за шах и табла - 2 броя. Доставка и монтаж на пейки с облегалка - 4 броя. Доставка и монтаж на кошчета за разделно събиране на отпадъци - 2 броя. Доставка и полагане на анипаркинг елементи - 20 броя. Доставка и монтаж на беседка с маси и пейки. Доставка и засаждане на плачеши върби.	ПУДООС	13 650,00	Завършен
"Реновиране на парково пространство в с. Търговище, общ. Чупрене", финансирана страна общ. Чупрене, обл. Видин.	Доставка и монтаж на 4 броя пейки. Доставка и монтаж 3 броя пергола. Доставка и монтаж на 2 броя кошчета за смет. Доставка и засаждане на храстовидни, дървесни и цветни насаждения.	ПУДООС	14 548,40	Завършен

"За да има утре", финансирана страна Средно училище "Отец Паисий", с. Медковец, общ. Медковец, обл. Монтана.	Доставка и монтаж на на професионална метеорологична станция за измерване в реално време на параметрите на външния въздух и предоставяне на данните от измерванията в облачно-базирана система. Доставка и монтаж на интерактивен визуален компонент. Обучение. изграждане на компонент за сайта на училището.	ПУДООС	7 500,00	Завършен
"Заедно градим по- хубав свят", финансирана страна Средно училище "Иван Вазов", гр. Вършец, общ. Вършец, обл. Монтана.	Закупуване на оранжерия. Закупуване на капандура. Закупуване на система за капково напояване. Закупуване на посадъчен материал за цветни алеи.	ПУДООС	7 500,13	Завършен
"Изграждане на класна стая на открито и облагородяване на училищните площи около нея в IV ОУ "Г. С. Раковски", гр. Берковица, финансирана страна IV ОУ "Г. С. Раковски", гр. Берковица, общ. Берковица, обл. Монтана.	Почистване на терена. Подготовка и изливане на класна стая на открито. Закупуване на дървен материал. Изработка и монтаж на беседка. Закупуване на пейки, кашпи, кошчета. Закупуване на посадъчен материал за цветни алеи.	ПУДООС	10 303,33	Завършен
"Зеленият кът в моето училище", финансирана страна Основно училище "Отец Паисий", с. Георги Дамяново, общ. Георги Дамяново, обл. Монтана.	Доставка и монтаж на тенис на маса на открито. Доставка и монтаж на шах маса на открито. Доставка на мрежа за тенис на маса. Доставка и монтаж на градинска пейка. Доставка и монтаж на кошчета за смет. Озеленяване.	ПУДООС	7 500,00	Завършен
"Тайните на вълшебната градина", финансирана страна детска градина № 9 "Зора", гр. Монтана, общ. Монтана, обл. Монтана.	Закупуване и засаждане на разсад в зеленчуковата био- градинка на детската градина. Закупуване и монтаж на детско съоръжение. Закупуване и монтаж на маса с пейки за деца. Доставка на уредите.	ПУДООС	7 498,13	Завършен
"Чиста и красива образователна детска градинка", финансирана страна Детска градина № 12 "Звънче", гр. Лом, общ. Лом, обл. Монтана.	Засаждане на фиданки във вътрешния двор и обособяване на детски еко кътове. Учебно- възпитателна работа и игри на открито.	ПУДООС	7 500,00	Завършен

"Код: отново зелено", финансирана страна Детска градина № 7 "Калинка", гр. Лом, общ. Лом, обл. Монтана.	Закупуване и засяване на семена на билки и подправки. Озеленяване на двора с тревна смеска. Закупуване на градински маркуч. Закупуване и монтаж на кошчета за отпадъци. Закупуване и монтаж на пейки. Закупуване и монтаж на детски тунел "Влакче".	ПУДООС	6 785,00	Завършен
"Почистване, облагородяване двора на ДГ "Изгрев", с. Ружинци, общ. Ружинци, обл. Видин", финансирана страна ДГ "Изгрев", с. Ружинци, общ. Ружинци, обл. Видин.	Почистен е терена. Закупени, доставени и засадени са растителни видове - цветя и дървета. Закупени, доставени и монтирани са: детска къщичка за тематични игри, детска пейка, комбинирано детско съоръжение, кошчета за разделно събиране на отпадъци, детска люлка, махало, детска везна.	ПУДООС	7 634,20	Завършен
"Изграждане на зона за отдих, игри и обучение в ДГ "Палавници", с. Дреновец, общ. Ружинци, обл. Видин", финансирана страна ДГ "Палавници", с. Дреновец, общ. Ружинци, обл. Видин.	Почистен е района, извършено е озеленяване, закупени и засадени са растителни видове - цветя, храсти и декоративни дървета. Изработени, закупени, доставени и монтирани са: комбинирано детско съоръжение, паркова пейка, комплект маса с пейки, детска люлка, кошче за отпадъци.	ПУДООС	7364, 60	Завършен
"Вълшебната горска пътечка", финансирана страна Детска градина № 6 "Слънце", гр. Монтана, общ. Монтана, обл. Монтана.	Озеленяване, засаждане на билки, засаждане на декоративна растителност. Закупуване на детски гридински комплекти. Закупуване на детска къщичка за тематични игри, детска маса с пейки, детска беседка.	ПУДООС	7 609,00	Завършен
"Зеленото сърце на Чупрене", финансирана страна Детска градина "Здравец", с. Чупрене, общ. Чупрене, обл. Видин.	Оформяна билкова градина. Оранжерия. Макара с маркуч. Малки и големи градински инструменти. Ремонт и реновиране на пясъчник. Шатра над пясъчник. Градински компостер. Създаване на зелена класна стая.	ПУДООС	6 252,54	Завършен

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Успехи и проблеми в опазването на околната среда на територията на РИОСВ - Монтана през 2024 г.

Направление „Опазване чистотата на атмосферния въздух и вредни физични фактори“

Слаби страни:

- невъзможност за решаване на проблеми, свързани със сигнали и жалби за миризми, предвид отсъствието на законодателни изисквания.

Силни страни:

- осъществен е контрола по прилагане и изпълнение на мерките и дейностите в общинските програми по чл. 27 от ЗЧАВ на общини Монтана и Видин;

- проверени са операторите на промишлени точкови източници и средни горивни инсталации, изпускащи емисии на вредни вещества в атмосферата, за съответствие с нормите за допустими емисии и за изпълнение на разпоредбите за собствен мониторинг и поддържане в изправност на пречиствателните съоръжения на инсталациите и съоръженията;

- представени са и са утвърдени без забележки всички планове за управление на разтворителите в инсталациите, извършващи дейности по приложение № 1 от Наредба № 7 от 2003 г. за норми за допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в околната среда, главно в атмосферния въздух, в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации, независимо от консумацията на разтворител, с изключение на инсталациите по чл. 117 от Закона за опазване на околната среда;

- проверени са всички планувани за контрол бензиностанции за съответствие с изискванията на Наредба № 16 за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини за ефективност на улавяне на бензиновите пари при зареждане на резервоарите на МПС с бензини;

- осъществявани са ежеседмични проверки на интернет сайтове и платформи за наличие на обяви и реклами на забранени за търговия и употреба хладилни агенти и флуорсъдържащи парникови газове в бутилки за еднократна употреба.

Направление „Опазване на водите”

Слаби страни:

- Забавяне реализацията на инвестиционните намерения за изграждане на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води на агломерациите с над 2 000 е.ж. и 10 000 е.ж. (Лом, Берковица, Кула, Белоградчик, Вълчедръм).

Силни страни:

- Добра координация с други административни структури (областна и общински администрации, БДДР - Плевен, РЛ – Монтана към ИАОС – София и др.) при осъществяване на контролната дейност;

- добра съвместна работа с РЛ - Монтана към ИАОС – София във връзка с провеждането на контролния мониторинг на отпадъчните води, формирани от обекти и заустващи в повърхностни водни обекти, и в случаите на постъпили сигнали за замърсяване на воден обект;

- в резултат на провеждания системен контрол от страна на РИОСВ – Монтана операторите спазват условията в издадените разрешителни за заустване/комплексни разрешителни;

- намаляване на размера на наложените текущи месечни имуществени санкции по реда на чл. 69, ал. 1 от ЗООС спрямо предходните години, вследствие намаляване на товара на замърсяване, постъпващ във водоприемника.

Направление „Управление на отпадъците и опазване на почвите”

Силни страни:

По всички постъпили в РИОСВ от МОСВ парламентарни въпроси, подадени от народния представител Петър Петров ПГ „Възраждане“ до председателя на народното събрание, касаещи нерегламентирано изхвърляне на отпадъци са извършени своевременни проверки на място. Резултатите от проверките на място са докладвани в срок в МОСВ.

- В резултат от засиления контрол на място за осигуряване чистотата на населените места, установени като замърсени са почистени, облагородени, осигурени са допълнително съдове за битови отпадъци

- Не са допускани незаконни превози на отпадъци на територията на страната по Регламент 1013/2006 през отчетната година.

- Добра комуникация и координация с „Национален координационен център“ към МОСВ, по отношение документооборота, придружаващ трансграничния превоз на отпадъци.

- Лицата, извършващи трансграничен превоз на отпадъци за които не се изисква нотификация за превози на отпадъци за или внос в Република България по реда на Регламент №1013/2006г., до площадки на територията на РИОСВ – Монтана изпълняват задълженията си по чл. 22 от Наредба №1 за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъци, както и реда за водене на публични регистри.

- В експлоатация са пет броя компостиращи инсталации за биоразградими отпадъци, обслужващи общините: Монтана, Чипровци, Георги Дамяново, Якимово, Вълчедръм, Берковица, Вършец и Лом. Дейността на компостиращите инсталации се осъществява при спазване на заложените условия в издадените разрешителни документи по чл. 35 от ЗУО.

- В двете области, контролирани от РИОСВ – Монтана са в експлоатация регионални депа, обслужващи общините на регионален принцип. Депата отговарят на изискванията на Наредба №6/2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци с издадени КР. През 2024 г. не са констатирани нарушения на екологичното законодателство при експлоатацията на двете регионални депа.

- РИОСВ - Монтана има отдалечен достъп до двете регионални депа видеоизображения в реално време и възможност за отдалечен преглед на съхраняваната в системата информация за експлоатацията на депата. Операторите на двете регионални депа са осигурили отдалечен достъп на депата.

- В гр. Монтана функционира площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, която обслужва жителите на община Монтана. За площадката има издадено разрешително за дейности с отпадъци по реда на ЗУО. За гражданите от област Монтана е осигурен транспорт за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, включително и едрогабаритни отпадъци (ЕГО) до площадката по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО за което на оператора е издаден регистрационен документ за събиране и транспортиране.

- Събраните смесените битови отпадъци от населението на от област Монтана се подлагат на сепариране в сепарираща инсталация, разположена на територията на РДО – Монтана. Инсталацията се експлоатира при спазване на заложените условия в издаденото разрешително за дейности с отпадъци. При работата на инсталацията се отделят рециклируеми фракции от пластмаса, хартия и стъкло от смесени битови отпадъци с което се намалява общото количество на депонираните отпадъци. Отделените рециклируеми фракции се предават за оползотворяване на фирми притежаващи необходимите документи по ЗУО въз основа на сключени писмени договори.

- От страна на община Монтана са предприети действия и е стартирала процедура за проектиране и изграждане на 4 клетка, която до момента е само профилирана.

- Община Видин е предприела действия и е стартирала процедура за проектиране и изграждане на 2 клетка.

- На територията на област Видин има в експлоатация съоръжения за третиране на строителни отпадъци и компостираща инсталация за третиране на биоразградими отпадъци, разположени на територията на РДНО - Видин. Съоръженията обслужват всички общини от област Видин. Общини от област Видин притежават превозни средства, включени в издадените им регистрационни документи за събиране и транспортиране на строителни отпадъци и биоразградими отпадъци. При проверките не са констатирани нарушения при експлоатацията на съоръженията.

- На интернет страницата на РИОСВ – Монтана се поддържа актуална информация, свързана с управление на отпадъците.

- С въвеждане на НИСО е възможно направата на справка за количествата образувани, приети и предадени отпадъци.

Направление „Биологично разнообразие, защитени територии и зони”

Силни страни:

- Професионален опит и много добро познаване на законодателството в областта на опазване на околната среда;

- Ефективна работа в екип – всички преписки се обработват в срок, благодарение на ефективна работа и добра координация между експертите в направлението;

- Добра комуникация с другите направления в РИОСВ, както и с дирекция „Национална служба за защита на природата“ и ИАОС към МОСВ.

Слабите страни са свързани с все още съществуващи проблеми от предишни години, а именно:

- затруднения при транспортиране на ранени екземпляри от защитени животински видове до Център „Дивите животни“ – гр. София, както и до Спасителния център за диви животни – гр. Стара Загора. Транспортирането се осъществява доста трудно, ангажира се човешки ресурс, а при сигнали в извън работно време и липса на транспорт, животните няма къде да бъдат временно приети за пренощуване, храна и лечение.

Направление „ОВОС и екологична оценка”

Силни страни:

В резултат на добро планиране, координация, предварителна подготовка и работа в екип, направление „ЕО и ОВОС“ е изпълнило заложените си проверки за контрол през 2024 г. Спазени са и нормативно определените срокове при упражняване на превантивния контрол чрез процедурите по ОВОС/ЕО.

Слаби страни:

- Актуализирането на информацията за процедурите по ОВОС и ЕО в публичните регистри, включително заличаването на лични данни в документацията отнема много време и изисква допълнителен човешки ресурс.

- След изтичане на 5-годишния срок на издадените административни актове по Глава шеста от ЗООС, трудно се откриват възложителите на инвестиционни предложения/планове.

- Изпълнението на плановата дейност зависи от заявените административни услуги, които не са регулярни, а следва да бъдат обработени в нормативно определените срокове.

„Химикали”

Направление „Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, екологична отговорност, доброволни ангажименти“ (КПКЗЕОДА)

Слабите страни са свързани с все още съществуващи проблеми от предишни години, а именно:

Затруднения при осъществяване на контролната дейност свързани с достъпа до обекти:

- с издадено КР - оператори с издадено КР в несъстоятелност и обектите са под заповест, както и липсата на отговорни лица, които да изпълняват задълженията по изпълнението на условията в издадените КР;
- предприятия/съоръженията, класифицирани с висок/нисък рисков потенциал (ПСВРП и ПСНРП), при които операторът е в ликвидация и/или несъстоятелност и под заповест, което затруднява работа и увеличава времето, необходимо за извършване на проверките на комисиите по чл. 157а, ал. 2 от ЗООС, сформирани от различни институции.

Силни страни:

Във връзка със спазване изискванията на Наредба за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси чрез осъществения контрол на регламентираното им съхранение е осигурена по - добра защита от вредното въздействие на опасните химични вещества и смеси върху околната среда и здравето на хората. Операторите прилагат програми за добри производствени практики, във връзка с което стриктно спазват изпълнението на разработените инструкции и заповеди за съхранение и използване на химични вещества и смеси. От осъществения контрол в териториалния обхват на РИОСВ – Монтана се установи завишен контрол от страна на операторите при спазване на изискванията на Регламент (ЕО) 1272/2008 (CLP) и изискванията в информационните листи за безопасност (ИЛБ);

През 2024 г. не са установени производители, вносители, износители и фирми употребяващи вещества от Приложения XIV и XVII на Регламент (ЕО) № 1907/2006 REACH, както и устойчиви органични замърсители по реда на Регламент (ЕО) 2019/1021. При извършената документална проверка по отношение съдържанието на вещества, за които са въведени ограничения, съгласно Приложение XII на Регламент (ЕО) 1907/2006 (REACH), съобразно наличната информация в предоставените ИЛБ и на етикета на проверените продукти се констатира, че партидите съответстват по отношение на съдържанието на ограничени вещества от Приложение XVII на Регламент REACH. В тази връзка не са взимани проби от тях и съответно изпращани за анализ в акредитирана лаборатория;

През 2024 г. не са констатирани аварии, водещи до замърсяване на компоненти на околната среда с опасни химични вещества;

Подобрена е работата в екип на комисиите по чл. 157 от ЗООС, сформирани от различни институции на територията на двете области в териториалния обхват на РИОСВ - Монтана. По този начин е оптимизирано времето за извършване на проверките на предприятия/съоръженията, класифицирани с висок/нисък рисков потенциал.